

UTRIP

Letnik XXII
Številka 2
februar / marec 2014

Glasilo Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Poštnina plačana pri pošti 1102 Ljubljana

Uvodnik

Za dva mišja naprej, en slonji nazaj

DELO ZBORNICE – ZVEZE

Napoved 14. simpozija zdravstvene in babiške nege Slovenije

INTERVJU

Irena Keršič ima zanimivo, raznoliko in zahtevno delo

BRIN

Fotografija z naslovnice Josip Meden

Besedilo pripravila Tatjana Nendl

Brin raste po vsej Sloveniji kot grm ali kot manjše drevo. Je zelo priljubljena zdravilna rastlina in začimba. Jagode nabiramo jeseni, ko dozori. Najdemo jih na ženski rastlini, dozori pa šele v drugem letu. Že naši predniki so brinove jagode uporabljali kot sredstvo proti nalezljivim boleznim, proti kugi, koleri in mnogim drugim težavam. Danes se v ljudskem zdravilstvu uporabljajo jagode in hlapno olje kot diuretik pri pomanjkljivem izločanju urina, pri oteklih sklepih, pri edemih, ki so posledica slabega krvnega obtoka. Hlapna olja pridobivajo z vodno destilacijo iz zrelih jagod, najboljše olje pa nastane kot stranski proizvod pri destilaciji brinovca, če uporabljamo pri tem zgolj brinove jagode. Jagode uporabljamo tudi kot začimbo pri težko prebavljivi hrani, saj učinkovito delujejo pri izpahovanju, napetosti v trebuhu, vetrovih in pekoči bolečini v želodcu. Zaradi vpliva na prebavne žleze in na presnovo se uporaba čaja in čajnih mešanic priporoča kot dodatno terapijo diabetikom. Tinkuro, ki jo lahko pripravimo iz zdrobljenih jagod, namočenih v dobro domače žganje, uporabljamo za masažo pri bolečinah mišic, sklepov in pri nevralgijah. Pri uporabi pripravkov iz brinovih jagod velja, da večje količine droge pri daljši uporabi lahko povzročajo draženje ledvic in celo vnetje, tako brinovih jagod in hlapnega olja pri akutnih in kroničnih vnetjih ledvic ne uporabljamo.

(Vir: Galle Toplak K. Zdravilne rastline na Slovenskem, Mladinska knjiga Ljubljana, 2008)

GLAVNA UREDNICA:

Darinka Klemenc

ODGOVORNA UREDNICA:

Biserka Marolt Meden

UREDNIŠKI ODBOR:

Irena Kešič, Tatjana Nendl, Ksenija Pirš,
Anita Prelec, Veronika Pretnar Kunstek
in Monika Ažman po položaju.

NAKLADA:

15.400 izvodov

NASLOV UREDNIŠTVA:

UTRIP, Ob železnici 30 a, Ljubljana,
T. 01/544 5480, F. 01 544 5481

TRR ZDMSZTS pri NLB,

posl. Tavčarjeva 7, Ljubljana,
številka: 02031-0016512314

OGLESI:

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije –
Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic
in zdravstvenih tehnikov Slovenije.
T.01/544 5480, F. 01 544 5481
trzenje@zbornica-zveza.si

OBLIKOVANJE IN PRIPRAVA ZA TISK:

STARLING, d.o.o.,
Opekarska cesta 38, Vrhnika,
T. 01/ 7557-850, e-mail: starling@starling.si

TISK:

SET d.o.o.

SPLETNA STRAN ZBORNICE – ZVEZE:

www.zbornica-zveza.si Utrip (Online)

ELEKTRONSKI NASLOV UTRIPA:

utrip@zbornica-zveza.si

SPREMEMBE V ZVEZI Z NASLOVI

POŠILJAJTE NA:

clanarina@zbornica-zveza.si

ISSN 1581-3738

Revija izhaja 9-krat letno.

Datum natisa: 6. 2. 2014

Fotografija na naslovnici: Josip Meden

UVODNIK

4 Za dva mišja naprej, en slonji nazaj ...

DELO ZBORNICE – ZVEZE

- 5 Dogodki na Zbornici – Zvezi v januarju 2014
- 7 Napoved 14. simpozija zdravstvene in babiške nege Slovenije
- 8 Razpis za podelitev zlatega znaka Zbornice – Zveze za leto 2014
- 9 Razpis za volitve članov izvršilnega odbora strokovne Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v kirurgiji
- 10 Delavnica Aktualne etične dileme v zdravstveni in babiški negi
- 10 Vabilo k ustvarjanju modrih zgodb
- 11 Delavnica Prehranska obravnava v preventivi in zdravljenju razjede zaradi pritiska (RZP)
- 11 Delavnica Varovanje podatkov, zaupnosti in zasebnosti pacientov
- 12 Supervizijska delavnica Sekundarna travmatizacija, čustvena in zdravstvena cena, ki jo izvajalci zdravstvene nege plačujemo za svoje delo
- 12 Program občnih zborov regijskih strokovnih društev za leto 2014
- 13 Zbornica – Zveza je na Ministrstvo za zdravje naslovila prošnjo za pojasnilo glede nenavadne objave Odredbe o seznamu poklicev v zdravstveni dejavnosti v Uradnem listu
- 16 Delavnice z elementi supervizije, da nam bo lažje preživeti delovni vsakdan in obremenitve, ki nas doletijo

VI SPRAŠUJETE, MI ODGOVARJAMO

17 Sistemizacija delovnega mesta diplomirane medicinske sestre s specialnimi znanji v referenčni ambulanti

ZA NENASILJE V ZDRAVSTVENI NEGI

18 Soočanje z nasiljem v družini v zdravstveni negi

ICN – EFN

- 20 Poziv politikom za podporo zdravstveni negi
- 20 Novo ime: Direktiva 55
- 21 Obvestilo z ICN

ŽIVLJENJE MEDICINSKE SESTRE

22 Minute s Flory Banovac

INTERVJU

23 Irena Keršič ima zanimivo, raznoliko in zahtevno delo

PREDSTAVLJAMO VAM

- 26 120 let Splošne bolnišnice Murska Sobota
- 28 Ambulanta za spolno prenosljive bolezni (SPB) na Dermatovenerološki kliniki v Ljubljani
- 29 Zdravstvena vzgoja – pomemben element v mozaiku odraščanja otrok
- 30 Svetovni dan ledvic – 13. marec
- 32 Strokovna ekscurzija v Gradec in Barnbach

IZ DRUŠTEV

- 34 Demenca, Klinični večer DMSBZT Ljubljana
- 35 Prvi klinični večer v Zasavju – podružnici DMSBZT Ljubljana
- 36 Jesenski dogodki v podružnici Zasavje DMSBZT Ljubljana
- 37 Kako v teh zahtevnih časih motivirati sebe in sodelavce
- 41 Z besedo smo se učili zdraviti, ne raniti DMSBZT Pomurje

NA KRATKO

- 42 Dan operacijskih medicinskih sester
- 43 Program Svit ohranja življenja

ŽIVIMO ZDRAVO

44 Kje so zdaj polja zlate pšeničke?

IZOBRAŽEVANJA

55 NAGRADNA KRIŽANKA TOSAMA

Za dva mišja naprej, en slonji nazaj ...

Majda Oštir

Se spominjate igre, ki smo se jo igrali v otroštvu, katere imena se ne spominjam več. Otroci smo delali različno velike korake, da bi čim prej prišli do cilja. Danes se večkrat počutim, kot da sem v tej igri, vendar ne vem več, kje je cilj.

Ravno v času pisanja uvodnika teče na komercialni televiziji oddaja o zdravstvu na slovenskem. Priznan zdravnik pove, da je zdravstvo ladja, ki pluje brez krmarja. Večkrat se res tako zdi. Lahko bi razpravljala o tem, vendar me pretirana uporaba metafor v današnji politiki odvrača od tega. Raje se vrnimo k igri, saj je del mojega vsakdana, glede na to, da prihajam s pediatrije. Je pomemben del vsakodnevne kakovostne obravnave otrok. Zmanjša bolečino, strah, poveča zaupanje otrok in staršev, vpliva na boljše sodelovanje in pomaga premagati negativne vplive bolnišnice na otroka. Pa je zato cenjena in priznana metoda v strokovnem okolju? Tukaj bi morala vstaviti svojo sliko s skrivnostnim nasmeškom Mone Lise. Ampak nekaj je res. Zelo sprošča, razveseljuje in privabi mnogo nasmeškov na obraz. Zato se na pediatriji zelo radi igramo. Morda to vpliva na moj, še vedno optimističen pogled na aktualne dogodke v zdravstvu, državi, svetu. Je pa res najlažje nekoga okriviti za nastale težave. Moderna različica bega od potencialnih ali nastalih problemov. Navajeni smo stricov in tet iz ozadja, pa nam ni težko osumiti tistih, s katerimi preživljamo vsak dan. Zagotovo lažje kot pa uresničiti načrtovane aktivnosti in si naložiti dodatnega dela. Od nekdaj verjamem, da je vsak posameznik pomemben del celote. Da ima vsak posameznik tudi odgovornost do samega sebe in celote. Torej osebna odgovornost kot vrednota gradi vsakega posameznika. Slediti svojim načelom je pravzaprav čudovito, vendar ne vedno lahko. Včasih se zdi, kot da ni nič več odvisno od nas samih, ampak da drugi vodijo našo usodo. Vendar je tudi to samo iluzija. Pred kratkim sem drugič prebrala knjižico Filozofija po ribje, v kateri so izpostavljeni štirje koraki, ki posamezniku omogočajo boljše delo v timu ter pripomorejo k osebnemu zadovoljstvu. Prvi pravi: **O odnosu do dela odločam sama.** Prav nobene potrebe ni, da s povešenim nosom in slabo voljo začnemo dan in ga razvlečemo v slab teden. Pa vendar se včasih zgodi. Pomembno je, da se zavedamo, da smo sami tisti, ki lahko to spremenimo. Na boljše, na nasmešek in na boljši odnos do dela. In ne samo to. Na boljši odnos do samih sebe. Drugi in tretji korak pravita: **Bodi pozoren in naredi vsak nekaj dobrega za nekoga.** Zelo lahko in težko hkrati. Biti resnično pozoren zahteva doslednost, iskrenost in pomeni si vzeti čas za nekoga. Zelo dragoceno v današnjih časih. Pa drobcena pohvala ali kompliment. Vredna več kot evro ali dva. Večkrat se zalotim, da mi nekdo nekaj pripoveduje, jaz pa nestrpnost premikam prste po tipkovnici in poskušam dokončati svoje delo. Pa je res pomembno, da v tisti minuti oddam naročilo za lekarno ali kaj podobnega? Zakaj raje ne prisluhnem kolegici, ki bi mi rada nekaj povedala, ali pa je nad čim zaskrbljena? In kaj pravi četrti korak? **Igraj se!** No, pa sem spet na svojem dvorišču, kajti igra je tista, ki vnaša radoživost v ljudi in odnaša narejenost in zakrčenost v ljudeh. Vedno me preseneti vznesenost na obrazih, odlično sodelovanje in dobra organizacija, ki pravzaprav ne potrebuje vodje. **Takrat sem ponosna, da je kaj. Kaj vse zmore moja ekipa. Igrati pa se moramo vsi skupaj, igra posameznih dvojic ne velja.**

Tako preprosti koraki, ki nam lahko omogočijo, da kljub krizi, v kateri smo se znašli, lahko še vedno z veseljem hodimo v službo in svoje delo opravimo kakovostno, kolikor se le da. Ne glede na včasih čudne, nedojemljive in nepravne odločitve, ki jih sprejemajo posamezniki ali skupine. **Medicinske sestre vemo, kaj je naše delo in kako ga najbolje opravljamo. Vlagamo veliko. Ne samo toliko kot je treba, ampak veliko več.** Zdi se precej samoumevno, vendar ne za nas same. Za koga pa potem? Precej samoumevno postaja, da smo na delovnem mestu prek delovnega časa, pa ne za plačilo. Prav tako samoumevno postaja, da opravljamo vedno več in bolj zahtevno delo. Da nosimo več odgovornosti. Menim, da ni problem v tem, da smo in moramo, ampak v mišljenju, da je to samoumevno. Pa ni. Dragi moji, ni. Samoumevnost ni opeka, s katero se gradi hiša, če lahko malo zafilozofiram. In vsaka dobra organizacija je že, če pa še ni, pa še bo, ugotovila, da je njeno največje bogastvo v ljudeh, ki delajo zanj. Konkurenčnost se ne bo merila v modernih strojih, ampak v ljudeh. Zato si želim, da bi besede, ki so običajno zapisane v poslovniku organizacije, postale resnične in bi bile obveza za vse. Da bi dejansko stremeli za istimi cilji in se skupaj lotevali reševanja problemov. Da bi vsa pravila, protokole in standarde oblikovali tako, da bi jih dejansko lahko uporabljali pri svojem delu, vendar z dobro mero kritičnega razmišljanja ter vsem strokovnim znanjem, ki ga premoremo. Prav to bi nam prineslo odličnost in več spoštovanja v strokovnem in laičnem svetu. **Samo od sebe se nič ne zgodi. In konstruktivna kritika je vedno dobrodošla, celo zaželeno. Zato pamet v roke in aktivno naprej.**

In ker sem optimist, verjamem. Verjamem, da je še čas, da najdemo svoje vrednote. Morda bi se morali malo več igrati in večkrat stopiti za en slonji naprej, in samo dva mišja nazaj. Potem bi dejansko kam prišli, spremenili in izboljšali. ■

Dogodki na Zbornici – Zvezi v januarju 2014

Darinka Klemenc

Januar – mesec svežih načrtov, novih pričakovanj, tisočerih želja, tudi zvedavih pogledov v kavno usedlino (saj zdaj spet pijemo kavo skupaj, kajne?), zimskih radosti, mrzlih, juter, kidanja snega, toplote iz kamina ... A glej ga, šmenta, tega dela zime letos dolgo ni bilo. Menda ja se ni zarotilo proti nam še vreme, poleg vsega drugega? A so tudi dobre, spodbudne reči: to dokazujejo uspehi naših skakalcev na smučeh, znanstvenikov doma in po svetu in številna druga pozitivna dogajanja.

Funkcioniramo, prav gotovo, kljub prepisnim časom, večina v službah, v skrbi za paciente, in drug za drugega, kar je med drugim tudi poslanstvo našega poklica. V časih, ko se nas lotevajo (mnoge upravičeno) zaskrbljenost, apatija, ko se nadaljujejo težave na finančnem, političnem, gospodarskem, zdravstvenem področju, ko se ta virus skrbi prenaša vse naokrog, ne gre čisto obupati. Saj, kot pravijo, na koncu predora je nedvomno svetloba. Kar je neugodno, je morda to, da za krizo, v kateri smo se znašli, še ni pravega cepiva. V glavnem se vsak »zdravi« po svoje. Zdravstvena in babiška nega tako stroka kot organizacija se zaenkrat kar dobro držita, použijeta kakšno limono, pa spet malo medu in tako gre to naprej, ne glede na dediščino, ki jo je s svojimi dejanji zapustil bivši minister Gantar.

Mnogi s(m)o se zagrizli v reševanje stisk soljudi, kar kaže na občutljivo zaznavanje človeških stisk, bližnjih in daljnih, poznanih in nepoznanih. Tako se tisoči državljanov ukvarjajo s prostovoljstvom, s solidarnostnimi akcijami, čeprav je tu ključna država – ki je precej odpovedala. Vse te akcije so istočasno tudi potuha prav državi; tako in tako je znano, da mali ljudje podpiramo druge male ljudi. Seveda je tako prav. A kje so pa veliki? Škandala okrog korupcije v zdravstvu še ni konec. Še kar naprej upamo, da se v naših vrstah na to temo kaj hudega ni dogajalo. Bomo videli. Prihaja pa novi minister za zdravje; no, mislili smo (prav danes, ko pišem tole poročilo), da ga že imamo, strokovnjaka za javna naročila, pa si je premislil. Oz. so ga »premislili« v političnih igricah – zagotovo močni lobiji, ki jih v zdravstvu mrgoli. Saj ne, da nas je kdo vprašal, koga bi si mi želeli, a ko smo tuhtali, ali ga podpremo, si je gospod premislil. Zdaj polagamo nove upe v kavno usedlino.

Na Zbornici – Zvezi smo začeli po novoletnih praznikih zagnano – s številnimi aktivnostmi in delom, ki je stalnica v naši pisarni. Vsega ni mogoče popisati; veliko je bilo operativnih sestankov z različnimi vsebinami, usklajevanje terminov, dogodkov za naprej. Po vsem tem sodeč nam dela resnično ne bo zmanjkalo. So pa naše kolegice in kolegi dobro sprejeli med drugim popoldanske delavnice, ki jih pripravljajo tako regijska strokovna društva kot strokovne sekcije in tudi Zbornica – Zveza. Nekateri pravijo, da si lažje rezervirajo popoldne, kot ves dan ali dva za izobraževanje, čeprav so dobro obiskani tudi seminarji, ki potekajo po ves dan (strokovne sekcije). Opažamo, da si nekateri v teh časih že tudi sami plačujejo izobraževanja. Verjeli ali ne, tega pojava je bilo v razvitih državah, s katerimi smo se radi

primerjali, veliko že davno; za leto 1987 vam to z gotovostjo trdim, ker sem bila temu priča v Angliji. In izobraževanja so potekala ob koncu tedna.

Letos bomo lahko preizkusili, ali smo torej zreli, da se izobražujemo tudi na soboto ali celo nedeljo. Tako bo **14. simpozij zdravstvene in babiške nege organiziran na soboto, 10. maja**, za njim pa tudi isti večer **slavnostna akademija**. Vabljeni.

7. januar

Seja Delovne skupine za terminologijo, ki pospešeno pripravlja, vključuje, dopolnjuje različne strokovne termine in dokončuje svoj izdelek.

8. januar

Seja Upravnega odbora Zbornice – Zveze; del dnevnega reda: načrt dela za leto 2014 in strateške usmeritve dela Zbornice – Zveze glede na aktualna dogajanja v zdravstvu; Zakon o Zdravstveni in babiški negi ter oskrbi; Predstavitve univerzitetnega študijskega programa babištva; Aktivnosti zdravstvene nege in oskrbe; Kompetence pri otrocih s posebnimi potrebami v osnovnih šolah s prilagojenim programom in v vzgojnih zavodih; Poročilo o delu med obema sejama UO (Poročilo s seje RSKZN, Sestanek Delovne skupine za zgodovino, Terminološki slovar, Potrditev predloga skupine za kakovost in akreditacije v zdravstvu (povabilo Združenja zdravstvenih zavodov Slovenije); Imenovanje predstavnic na CPI.

Na seji so bili med drugimi sprejeti in potrjeni naslednji sklepi:

Upravni odbor Zbornice – Zveze podpira stališče Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru, da bi ob raziskovanju in poseganju drugih strok na področju zdravstvene nege morale sodelovati tudi strokovno usposobljene medicinske sestre, ki omenjeno strokovno področje dobro poznajo.

Moto ob mednarodnem dnevu medicinskih sester 12. 5. 2014 je »**Medicinske sestre - moč za spremembe**«.

Moto ob Mednarodnem dnevu babic 5. maju ostaja že več let enak: »**Svet potrebuje babice bolj kot kadarkoli doslej**«.

Upravni odbor Zbornice – Zveze zaradi neuskklajenosti s kadrovske in razvojno politiko na področju zdravstva ter z zmogljivostmi in usposobljenostjo učnih baz, ob upoštevanju vedno večjega števila brezposelnih v regiji, **ne podpira** uvedbe srednješolskega programa s področja zdravstvene nege v **Šolskem centru Slovenske Konjice – Zreče**.

Na seji je bila podana tudi podpora k **univerzitetnemu študiju babištva** na Zdravstveni fakulteti Univerze v Ljubljani.

14. januar

Seja **Častnega razsodišča** I. stopnje z naslednjim dnevnim redom: Pregled zapisnika prejšnje seje. Kodeks etike, Nov spletni anketni vprašalnik na temo etike, Prevod kodeksa etike ICN, Razno.

15. januar

17. nujna seja Odbora za zdravstvo Državnega zbora RS. V ZIB-u so zapisali: **Podlage za bodočnost slovenskega zdravstva** - Na nujni seji Odbora za zdravstvo Državnega zbora imajo v četrtek zahteven dnevni red, namenjen bodočnosti našega zdravstva. K predstavitvi mnenj o aktualnih problemih slovenskega zdravstva vabijo predstavnike strokovne in širše javnosti. Vse z namenom, pripraviti podlage za zdravstveno reformo.

Seje sva se udeležili Ksenija Pirš, koordinatorica strokovnih regijskih društev, članica Upravnega odbora in predsednica DMSBZT Maribor, in Darinka Klemenc, predsednica Zbornice – Zveze. Na seji sva izpostavili pobudo, da se med vprašanja, na katera bo zdravstvena (in druga zainteresirana?) javnost iskala odgovore čez teden dni, umesti tudi problem ne zaposlovanja izvajalcev zdravstvene in babiške nege. Tako naj se ob vprašanju o brezposelnih zdravnikih enako **govori tudi o brezposelnih medicinskih sestrah, babicah in zdravstvenih tehnikih**, ki so tudi na tržišču (preko 200 dipl. m. s. in preko 1500 ZT/TZN, ob tem, da v slovenskih bolnišnicah samo na bolnišničnih oddelkih stalno primanjkuje okrog 20 % izvajalcev obeh izobrazbenih ravni. Povedali smo še, da tudi izobraževanje medicinskih sester in babic državo veliko stane. Ta predlog je bil sprejet. Drug naš predlog je bil, da se izpostavi zakonska **ureditev področja dolgotrajne oskrbe**, saj je problemov in pritožb tako stanovalcev kot zaposlenih na tem področju preveč. Ta naša **pobuda pa je bila preslišana**; ocenjujemo, da morda tudi zaradi zahtevnega področja usklajevanja, ko bi morali sodelovati dve ministrstvi, pa ministrstvo za zdravje še svojih področij ne uspe urediti. Za nas se je zavzel tudi velik poznavalec področja zdravstva Martin Toth, ki je povedal, da bi se ob vprašanju pomena in vloge Zdravniške zbornice enako morali pogovarjati o vlogi drugih zbornic, npr. zdravstvene in babiške nege. Tako je šlo to področje o vseh zbornicah z dnevnega reda. Vprašanja, ki so bila na koncu oblikovana za predstavitev, so: • Organiziranje delovanja zdravstvenega sistema - organizacijske oblike na primarni,

sekundarni in terciarni ravni • Ureditev in razmejitev javne in zasebne zdravstvene dejavnosti • Zaposlovanje mladih zdravnikov (sekundariat) in drugih skupin zdravstvenih delavcev • Merila za mrežo javne zdravstvene dejavnosti in postavitev te mreže • Izboljšanje sistema delovanja javnih naročil na področju zdravstva - zdravila in medicinska oprema, investicije, gradnje in nabave opreme • Vzpostavitev povezanega informacijskega sistema vseh področij zdravstva • Oblikovanje in vzpostavitev storitev na daljavo - telemedicina, e-recept, eZdravje • Način upravljanja in vodenja zdravstvenih institucij, pristojnosti in odgovornosti poslovojestev • Optimalno: oblikovanje in izvajanje zdravstvenega zavarovanja, vloga Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije • Uravnoteženje finančnih možnosti in obsega pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, morebitna participacija za zdravila na primarni ravni. Vir: Državni zbor, 17. 1. 14. Hvala vsem, ki ste sodelovali pri oblikovanju naših stališč.

O posvetu bomo več poročali v naslednji številki.

Seja **Komisije za dodeljevanje sredstev iz sklada za izobraževanje**.

17. januar

V prostorih Fakultete za zdravstvene vede UM so se sestale članice **Delovne skupine za zgodovino**, ki jo vodi Irena Keršič. Dnevni red: Pregled zapisnika, Poročilo o opravljenih dejavnostih, Dogovor glede predsednice delovne skupine, Prednostne naloge in nosilci dejavnosti, Razno. Zahvala gre tudi vodstvu fakultete, da je gostilo delovno skupino in DMSBZT Maribor za sodelovanje.

Hvala vsem, ki ste vse tole prebrali. Malce prave, mrzle, originalne zime vam želimo in toliko več topline v medsebojnih odnosih ter odnosih s pacienti. ■

Utrip v letu 2014

V letu 2014 bo Utrip izšel devetkrat tako kot v letu 2013.

Izidi so predvideni še v naslednjih mesecih:

April

Maj

Junij/julij – dvojna številka

Avgust/september – dvojna številka

Oktober

November

December

Prispevke za aprilsko številko morate oddati do 20. marca 2014.

Uredništvo

Spoštovane kolegice, kolegi, cenjeni bralke in bralci Utripa,

želimo vas spomniti, da si rezervirate čas v **soboto, 10. maja 2014**, ko Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

organizira

14. simpozij zdravstvene in babiške nege Slovenije z motom

**»Medicinske sestre - moč za spremembe« in
»Svet potrebuje babice bolj kot kadarkoli doslej«.**

Simpozij je namenjen medicinskim sestram, bobicam, zdravstvenim tehnikom in bolničarjem na vseh področjih delovanja v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi in tudi so/delavcem v zdravstvu in socialnem varstvu.

Predvidena obravnava tema: **e - zdrave in dokumentacija v zdravstveni in babiški negi**

Ves dan bomo imeli tudi možnost druženja, saj se bodo na stojnicah predstavila posamezna regijska strokovna društva s svojo bogato ponudbo aktivnosti in ugodnosti, ki jih lahko koristi sleherni član oz. članica naše organizacije.

Isti večer bo ob 18. uri tradicionalna **slavnostna akademija** v počastitev mednarodnega dneva babic (5. maja) in mednarodnega dneva medicinskih sester (12. maja), kraj dogodka bomo javili naknadno. Tudi tokrat bomo z veseljem podelili najvišja priznanja – **zlate znake** Zbornice – Zveze (razpis najdete v tej številki Utripa in na spletnih straneh) in nagrado Angele Boškin **za življenjsko delo**.

Več informacij najdete na spletni strani **www.zbornica-zveza.si/Kongres**

Veselim se pomembnega skupnega dogodka.

Vaša Zbornica – Zveza

Kratka spletna anketa o naročanju terapije po telefonu

Spoštovane kolegice in kolegi,

na Častnem razsodišču I. stopnje smo dobili več informacij o stiskah posameznikov, zaposlenih na področju zdravstvene nege, ki jim naročajo terapijo za paciente po telefonu, kar pomeni, da ne dobijo pravočasnega pisnega navodila za zahtevano aplikacijo zdravil. S tem se tako za zaposlene, kot za paciente odpirajo številna varnostna, pa tudi pravna vprašanja.

S spletno anketo vas vabimo k sodelovanju na to temo. Dostopna je na spletni strani Zbornice–Zveze www.zbornica-zveza.si

S svojim sodelovanjem boste prispevali k razjasnjevanju in urejanju pomembnega področja v naši stroki, za kar se vam zahvaljujemo. Anonimnost je zagotovljena. Rezultati ankete bodo objavljeni v Utripu.

*Predsednica Častnega razsodišča I. stopnje
mag. Darja Ovijač*

*Predsednica Zbornice –Zveze
Darinka Klemenc*

V skladu s 4. členom Statuta Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije in Pravilnikom o priznanjih Zbornice – Zveze

Upravni odbor s sklepom redne seje z dne 8. 1. 2014 objavlja

RAZPIS ZA PODELITEV ZLATEGA ZNAKA ZBORNICE – ZVEZE za leto 2014

Zbornica – Zveza bo v letu 2014 podelila do deset zlatih znakov

Kandidate/tke za zlati znak v skladu s Pravilnikom o priznanjih Zbornice – Zveze lahko predlagajo posamezni člani, organi ali delovna telesa.

Za Zlati znak je lahko predlagan/a vsak/a član/ica naše organizacije s srednješolsko, višje/visokošolsko ali fakultetno izobrazbo.

Kriteriji za podelitev zlatega znaka:

- uspešno strokovno delo na področju zdravstvene in babiške nege,
- kakovostno in učinkovito organizacijsko delo v dejavnosti zdravstvene in babiške nege,
- prispevek k uspešnemu uresničevanju programov zdravstvene in babiške nege in zdravstvenega varstva,
  - prispevek k humanizaciji odnosov med uporabniki in izvajalci,
- prizadevanja uspehi pri doseganju ciljev, uresničevanju ter uveljavljanju nalog Zbornice – Zveze,
  - prispevek k izboljšanju zdravstvenega stanja prebivalstva,
  - raziskovalno in/ali pomembno publicistično delo,
- najmanj 20 - letno obdobje dela na področju zdravstvene/babiške nege,
  - članstvo v Zbornici – Zvezi

Zlate znake bomo podelili na slavnostni akademiji ob 5. maju – mednarodnem dnevu babic in 12. maju – mednarodnem dnevu medicinskih sester.

Prosimo, da predloge za dobitnike zlatega znaka 2014, skupaj z življenjepisom in utemeljitvijo, skladno z razpisnimi pogoji, s priporočeno pošto pošljete na:

**Zbornica – Zveza, Ob železnici 30A, 1000 Ljubljana,
s pripisom "Komisija za priznanja" do vključno 31. 3. 2014.**

Dodajte, prosimo, tudi e-naslov ali telefonsko številko predlagatelja ali osebe, od katere lahko pridobimo morebitne dodatne podatke, če jih bomo potrebovali.

Komisija za priznanja

*predsednica Zbornice – Zveze
Darinka Klemenc*

ZBORNICA ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE SLOVENIJE –
ZVEZA STROKOVNIH DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENIJE

Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana

Sekcija MS in ZT v kirurgiji

Razpis za volitve članov izvršilnega odbora strokovne sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v kirurgiji

Spoštovani člani,

strokovna Sekcija MS in ZT v kirurgiji, ki deluje v okviru Zbornice – Zveze, je na svoji 5. redni seji 6. 11. 2013 v Ljubljani sprejela sklep o izvedbi volitev članov izvršilnega odbora za vodenje strokovne sekcije v obdobju 2014–2018.

Na podlagi 13. in 15. člena Pravilnika o delu strokovnih sekcij Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije in v skladu s Pravilnikom o volitvah in imenovanjih Zbornice – Zveze, zaradi poteka mandata članom IO, Strokovna sekcija MS in ZT v kirurgiji, razpisuje volitve za naslednje štiriletno obdobje (2014–2018) za člane člane/članice izvršilnega odbora (8 mest).

Rok za prijavo kandidatov je do vključno 3. 3. 2014

Kandidati pošljejo vloge na sedež volilne komisije v zaprti ovojnici na naslov Zbornica – Zveza, Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana, s pripisom VOLITVE SS MS in ZT v kirurgiji – NE ODPIRAJ!

Volilna komisija bo pregledala vse pravočasno prispеле prijave in izdelala kandidacijsko listo. Na volilno listo se uvrstijo kandidati, ki izpolnjujejo razpisne pogoje in pravočasno vložijo pisno kandidaturo.

Volitve in potrditev 8 članov IO bodo izvedene 14. 3. 2014 v Kongresnem centru Thermana Laška.

RAZPISNI POGOJI:

Kandidat/ka za člana/ico IO Sekcije MS in ZT v kirurgiji mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- član/ca Zbornice – Zveze najmanj 5 let;
- redna zaposlitev na ožjem strokovnem področju (kirurška zdravstvena nega) v Sloveniji najmanj 5 let.

VLOGA NAJ VSEBUJE:

- Strokovni življenjepis s poudarkom na strokovnem delovanju na področju kirurške zdravstvene nege
  - Kratek osnovni življenjepis
- Dokazilo delodajalca o redni zaposlitvi na ožjem strokovnem področju v Sloveniji najmanj 5 let
  - Izjavo o članstvu v Zbornici – Zvezi najmanj 5 let

Kandidat/ka za člana/ico IO SS naj priloži kratko vizijo SS MS in ZT v kirurgiji in področje kirurške ZN, kjer bi kot član/ica IO lahko največ prispeval/a (izobraževanje, standardi, raziskovalno delo ...). Navedeno naj bo tudi regijsko področje, ki ga želite zastopati.

Pri izbiri članov izvršilnega odbora SS se upošteva regijski princip in strokovno področje kirurške zdravstvene nege.

S spoštovanjem,

Datum: 10. 1. 2014

Predsednica Sekcije MS in ZT v kirurgiji
Lidija Fošnarč

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Vabimo vas na učno delavnico:

Aktualne etične dileme v zdravstveni in babiški negi

v torek, 15. aprila 2014, v prostorih Zbornice – Zveze, Ob železnici 30 a

Program:

8. 30 - 9.00	Registracija
9.00 - 9.30	Etične dileme v zdravstveni in babiški negi (Marina Velepčič)
9. 30 - 13.00	Obravnava konkretnih primerov iz prakse: Primarno zdravstveno varstvo (mag. Jožica Eder) Klinično okolje (Zorica Kardoš)
10.30 - 12. 30	Odmor Babištvo (Erika Marin) Duševno zdravje (mag. Jožica Peterka Novak) Perspektiva študentov (mag. Darja Ovijač)
12.30 - 13.00	Odmor
13.00 - 14.00	Obravnava konkretnih primerov, predlaganih s strani udeležencev
14.00 - 14.15	Zaključne ugotovitve

Splošne informacije: Učna delavnica je namenjena medicinskim sestram, babicam in zdravstvenim tehnikom z različnih področij zdravstvenega varstva. Število udeležencev je omejeno na 25. Izobraževanje se vodi v evidenci strokovnih izpopolnjevanj in izobraževanj pri Zbornici–Zvezi. Izobraževanje bo licenčno vrednotilo Ministrstvo za zdravje RS. **Udeleženec lahko ob začetku izvedbe učne delavnice anonimno oddajo etični problem ali etično dilemo iz prakse, ki bo v nadaljevanju skupinsko obravnavana. Kotizacija** z vštetim DDV: 120 € (članom Zbornice – Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, se prizna 50-odstotni popust in znaša 60 €. Kotizacijo nakažite na transakcijski račun Zbornice – Zveze 02015-0258761480, sklic na številko 00 0422-15042014. Podjetja in zavodi lahko znesek poravnajo tudi po prejetju računa. Prijava na izobraževanje preko e-prijavnice na spletni strani Zbornice – Zveze. Ob registraciji potrebujete člansko izkaznico in licenčno številko.

*Predsednica Častnega razsodišča I. stopnje
mag. Darja Ovijač*

*Predsednica Zbornice –Zveze
Darinka Klemenc*

NAGRADNI NATEČAJ ZA NAJBOLJŠO

MODRO ZGODBO IZ NAŠEGA DELOVNEGA OKOLJA

življenje je polno zgodb, smo zapisali, ko smo dobili idejo, da vas letos povabimo k pisanju »modrih zgodb« - zgodb iz našega delovnega okolja. Bodite del zgodbe, pišite, berite, ocenjujte, potegujte se za nagrade!

Začnite danes!

Članice in člani Zbornice – Zveze, napišite nam jo torej - svojo zgodbo, **modro zgodbo**, prešerno, spodbudno, zanimivo, posebno, zaljubljeno, etično, čudno, sporno, žalostno, karkoli želite. Morda vam kakšna stvar že leta in leta ne da spati, se je vedno znova radi spominjate, je tako smešna, da jo morajo slišati drugi. Naj ima vaša zgodba morda malce pozitivnega ali humornega pridiha, naj bo čisto vaša, od zdavnaj ali od včeraj.

Modre zgodbe zbiramo na e naslovu: utrip@zbornica-zveza.si, ANONIMNOST ZAGOTOVLJENA. Pod vhodno številko, kot bodo prihajale, bodo objavljene v Utripu, predvidoma v poletni številki vse, ki bodo prispеле do 20. maja. Če jih bo več kot deset, bomo objavili tistih deset, ki jih bo izbrala posebna žirija. Pisci zgodb se bodo potegovali za glavno nagrado, dve drugi nagradi in tri tretje nagrade, ki naj bodo za zdaj še skrivnost. Pri izboru zgodbe bodo lahko glasovali vsi bralci Utripa – naši člani in članice, ki jim bo žreb tudi naklonil kakšno nagrado, na e naslovu: informacije@zbornica-zveza.si.

Besedilo vaše zgodbe naj obsega od 3.000 do 5.000 znakov brez presledkov ali pa največ 100 vrstic.

Prijazno vabimo, se veselimo in smo hudo radovedni.

Glavna urednica: Darinka Klemenc

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Vabimo vas na učno delavnico:

Prehranska obravnava v preventivi in zdravljenju razjede zaradi pritiska (RZP)

v torek, 25. februarja 2014, v prostorih Zbornice – Zveze, Ob železnici 30 a.

Program delavnice: prehranska obravnava pacienta, povezanost stanja prehranjenosti pacienta in tveganja za razvoj RZP, vpliv hranil na integriteto kože/tkiva, prepoznavanje tveganja za nedohranjenost pacienta s pomočjo ocenjevalnih lestvic ogroženosti za RZP, prehranski ukrepi v preventivi RZP, prehranski ukrepi v zdravljenju RZP, predstavitev enteralne formule Abound, primerne za prehransko podporo pacientov z RZP (Andreja Dolenc, Abbott d. o. o).

Cilji delavnice: prepoznati neustrezno prehranjenost kot večje tveganje za nastanek RZP, spoznati orodja za oceno prehranskega stanja, spoznati prehranske ukrepe za preventivo in zdravljenje RZP.

Priporočamo jo: medicinskim sestram in zdravstvenim tehnikom, ki se pri svojem delu pogosteje srečujejo s pacienti, ogroženimi za razvoj oz. z že prisotno RZP.

Delavnico bo vodil Jože Lavrinec, viš. med. teh., klinični dietetik

Kotizacija z vštetim DDV znaša 120 € (članom Zbornice – Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, se prizna 50-odstotni popust in znaša 60 €). Nakažite jo na transakcijski račun Zbornice – Zveze 02015-0258761480, sklic na številko 00 0422-25022014. Podjetja in zavodi lahko znesek poravnajo tudi po prejetju računa.

Prijava na izobraževanje preko e-prijavnice na spletni strani Zbornice – Zveze.
Ob registraciji potrebujete člansko izkaznico in licenčno številko.

Zbornica – Zveza

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Vabimo vas na učno delavnico

Varovanje podatkov, zaupnosti in zasebnosti pacientov

22. 5. 2014, v prostorih Zbornice – Zveze, Ob železnici 30 a.
Začetek delavnice bo ob 16. uri, zaključek ob 19. uri.

Program

Zakonske osnove varovanja podatkov v zdravstvu: Andrej Vojnovič, univ. dipl. prav.

Vdor v zasebnost – v imenu zdravstvene obravnave: zakaj, kako, kdaj: Darinka Klemenc, dipl. m. s.

Pogled na varovanje podatkov in zasebnosti iz klinične prakse skozi očala urgentne obravnave pacientov: Stanka Košir, dipl. m. s.

Kotizacija: z vštetim DDV znaša 60 EUR (članom Zbornice – Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, se prizna 50-odstotni popust in znaša 30 EUR). Nakažite jo na transakcijski račun Zbornice – Zveze 02015-0258761480, sklic na številko 00 0426-17042014. Podjetja in zavodi lahko znesek poravnajo tudi po prejetju računa.

Prijava na izobraževanje je preko e-prijavnice na spletni strani Zbornice – Zveze.
Ob registraciji potrebujete člansko izkaznico.

Zbornica – Zveza

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Vabimo vas na supervizijsko delavnico

Sekundarna travmatizacija, čustvena in zdravstvena cena, ki jo izvajalci zdravstvene nege plačujemo za svoje delo

v sredo, 26. marca 2014, v prostorih Zbornice – Zveze, Ob železnici 30a.
Začetek delavnice bo ob 16. uri, zaključek ob 19. uri.

Program delavnice bo obsegal 40 minutno predavanje izvajalke delavnice, preostali čas bo namenjen diskusiji z udeleženci o njihovih težavah in iskanju rešitev, lahko tudi superviziji konkretnih primerov, reševanju kratkega vprašalnika o sekundarni travmatizaciji, da udeleženci naredijo samooceno - odvisno od potreb skupine.

Delavnico bo vodila Sandra Naka, prof. zdr. vzg., integrativna psihoterapevtka, pred.

Kotizacija: z vštetim DDV znaša 60 € (članom Zbornice – Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, se prizna 50-odstotni popust in znaša 30 €). Nakažite jo na transakcijski račun Zbornice – Zveze 02015-0258761480, sklic na številko 00 0425-26032014. Podjetja in zavodi lahko znesek poravnajo tudi po prejemu računa.

Prijava na izobraževanje je preko e-prijavnice na spletni strani Zbornice – Zveze.

Ob registraciji potrebujete člansko izkaznico in licenčno številko.

Delavnico bomo ponovno organizirali v sredo, 22. oktobra 2014.

Zbornica – Zveza

Redni letni/ volilni občni zbori regijskih strokovnih društev za leto 2014

REGIJSKO STROKOVNO DRUŠTVO Redni letni/ volilni OZ	TERMIN	URA	LOKACIJA
DMSBZT MARIBOR, redni letni in volilni občni zbor	četrtek, 20. februar 2014	16.00	Univerzitetni klinični center Maribor, velika predavalnica, 16. nadstropje kirurške stolpnice, Ljubljanska ulica 5, Maribor
DMSBZT LJUBLJANA, redni letni občni zbor	sreda, 19. marec 2014	16.00	DMSBZT Ljubljana, Poljanska 14
DMSBZT GORENJSKE, redni letni občni zbor	četrtek, 6. marec 2014	9.00	Hotel Astoria Bled
DMSBZT CELJE, redni letni občni zbor	sreda, 5. marec 2014	9.00	Dom Sv. Jožefa, Celje
DMSBZT NOVO MESTO, redni letni občni zbor	četrtek, 20. februar 2014	16.00	Šolski center Novo mesto
DMSBZT KOPER, redni letni občni zbor	torek, 11. marec 2014	16.00	Kongresni center Bernardin
DMSBZT NOVA GORICA, redni letni in volilni občni zbor	petek, 7. marec 2014	16.00	Mladinski center Vrtojba, ulica 9. septembra 72, Vrtojba
DMSBZT SLOVENJ GRADEC, redni letni občni zbor s podelitvijo srebrnih znakov za leto 2013	petek, 7. marec 2014	18.00	Hotel Vabo Slovenj Gradec
DMSBZT VELENJE, redni letni občni zbor	sobota, 14. december 2014	17.00	Hotel Paka, Velenje
DMSBZT POMURJE, redni letni občni zbor	sreda, 19. februar 2014	15.30	Grajska dvorana, Grajska ul. Murska Sobota
DMSBZT PTUJ ORMOŽ, redni letni in volilni občni zbor	sobota, 1. februar 2014	8.00	Hotel Roškar, Hajdoše 43 c, Ptuj

Zbornica – Zveza je na Ministrstvo za zdravje naslovila prošnjo za pojasnilo glede nenavadne objave Odredbe o seznamu poklicev v zdravstveni dejavnosti v Uradnem listu

Andrej Vojnovič, univ. dipl. prav.
Pravna pisarna Zbornice – Zveze

Ministrstvo za zdravje je lansko leto v javno razpravo posredovalo predlog *Odredbe o seznamu poklicev v zdravstveni dejavnosti* skupaj s prilogo 1 *Zdravstveni delavci* in Prilogo 2 *Zdravstveni sodelavci*, Zbornica – Zveza pa je k predlogu *Odredbe o seznamu poklicev v zdravstveni dejavnosti* podala svoje strokovne pripombe in predloge. Na Zbornici – Zvezi smo zasledili, da je bila *Odredba o seznamu poklicev v zdravstveni dejavnosti*, objavljena v Uradnem listu RS, št. 4/2014 z dne 17. 1. 2014, vendar v omenjenem Uradnem listu ob besedilu Odredbe nista objavljeni Priloga 1 *Zdravstveni delavci* ter Priloga 2 *Zdravstveni sodelavci*, v katerih so določeni poklici zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev, njihovo delovno področje ter stopnje zahtevnosti dela na področju zdravstvene dejavnosti, marveč bosta omenjeni prilogi objavljeni zgolj na spletni strani Ministrstva za zdravje in tako ne bosta kot del samega besedila podzakonskega akta objavljeni v Uradnem listu. Iz navedenega je mogoče sklepati, da je Ministrstvo za zdravje uporabilo nenavadno prakso sprejemanja podzakonskega akta, ko tako pomemben izvršilni predpis kot je **seznam poklicev v zdravstveni dejavnosti**, ki določa delovno področje, stopnje zahtevnosti dela in kompetence zdravstvenih delavcev in sodelavcev, **ne bo imel več statusa podzakonskega akta**, ampak bo **zgolj objavljen na spletni strani ministrstva**, ki ga bo lahko po svoji volji **spreminjalo brez možnosti sodelovanja strokovne javnosti**. *Resolucija o normativni dejavnosti* (Ur. l. RS, št. 95/2009) določa, da naj sodelovanje javnosti pri pripravi predpisov traja praviloma od 30 do 60 dni; izjema so predlogi predpisov, pri katerih sodelovanje po naravi stvari ni mogoče. Sodelovanje javnosti je omogočeno v fazi osnutka predpisa, ko je le-ta tudi posredovan v medresorsko usklajevanje. **Zbornica – Zveza** je zato na **Ministrstvo za zdravje naslovila prošnjo za pojasnilo** glede nenavadne objave *Odredbe o seznamu poklicev v zdravstveni dejavnosti* v Uradnem listu, saj prilogi *Zdravstveni delavci* in *Zdravstveni sodelavci* nista objavljeni v Uradnem listu. Stroka zdravstvene in babiške nege ter oskrbe ter ostala strokovna javnost **pri spremembah vsebin, ki so določene v obeh prilogah, ne bo imela možnosti sodelovati** s svojimi strokovnimi pripombami in predlogi, **ne bo imela možnosti vplivanja** na morebitne odločitve zdravstvene politike ter **o spremembah niti ne bo obveščena**.

Na Zbornici – Zvezi smo dne 23. 1. 2014 prejeli dopis

Ministrstva za zdravje, ki na poslano pripombo v javni razpravi k *Odredbi o seznamu poklicev v zdravstveni dejavnosti* podaja pojasnila k posameznim predlogom. Zbornica – Zveza je v javni razpravi posredovala strokovno pripombo, da bi bilo treba v prilogi 1 *Zdravstveni delavci*, med seznam poklicev zdravstvenih delavcev uvrstiti tudi medicinsko sestro specialistko. Pojasnili smo, da so na različnih študijskih programih za pridobitev specializacije, npr. študijskem programu gerontološke zdravstvene nege, patronažne zdravstvene nege, perioperativne zdravstvene nege, diplomirane medicinske sestre opravile specializacijo in pridobile strokovni oziroma znanstveni naslov npr. *specialistka/specialist gerontološke zdravstvene nege, specialistka/specialist patronažne zdravstvene nege, specialistka/specialist perioperativne zdravstvene nege*. Diplomirana medicinska sestra specialistka bi pridobila kompetence v skladu z opravljeno specializacijo.

Ministrstvo za zdravje je pojasnilo, da omenjene pripombe ni upoštevalo, saj v veljavnih študijskih programih diplomirane medicinske sestre specialistke niso zasledili, prav tako pa ni veljaven program specializacij za ta poklic, iz omenjenega razloga pa jih ni mogoče uvrstiti v seznam poklicev.

Zbornica – Zveza je posredovala strokovni predlog, naj bo bolničar negovalec opredeljen kot zdravstveni sodelavec in ne zdravstveni delavec, saj ne more biti član negovalnega tima, lahko pa sodeluje v zdravstveni negi in oskrbi. Ministrstvo za zdravje je pojasnilo, da bolničar negovalec opravlja dela in naloge oskrbe oz. izvajanje življenjskih aktivnosti uporabnikov in pacientov, zato je uvrščene na delovna mesta pri izvajalcih zdravstvene nege, zato sodi v področje zdravstvenih delavcev.

Ministrstvo za zdravje še pojasnjuje, da gre pri magistrici zdravstvene nege za nadgradnjo znanj, vsi drugostopenjski študijski nazivi so umeščeni znotraj poklica, če bi ga ministrstvo uvrstilo v posebno rubriko, bi bilo za ta poklic potrebno ponovno opravljanje strokovnega izpita.

Na spletnih straneh Ministrstva za zdravje še nismo zasledili objave priloge 1 *Zdravstveni delavci* in Priloge 2 *Zdravstveni sodelavci*, na Zbornici – Zvezi bomo počakali na njihovo objavo ter nato presodili, ali je ministrstvo upoštevalo pripombo Zbornice – Zveze, ki smo jih podali v okviru javne razprave. Na Zbornici – Zvezi sicer ocenjujemo, da nekatera pojasnila ministrstva ne vzdržijo strokovne presoje. ■

Članstvo v Zbornici zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zvezi strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (Zbornici – Zvezi)

Spoštovana kolegica, kolega,

veseli nas, da ste naša članica ali član. Hvala za zaupanje. Morda razmišljate, da bi to postali? Lepo povabljeni. Z vpisom se vključujete v enotno 85 let staro nacionalno stanovsko organizacijo, ki združuje preko 16.000 medicinskih sester, babic, zdravstvenih tehnikov in bolničarjev v državi.

Kratka zgodovina: 27. novembra 1927 je bila ustanovljena "Organizacija absolventk šole za sestre v Ljubljani". Leta 1951 se je združenje preimenovalo v Društvo medicinskih sester, leta 1963 v **Zvezo društev medicinskih sester Slovenije** ter se povezovalo v Zvezo društev medicinskih sester Jugoslavije. 15. 12. 1992 je bila v okviru Zveze društev ustanovljena še **Zbornica zdravstvene nege Slovenije**; tako organizacija lahko izvaja tudi naloge regulacije stroke.

Organiziranost: Zbornica – Zveza je pravna oseba zasebnega prava (društvo) in je **ni mogoče deliti samo na »zbornični del« ali samo na »zvezo društev« oz. »društvo«**. Sestavlja jo **enajst regijskih strokovnih društev**; posameznik/ca se sam/a odloči, kateremu regijskemu strokovnemu društvu želi pripadati (Ljubljana, Maribor, Celje, Pomurje, Ptuj-Ormož, Nova Gorica,

Koper, Slovenj Gradec, Novo mesto, Velenje, Gorenjska). Obstaja tudi možnost vključitve **fizičnih članov** oz. aktivna fizičnih članov, če kdo ne bi želel biti član regijskega strokovnega društva. Člani regijskih strokovnih društev in aktivna fizičnih članov so tudi člani Zbornice – Zveze. V organizaciji deluje **31 strokovnih sekcij**, ki povezujejo izvajalke/ce na ožjih strokovnih področjih po vsej državi, ter več začasnih ali stalnih delovnih skupin in teles.

Včlanitev: preko pristopne izjave. Na osnovi slednje vsak/a član/ica prejme najprej začasno potrdilo o članstvu in nato še člansko izkaznico, s katero lahko koristi ugodnosti članstva.

Članstvo v Zbornici – Zvezi je **prostovoljno**.

Članarina znaša 0,6 odstotka bruto mesečnega osebnega dohodka za redno zaposlene, za upokojene in študente 20 € letno, za čas porodniškega dopusta in brezposelnosti pa 3€ mesečno.

Članstvo fizični osebi preneha: na podlagi pisne izjave, da izstopa, in vrnjene članske izkaznice, če eno leto ne plačuje članarine in je ne plača tudi po opominu, z izključitvijo, če ne deluje v skladu s statutom, če krši Kodeks etike medicinskih sester in

zdravstvenih tehnikov Slovenije ali Kodeks etike za babice Slovenije, če s svojim ravnanjem škoduje delu in ugledu Zbornice – Zveze in s smrtjo. Zbornica – Zveza na podlagi pisne izjave o izpisu obvesti delodajalca in regijsko društvo.

Ponovni vpis: če se je član/ica izpisal/a iz organizacije in se v tekočem letu želi ponovno vpisati, za ponovni vpis v register članov Zbornice – Zveze, za izdajo potrdila in članske izkaznice plača pavšalno članarino od izstopa dalje. Če je član/ica prekinil/a članstvo v preteklem letu ali letih nazaj, za ponovni vpis poravna pavšalno članarino v višini 35€.

Spremembe podatkov: v pisarni Zbornice – Zveze si prizadevamo, da bi bili podatki o članstvu pravilni in ažurni. Zato vas prosimo, če nam spremembe, vezane na delodajalca, status (študent, zaposlen, upokojenec), naslov prebivališča, porodniški dopust ipd. pisno javljate na naslov Zbornica – Zveza, Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana ali po e-pošti – clanarina@zbornica-zveza.si. Najhitrejša možnost sporočanja vaših podatkov je preko portala članov na naši spletni strani www.zbornica-zveza.si – zavihkek »pripombe«.

Kupon ugodnosti

www.tosama.si

- **10 % popust na vse izdelke**
- **15 % popust na kozmetiko dr. Pasha**
- **20 % popust na obutev Alegria**

Bela štacunca

TOSAMA
Since 1923

- **Vir**, Šaranovičeva cesta 35, 1230 Domžale
- **Maribor**, Jezdarska ulica 4, 2000 Maribor
- **Koper**, Pristaniška 4, 6000 Koper
- **Izola**, Ulica oktobrske revolucije 11, 6310 Izola
- **Ljubljana**, Šmartinska 152, BTC - Hala A, 1000 Ljubljana

Kupon ugodnosti velja do 31.12.2014.
Kupon ugodnosti velja ob predložitvi ID kartice Zbornice-Zveze.

Popusti se ne seštevajo in ne veljajo za izdelke v akciji.

Prednosti in ugodnosti članstva:

- številne možnosti za **vseživljenjsko učenje**: izobraževalni dogodki v okviru strokovnih sekcij, regijskih strokovnih društev, delovnih skupin, drugo;
- vključevanje posameznikov ali skupin v področje **raziskovanja lastne stroke**;
- različne **interesne dejavnosti**: skrb za zdrav življenjski slog, izletništvo, kulturne, športne in druge prostochasne aktivnosti, zlasti v okviru regijskih strokovnih društev;
- možnost enkratnega letnega zaprosila za **sredstva iz sklada za izobraževanje**;
- možnost **pravnega svetovanja**;
- možnost **koriščenja različnih popustov**, odvisno od trenutne ponudbe;
- možnost **reševanja osebnih stisk in težav** tako na delovnem mestu kot v zasebnem življenju (v sodelovanju z SOS telefonom);
- možnost **individualnih obravnav primerov nasilja na delovnem mestu** v sodelovanju z zunanjo strokovnjakinjo v okviru Delovne skupine za nenasilje v zdravstveni negi;
- drugo.

Pravice člana/ice:

voliti in imenovati ter biti voljen/a in imenovan/a v organe Zbornice – Zveze, uresničevanje poklicnih interesov preko svojih predstavnic/kov ali neposredno v organih Zbornice – Zveze, soodločanje o zadevah, ki so pomembne za zdravstveno in babiško nego za izboljševanje kakovosti, varnosti, humanosti in učinkovitosti zdravstvene oskrbe, posredovanje idej, pobud, vprašanj organom in telesom Zbornice – Zveze, prejemanje informativnega biltena.

Dolžnosti člana/ice: spoštovanje statuta in drugih pravnih aktov in sklepov Zbornice – Zveze, delovanje v skladu z etičnimi načeli stanovskih kodeksov, širitev poslanstva in delovanje v skladu z vrednotami organizacije, redno plačevanje članarine in redno obveščanje odgovornih o spremembah podatkov, ki so potrebni za vodenje registra članstva in dobro delo pisarne Zbornice – Zveze.

Združeni v enotni nacionalni stanovski organizaciji – za kakovostno in varno stroko, za solidarnost med nami, za boljšo prepoznavnost in več vpliva v družbi.

Vaša Zbornica – Zveza ■

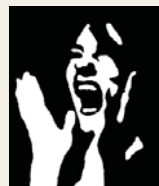

Delovna Skupina Za
Nasilje v Zdravstveni Negi

Delovna skupina za nenasilje v zdravstveni negi

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije –
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja

SVETOVALNI TELEFON ZA OSEBE Z IZKUŠNJO NASILJA NA DELOVNEM MESTU

031 722 333

vsak torek, od 17. do 20. ure

Telefonsko svetovanje je **anonimno in zaupno**. Namenjeno je osebam, ki:

- so žrtve nasilnih dejanj na delovnem mestu,
- imajo izkušnjo spolnega nadlegovanja ali nadlegovanja zaradi osebne okoliščine: invalidnosti, zdravstvenega stanja, starosti, politične, etnične ali verske pripadnosti, istospolne usmerjenosti ... ,
- imajo izkušnjo besednega nasilja, podcenjevanja in omalovaževanja,
- preživljajo sistematično psihično nasilje in poniževanja,
- so na delovnem mestu socialno izločene in diskriminirane,
- na delovnem mestu nimajo zagotovljenega dostojanstva in varnosti,
- so zaradi izkušnje z nasiljem v stiski in potrebujejo pomoč,
- bi rade ustavile nasilje, ukrepale ali pomagale sodelavki/sodelavcu, pa ne vedo, kako.

POKLIČITE NAS, POSKUŠALI VAM BOMO POMAGATI!

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Vabimo vas na učne delavnice, ki jih vsakdo od nas potrebuje:

Delavnice z elementi supervizije, da nam bo lažje preživeti delovni vsakdan in obremenitve, ki nas doletijo

v prostorih Zbornice – Zveze, Ob železnici 30a.

- **Kdo je sedaj žrtev?**
4. 3. 2014 ob 15.00
- **Delovno okolje in kako v njem preživeti?**
6. 5. 2014 ob 15.00
- **Preveč te razumem, premalo te razumem**
9. 9. 2014 ob 15.00
- **Izgorelost – kje je meja?**
4. 11. 2014 ob 15.00

Delavnice bo vodila priznana strokovnjakinja s tega področja **mag. Mojca Hvala - Cerkovnik, dipl. soc. del.**, licencirana supervizorka pri Socialni zbornici Slovenije, z dolgoletnimi izkušnjami na področju individualne in skupinske supervizije. Svoje znanje z omenjenega področja je pridobivala doma in v tujini.

Kotizacija: z vštetim DDV znaša 60 EUR (članom Zbornice – Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, se prizna 50-odstotni popust in znaša 30 EUR). Nakažite jo na *transakcijski račun Zbornice – Zveze 02015-0258761480, sklic na številko 00 0427-04032014. Podjetja in zavodi lahko znesek poravnajo tudi po prejetju računa.*

Prijava na izobraževanje je preko e-prijavnice na spletni strani Zbornice – Zveze. Ob registraciji potrebujete člansko izkaznico.

Zbornica – Zveza

Čestitka

MARIJA KOHEK, dipl. m. s.

iz Splošne bolnišnice Murska Sobota, medicinska sestra za obvladovanje bolnišničnih okužb, je magistrirala na Fachhochschule Körnten v Avstriji in si pridobila naziv magistra.

Naslov njene naloge je Z RAZKUŽENIMI ROKAMI DO VARNE OBRAVNAVE PACIENTOV IN OBVLADOVANJ BOLNIŠNIČNIH OKUŽB.

Na Evropskem centru Maribor, smer zdravstvene nega, je diplomiral

TADEJ KREFT

iz Splošne bolnišnice Murska Sobota in si pridobil naziv diplomirani zdravstvenik.

Naslov njegovega diplomskega dela je POVEZAVA MED MOTIVACIJO ZA DELO V ZN IN PRIPADNOSTJO ZAPOSLENIH V BOLNIŠNICI.

Za njun osebni strokovni napredek in strokovni prispevek na področju zdravstvene nege jima čestita vodstvo in sodelavci

Splošne bolnišnice Murska Sobota

Sistemizacija delovnega mesta diplomirane medicinske sestre s specialnimi znanji v referenčni ambulanti

Andrej Vojnovič, univ.dipl.prav.

Vprašanje

Sem diplomirana medicinska sestra, zaposlena v referenčni ambulanti. Zanima me, kako so referenčne ambulante urejene in kako je s sistemizacijo delovnega mesta diplomirane medicinske sestre s specialnimi znanji v referenčni ambulanti.

M. N. iz Ljubljane

Odgovor

Referenčne ambulante, ki so začele v Sloveniji delovati 1. 4. 2011, pomenijo pomemben napredek v timski obravnavi pacientov v ambulanti družinske medicine, pomenijo pa tudi povečano dostopnost prebivalcev do kakovostne in varne zdravstvene oskrbe in skrajšanje čakalnih dob. V Sloveniji trenutno deluje 313 referenčnih ambulant, kjer v ambulanti družinske medicine deluje razširjeni tim zdravstvenega osebja: poleg zdravnika in srednje medicinske sestre/zdravstvenega tehnika/tehnika zdravstvene nege paciente referenčne ambulante spremlja tudi diplomirana medicinska sestra, ki je prevzela spremljanje parametrov določenih kroničnih bolezni ter preventivne aktivnosti. Diplomirana medicinska sestra vsem pacientom referenčne ambulante po potrebi svetuje pri preventivnih dejavnostih glede dejavnikov tveganja, kot so alkohol, kajenje, visok pritisk, holesterol, depresija. To pomeni, da so pacienti deležni aktivnega presejanja za posamezne vrste kroničnih obolenj in bolniki tudi okrepljene zdravstveno - vzgojne obravnave (Vir: spletna stran Ministrstva za zdravje, http://www.mz.gov.si/si/mz_za_vas/zdravstveno_varstvo/).

Odločitev zdravstvene politike o razširitvi aktivnosti z zdravnika na diplomirano medicinsko sestro v referenčnih ambulantah družinske medicine je temeljila na spoznanju, da ima diplomirana medicinska sestra, na podlagi visokošolskih strokovnih študijskih programov za diplomirane medicinske sestre ter obstoječih kompetenc določenih v *Seznamu poklicev v zdravstveni dejavnosti*, (Ur. l. RS, št. 82/2004 in naslednji), ki so npr. promocija zdravja, zdravstvena vzgoje in učenje za razumevanje povezav med načinom življenja in zdravja, razumevanje zdravstvenih problemov in procesov za krepitev, doseganje in ohranjanje zdravja, sodelovanje v procesu zdravljenja v okviru zdravstvenega tima ter izvajanje diagnostično terapevtskih programov, interdisciplinarno in multisektorsko povezovanje za zagotavljanje kakovostne obravnave bolnika, že ustrezna strokovna znanja in strokovno usposobljenost, ki so lahko, ob oblikovanju ustreznih protokolov in modulov za strokovno izobraževanje, ki omogočajo pridobitev specialnih znanj v skladu z določili *Pravilnika o nacionalnem registru specialnih znanj v dejavnosti zdravstvene in babiške nege*, ustrezna podlaga za razširitev omenjenih aktivnosti spremljanja parametrov kroničnih bolezni ter preventivnih aktivnosti z zdravnika na diplomirano medicinsko sestro v referenčni ambulanti družinske medicine.

Specialna znanja kot določeno dodatna strokovna usposobljenost za delo na ožjem strokovnem področju v zdravstveni in babiški negi, ki jih izvajalec ni pridobil v temeljnem izobraževanju, so pripoznana z *Aneksom h Kolektivni pogodbi za zaposlene v zdravstveni negi* (Ur. l. RS, št. 60/2008), omogočajo pa diplomiranim medicinskim sestram s pridobljenimi specialnimi znanji v referenčnih ambulantah, uvrstitev na delovno mesto diplomirane medicinske sestre s specialnimi znanji (E037013).

Upravni odbor Zbornice – Zveze je s sklepom UO 762/45 izrazil stališče o **nujnosti ustrezne sistemizacije delovnih mest diplomiranih medicinskih sester s specialnimi znanji v referenčnih ambulantah in njihove razporeditve na delovno mesto diplomirane medicinske sestre s specialnimi znanji** (E037013). **Zbornica – Zveza** je na podlagi omenjenega sklepa **na vse zdravstvene zavode** dne 20. 12. 2011 **nasloвила pobudo o nujnosti ustrezne razporeditve diplomiranih medicinskih sester s specialnimi znanji v referenčnih ambulantah**. Omenjeno delovno mesto mora biti sistemizirano v aktu o sistemizaciji delovnih mest, saj sme delodajalec sklepati pogodbe o zaposlitvi le za sistemizirana delovna mesta. ■

Soočanje z nasiljem v družini v zdravstveni negi

Delovna skupina za nenasilje v zdravstveni negi (DS) pri Zbornici – Zvezi zaznava, da se zaposlene in zaposleni v zdravstveni negi pri izvajanju svojega dela srečujejo z različnimi problemi pri soočanju z nasiljem v družini. V ta namen so članice DS pripravile na sedežu Zbornice – Zveze 10. decembra 2013 strokovni posvet.

Na posvetu so sodelovali: članice Delovne skupine za nenasilje v zdravstveni negi, predstavnice strokovnih sekcij patronažne dejavnosti, pediatrije, psihiatrije in urgentne medicine, strokovnjakinje in strokovnjaki s pravnega področja, socialnega varstva in policije, Inštituta za varovanje zdravja, Združenja zdravnikov družinske medicine, Društva SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja, Ministrstva za zdravje ter Zbornice – Zveze.

Udeleženci posveta so razpravljali o problemih, s katerim se zaposleni v zdravstvu soočajo pri svojem delu. Izpostavljeni so bili naslednji problemi:

- prepoznavanje različnih oblik nasilja v družini pri starejših, bolnikih z demenco, osebah z odvisnostmi ipd.;
- neustrezni postopki pri obravnavi žrtev nasilja v družini;
- ni navodil za ukrepanje ob zaznanem nasilju nad varovanci ali pacienti;
- neaktivnost vodstvenih struktur (vodstvo ne dovoli prijave nasilja);
- ni ustreznega sodelovanja z drugimi resorji (Centri za socialno delo, policijo ...);
- ogrožanje varnosti zaposlenih (grožnje in maščevanje zdravstvenim delavcem zaradi prijave nasilja v družini);
- strokovne dileme, ki se pojavijo ob posameznih primerih nasilja (npr. ob prijavi nasilja v družini patronažna medicinska sestra ni več zaželeno v družini);
- dileme v zvezi s prijavljanjem nasilja v družini (naša zakonodaja in najnoveše smernice Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) niso enotne pri določanju, kdaj je prijava nasilja nad polnoletno osebo v družini obvezna in kdaj ne);
- neizdelane smernice na tem področju za posamezna področja dela v zdravstvu;
- ni strokovnega svetovanja medicinskim sestram, ko se soočajo s konkretnim primerom nasilja v družini;
- ni možnosti za supervizijo za zaposlene v zdravstvu, ki se pogosto soočajo za nasiljem v družini pri svojem delu;
- neučinkovitost nekaterih centrov za socialno delo (npr. osebe z odvisnostmi se preselijo v okoliš, ki je znan po neučinkovitem delovanju CSD, saj računajo, da ne bo posegel v neurejene družinske razmere);
- strah zaposlenih v zdravstvu zaradi groženj s strani povzročiteljev nasilja (na CSD naj bi imeli storilci možnost izvedeti, kdo je prijavil nasilje, kar ogroža te, ki so ukrepali in prijavili nasilje);
- ni smernic Ministrstva za zdravje, zato je vsak zavod sam oblikoval protokole za ukrepanje ob zaznavi nasilja v družini.

Izpostavljen je bil pravni vidik, saj Zakon o preprečevanju nasilja v družini (ZPND, 2008), k ukrepanju ob zaznavi nasilja v družini zavezuje različne institucije - tudi zdravstvene zavode. V ospredju ZPND-ja je žrtev nasilja v družini in njena zaščita. Institucije so zavezane k prijavljanju nasilja v družini, razen, če gre za odraslo osebo, ki temu nasprotuje in če v družini ni mladoletnih otrok. Kadar so v družini otroci (do 18 let), ki posredno (kot priče) ali neposredno doživljajo nasilje, so institucije dolžne zaznane nasilje v družini prijaviti CSD oziroma policiji. Otrok je žrtev nasilja v družini tudi, ko »le« opazuje nasilje nad mamo ali sorojenci oziroma družinskimi člani. Prav tako je otrok žrtev nasilja v družini tudi, če ne gre za fizično ali spolno nasilje, ampak za psihično, verbalno in čustveno nasilje ter zanemarjanje. Torej, zdravstveni delavci in delavke nasilje v družini prijavijo, če polnoletna žrtev s tem soglaša, obvezani pa so ga prijaviti, če so v družini mladoletni otroci, četudi se s tem odrasla žrtev nasilja ne strinja. Prijavo lahko poda vsak zaposleni v zdravstvu, ni pa kazensko odgovoren, če kot neuradna oseba nasilja v družini ne prijavi. Opustitev prijave nasilja je kaznivo dejanje, če gre za uradno osebo (predstojnik, direktor zavoda).

Poudarjeno je bilo, da je izredno pomemben zapis zaznave nasilja v družini, ki ga zdravstveni zavod posreduje CSD ali policiji. Dober zapis namreč omogoča hitro ukrepanje ter izbiro ustreznega ukrepa policije: prepoved približevanja ali pripor, prav tako pa na podlagi zapisa policija ugotavlja dinamiko nasilja (kontinuiranost, dolgotrajnost, sistematičnost). Vsako obvestilo CSD o zaznavi nasilja v družini avtomatično pomeni tudi prijavo na policijo, saj CSD vse prijave posreduje tudi policiji in obratno. Ko CSD ne dela (v času vikenda ali praznikov), je treba poklicati policijo. Izven uradnih ur CSD-ja delujejo tudi regijske koordinatorice za nasilje v družini. Regijske koordinatorice so vodje interventne službe, zato delajo tudi med prazniki. Telefon je objavljen na strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve ter enake možnosti. Namen tega sistema je takojšen kontakt s pristojnimi službami, ko gre za ogrožajoče nasilje. Poudarjeno je tudi bilo, da je vedno mogoče nasilje prijaviti na policijo, ki tudi lahko takoj ukrepa in zaščiti žrtve nasilja. Eno od pravil obravnavanja nasilja v družini na CSD je, da mora polnoletna oseba brez otrok soglašati z oblikovanjem varnostnega načrta. V primeru pa, da so v ogroženi družini mladoletni otroci, možnosti zavrnitve sodelovanja odrasla oseba (npr. mama, skrbnik) nima. V primeru, ko je visoka stopnja ogroženosti otroka, se ukrepa takoj. Na CSD je udeležba s strani zdravstva težavna, in sicer pri vključ-

vanju zdravstvenih delavcev v multidisciplinarni timi, saj morajo zdravniki omenjeno sodelovanje opravičiti, pri čemer šifra storitve ni definirana.

Prisotni so ugotavljali, da obstajajo v različnih kliničnih okoljih različni pristopi obravnave nasilja v družini. Dobro bi bilo, da vsak segment v zdravstvu oblikuje svojo pot. Tako so posamezne institucije že oblikovale protokole obravnave. Predstavljena sta bila protokol obravnave nasilja nad otrokom v Pediatrični kliniki Ljubljana in multidisciplinarna obravnava žrtev nasilja v družini na Urgentnem kirurškem bloku UKC Ljubljana.

Zelo pomembna naloga ostaja še naprej ozaveščanje zaposlenih v zdravstvu in pacientk ter pacientov. Kako prepoznati žrtev nasilja v družini in dinamiko nasilnega odnosa? Le-ta se med drugim pokaže tudi v komunikaciji povzročitelja do žrtve ter zaposlenih v zdravstvu (povzročitelj kaže pretirano skrb za žrtev, zelo je prijazen do zaposlenih v zdravstvu, hoče biti prisoten pri vseh postopkih, izkazuje potrebo po nadzoru nad žrtvijo ter delom zdravstvenega osebja ...).

Ko govorimo o opolnomočenju žrtve, je treba poudariti, da zgolj posredovanje informacij še ni opolnomočenje. Skupine za samopomoč so dragocene, koordinatorji duševnega zdravja pa so nujno potrebni. Opogumljanje žensk je izjemo težek proces, ko se le-te znajdejo v spirali nasilja.

V preteklosti smo izvajalke in izvajalci zdravstvene in babiške nege v zdravstvenih institucijah izvajali akcije ozaveščanja. V sanitarije zdravstvenih zavodov smo lepili nalepke z brezplačno številko Društva SOS telefon, dajali njihove vizitke v različne prostore (čakalnice, hodnike) ipd. Tudi policija podpira ozaveščanje. Imajo različne brošure namenjene obveščanju ranljive populacije. Prav tako je Združenje zdravnikov družinske medicine pripravilo zloženke in druge materiale, kjer na kratko in z jasnimi navodili informira zdravnike o zaznavanju in ukrepanju ob nasilju v družini.

Izpostavljeno je bilo tudi razlikovanje med žrtvami nasilja, ki so uporabnice/ki psihiatrije ter žrtvami, ki to niso, kar je nedopustno. Prvi skupini se pogosto v praksi jemlje verodostojnost, ko spregovorijo o nasilju, čeprav jih prav bolezen dela šibkejše in bolj odvisne in zato so bolj izpostavljene nevarnosti zlorabe moči. Žal se pri uporabnicah/kih psihiatrije izkušnje z nasiljem pogosto ne obravnava kot nasilje, temveč kot težava v duševnem zdravju. Tudi pri oblikah pomoči, varnih hišah ipd. so uporabnice psihiatrije diskriminirane. Odvisnice nimajo povsod možnosti nastanitve v varnih hišah. Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja jih sprejema pod pogojem, da se zdravijo, drugače jih sprejema edino društvo Stigma.

Predstavniki policije je poudaril, da so pomembna naslednja določila Kazenskega zakonika (KZ -1, UPB -2,

Uradni list RS, št. 50/2012): 191. člen - nasilje v družini, 192. člen - zanemarjanje mladoletne osebe in surovo ravnanje ter 193. člen - kršitev družinskih obveznosti. Ob prijavi se ne priporoča, da žrtev ob prijavi reče »grozi mi«, ampak »napada me«, »žali me«. Za zaposlene v zdravstvu je koristno, da sodelujejo z lokalno policijsko postajo, z njenim komandirjem, prav tako je dobro vedeti, kdo je vodja policijskega okoliša, ki lahko pomaga pri zaščiti zaposlenih v zdravstvu, če jih povzročitelji ogrožajo. Zakon o preprečevanju nasilja v družini omogoča spremljevalca žrtvi; usposobljena oseba spremlja žrtev v postopkih na institucijah. Učinkovit ukrep policije je tudi ukrep prepovedi približevanja, ki ga izrečejo povzročiteljem, saj preiskovalni sodniki 95 % predlogov potrdijo, mnogi se podaljšajo za 10 dni. Akuten pa je tudi problem nasilnih otrok pod 14 let do staršev, saj za svoja ravnanja niso kazensko odgovorni. Opozorjeno je bilo, da so anonimne prijave na policiji neustrezne in »nekvalitetne« – praviloma preiskovalni sodniki tovrstne prijave zavrnejo.

Ob zaključku je bilo poudarjeno, da moramo biti izvajalke in izvajalci zdravstvene nege odprti za nadaljnjo izmenjavo idej in praks. Treba je pristopiti k naslednjim aktivnostim:

- treba je poenotiti protokole in smernice,
  - nujno je opolnomočenje patronažnih MS in drugih zaposlenih v zdravstveni negi na izpostavljenih deloviščih,
  - urediti je treba šifre storitev patronažnih MS, ko prijavljajo dejanja nasilja v družini,
  - institucije morajo poskrbeti za varnost zaposlenih, ki se soočajo z nasiljem v družini, ga obravnavajo in prijavljajo pristojnim službam;
  - med obvezne vsebine izobraževanja v strokovnih sekcijah je treba vključiti tudi nasilje v družini,
  - pomembno je povezovanje različnih profilov in vseh, ki so v stiku z žrtvijo,
  - treba je bolj učinkovito medsebojno usklajevanje pri oblikovanju smernic in protokolov, ki nastajajo v zdravstvu istočasno in povsem nekoordinirano.
- ZDRAVSTVENI DELAVCI IN DELAVKE, PRIJAVLJAJMO NASILJE V DRUŽINI, K TEMU NAS ZAVEZUJE TUDI ZAKONODAJA.

Delovna skupina za nenasilje v zdravstveni negi je na spletni strani Zbornice – Zveze za zaposlene v zdravstveni in babiški negi pripravila strokovna navodila za soočanje z nasiljem na delovnih mestih. Pot do naše spletne strani vodi preko zavihkov: O Zbornici – Zvezi/Organi/Delovne skupine/DS za nenasilje. Če želite še kakšno informacijo, nam lahko pišete na nenasilje@zbornica-zveza.si. ■

Poziv politikom za podporo zdravstveni negi

Prevedla Nataša Pregl

EFN in ICN pozivata politike, naj spodbujajo izobraževanje, podporo in razvoj ustreznega števila zdravstvenih delavcev, ki bodo izvajali na posameznika osredotočeno nego ter promovirali zdravje v EU in na globalni ravni.

Na nedavnem srečanju v Bruslju so vodilni iz Evropske federacije združenj medicinskih sester (**EFN**) in Mednarodnega sveta medicinskih sester (**ICN**) kritično preučili prednostne naloge za krepitev razvoja poklica medicinske sestre v EU in na globalni ravni.

Čeprav sta tako **EFN** kot **ICN** poudarila, da so raziskave, z dokazi podprto oblikovanje politike in pridobivanje ustreznih kvalifikacij bistvenega pomena za večjo strokovnost in dolgoročnejši razvoj zdravstvene nege, hkrati priznavata, da je treba trenutno reševati nujnejša in bolj pereča vprašanja. Čeprav posamezna gospodarstva zdaj okrevajo, so bila ukinjena številna delovna mesta za medicinske sestre, hkrati pa so se delovne razmere zanje poslabšale. Takšni ukrepi ogrožajo trajnostni razvoj sistemov zdravstvenega varstva. Zaposlovanje in ohranjanje visoko izobraženih, usposobljenih zdravstvenih delavcev je ključno, če želimo zagotoviti kakovostno, učinkovito in uspešno zdravstveno nego. Medicinske sestre so v

številnih skupnostih ljudem najbližje in pogosto edino dostopne zdravstvene delavke, zato so izrednega pomena za zdravje svetovnega prebivalstva.

EFN in ICN torej pozivata politične voditelje, naj:

1. Ponovno preučijo – z vidika vedno boljših gospodarskih razmer – delovne pogoje in število medicinskih sester, potrebnih za izvajanje kakovostne in varne zdravstvene nege;
2. Znova ocenijo kratkoročne in dolgoročne kadrovske potrebe v zdravstveni negi, pri čemer naj s pomočjo tako kvantitativnih kot tudi kvalitativnih modelov napovedi zagotovijo zadostno število ustrezno usposobljenih zdravstvenih delavcev;
3. Izboljšajo učne načrte za izobraževanje medicinskih sester in njihovo vsebino v celoti uskladijo s sodobnimi potrebami bolnikov in javnosti na splošno;
4. Hkrati pa naj v politiko in proces oblikovanja politike vključijo tudi medicinske sestre. ■

Novo ime: Direktiva 55

Prevedla Nataša Pregl

Direktiva 2013/55/EU, ki spreminja Direktivo 2005/36/ES

Direktiva 2013/55/EU vsebuje dogovorjene spremembe Direktive 2005/36/ES o vzajemnem priznavanju poklicnih kvalifikacij. Pokriva EU28 in tri države EGP (Islandijo, Liechtenstein in Norveško). Objavljena je bila 28. decembra 2013 v Uradnem listu, veljati pa je začela 18. januarja 2014. Države članice morajo v roku dveh let prenesti vse ustrezne spremembe v svojo nacionalno zakonodajo.

EFN je že od leta 2011 dejavno vključena v postopek posodobitve direktive, pri čemer tesno sodeluje z Evropsko komisijo, Svetom Evrope in Evropskim parlamentom. Spremenjena Direktiva 55 vsebuje podrobnejša pojasnila o minimalnih zahtevah na področju izobraževanja medicinskih sester. Poleg tega je v členu 31 podrobno naveden tudi nabor kompetenc, ki bo na podlagi delegiranih aktov dodatno dopolnjen s Prilogo V. Delovna skupina strokovnega odbora EFN, ki jo vodi prof. Maximo Gonzalez, bo pripravila delegirane akte za posodobitev Priloge V, ki se bo navezovala na nabor kompetenc iz člena 31 in kompetenčni okvir EFN ob podpori ključnih zaveznikov.

Evropska komisija bo v zvezi z direktivo v bližnji prihodnosti izvajala naslednje dejavnosti: najprej bo ocenila število reguliranih poklicev v državah članicah

(EFN ne bo vključena), nato pa bo predstavila evropsko poklicno izkaznico (European Professional Card - EPC) in z njo povezano ciljno skupino (v kateri bo tudi EFN). Prvi sestanek bo potekal 31. januarja 2014. Čeprav je deregulacija poklicev v zdravstveni negi – v zvezi s prvo točko – malo verjetna, EFN poziva svoje člane, naj bodo pozorni na ukrepe svojih vlad v zvezi s tem. Predsednica EFN, Marianne Sipilä, bo o evropski poklicni izkaznici govorila 12. februarja 2014 na srečanju na visoki ravni »Posodobitev direktive o poklicnih kvalifikacijah: varna mobilnost«, na katerem bo sodeloval tudi Evropski komisar za notranji trg Michel Barnier.

Novost, ki jo prinaša spremenjena direktiva in ki bo skoraj zagotovo zanimiva tudi za EFN, so skupni okviri za usposabljanje (Common Training Frameworks – CTF), saj predstavljajo možnost za razširitev samodejnega priznavanja poklicnih kvalifikacij medicinskih sester do stopnje magisterija. Skupni okvir usposabljanja se vzpostavi, ko v njem sodeluje skupina držav članic (vsaj 10 držav EU28), ki se dogovorijo o določenem učnem načrtu na podlagi skupnega nabora znanja, veščin in kompetenc. Nabor lahko predlagajo predstavniki strokovnih organizacij na nacionalni ravni oziroma na ravni EU ali ustrezni pristojni organi.

Države članice so zdaj strožje zavezane k zagotavljanju možnosti za stalen strokovni razvoj (Continuous Professional Development), saj se na ravni EU od njih zahteva poročanje na vsakih 5 let ter spodbujanje sodelovanja in izmenjave dobrih praks. Na podlagi tega smo se tudi v EFN skupaj s predstavniki drugih poklicev v zdravstvenem sektorju odločili za sodelovanje na javnem razpisu za stalen strokovni razvoj, saj želimo okrepiti evropski okvir CPD na ravni EU.

Z začetkom veljavnosti Direktive 2013/55/EU bomo v EFN še naprej dejavno vključeni v proces prenosa direktive v nacionalno zakonodajo posameznih držav, saj želimo spremljati, kako se bo direktiva izvajala v šolah za zdravstveno nego v EU in treh državah EGP (Islandija, Liechtensteinu in na Norveškem). ■

Obvestilo z ICN

Plakat

International Council of Nurses

NURSES: A FORCE FOR CHANGE
A vital resource for health

12 May 2014
International Nurses Day

Z ICN smo prejeli gradivo in prijazno zahvalo za sodelovanje, saj je naziv medicinska sestra, enako kot v številnih drugih jezikih, napisan na plakatu ob 12. maju – mednarodnem dnevu medicinskih sester tudi v slovenščini.

Takole so zapisali:

Najprej bi se želeli zahvaliti vsem nacionalnim združenjem, ki ste prijazno prispevali k oblikovanju plakata, s tem, ko ste nam poslali besedo "medicinska sestra" v vašem jeziku. Z veseljem vam sporočamo, da je plakat zdaj dosegljiv v kakovostnem formatu, tako da lahko brezplačno uporabljate in natisnete na:

<http://www.icn.ch/publications/2014-nurses-a-force-for-change-a-vital-resource-for-health/>.

Upamo, da vam bo gradivo koristilo ob praznovanju mednarodnega dneva medicinskih sester (IND) 2014. Prosimo, če lahko širite to informacijo naprej. Kompletno gradivo za IND bo kmalu na voljo na isti spletni strani. ■

Vodstvo Zbornice – Zveze

Minute s Flory Banovac

Vprašanja je postavila Veronika Pretnar Kunstek

Zakaj ste se odločili za poklic medicinske sestre?

Za poklic medicinske sestre me je navdušil oče. To so bili časi, ko je bila medicinska sestra spoštovana in cenjena. Danes je seveda drugače. Prehod iz socializma v kapitalizem je prinesel težave v vse poklicne zvrsti, še posebej pa se je dotaknil zaposlenih v zdravstveni negi.

Katera je bila vaša prva zaposlitev?

Moja prva zaposlitev je bila v ZD Piran, v otroškem dispanzerju. Spomnim se, da me je delo z otroki veselilo, sem se jih pa tudi bala. Otroci so še posebno zahtevna populacija v našem poklicu. V dispanzerju sem delala sedem let, potem pa sem prevzela mesto glavne medicinske sestre ZD Piran in tu ostala še dva mandata.

Od koga ste na poklicni poti največ pridobili?

Na svoji poklicni poti sem se največ naučila pravzaprav od svojih kolegic. Ko sem prišla po petnajstih letih za glavno medicinsko sestro na ORL, mi je bila bolnišnica dokaj neznan. Takrat sem se že kot višja medicinska sestra učila od srednjih medicinskih sester. Ni me bilo sram, če določenih opravil nisem znala, rada sem jih zaprosila za pomoč. Veste, medsebojni odnosi so bili v primerjavi z današnjimi, na zavidljivi ravni. Še danes jih rada srečam in poklepem. Danes so razmere v zdravstveni negi drugačne, spremenili so se delovni pogoji, pravice in dolžnosti zaposlenih, žal pa so medsebojni odnosi na nezavidljivi ravni. Medicinske sestre so preobremenjene pa ne zato, ker jih ni, ampak zato, ker se je politika odločila, da bomo varčevali tudi pri zaposlovanju. Mislim, da se žal še nekaj časa to ne bo popravilo glede na trenutne razmere v državi.

Kaj bi v zdravstveni negi spremenili?

Če me vprašate, kaj bi spremenila v zdravstveni negi, vam odkrito povem, da bi bilo edino prav, da imamo samo eno medicinsko sestro in ne pet z različnimi nazivi. To je prineslo med zaposlene nemir.

Kakšen nasvet bi danes dali nekemu ob začetku poklicne poti?

Rekla bi takole: «Imejte več strpnosti, pogovarjajte se med seboj spoštljivo, predvsem pa ne pozabite, da ste izbrali poklic, ki je human in namenjen bolnim ljudem».

Kako ste zadovoljni z delom, ki ga opravljate?

Žal že dolgo nisem več med bolniki, delam pa še vedno z medicinskimi sestrami in to po vsej Sloveniji. Delovno mesto generalne sekretarke na Sindikatu delavcev v zdravstveni negi Slovenije je povsem drugačno od prejšnjega. To je že bolj politična funkcija. Na tem delovnem mestu sem 19 let, s sindikatom pa delam že 20 let - toliko, kolikor je star. Tako bomo aprila praznovali 20-letnico SDZNS. Delo opravljam rada, je pa res, da me mine veselje, kadar me člani razvejijo. Veste, niso vsi vedno prijazni, tako kot tudi jaz včasih povzdignem glas, kar seveda ni pohvalno. Če bi se še enkrat morala odločiti za to delovno mesto, bi razmislila, zagotovo pa bi v to funkcijo stopila mnogo kasneje.

je, saj so se mi v trenutku zaprla vsa vrata, ki vodijo v stroko. Danes razumem vse moje kolegice in kolege, ki takrat niso hoteli vstopiti v ta svet. Prevladala je strokovna kariera.

Kako se začne vaš delovni dan v službi?

Moj delovni dan je zelo raznolik, odvisen od dogodkov v politiki in problemov, ki jih rešujemo v zavodih, kar se da tekoče. Veliko hodim po terenu skupaj s sodelavci. Imam srečo, da sem ves čas ob sebi imela odlične sodelavce, tajnico Zvonko Furlan, ki jo je po upokojitvi zamenjala Nada Intihar in dve krasni predsednici, Jelko Černivec in Jelko Mlakar in pravnik, Janeza Turuka.

Kako komentirate trenutne razmere v zdravstveni negi?

Trenutne razmere v zdravstveni negi niso bile še nikoli tako slabe, kot so sedaj. Nestabilna zdravstvena politika, nenehno menjava zdravstvenih ministrov je dobra načela, upam trditi, zelo dobro urejeno zdravstveno nego. Včasih imam občutek, da se že vsak spozna na zdravstveno nego, tudi na pogajanjih se nam to dogaja. Še carinik ve, kaj delamo, saj pravi, da se tudi on lahko okuži od ljudi, ko diha jo vanj, ko se pogovarja. Da, res krasna primerjava z medicinsko sestro.

Prav gotovo pa me najbolj bolijo nesoglasja med medicinskimi sestrami in razkoli med nami, kar pomeni rojevanje različnih sindikatov, ki prevzemajo delček medicinskih sester in drugih združenj. Vsi pa se ne zavedajo, da tako razmišljanje in delovanje samo slabi položaj vseh zaposlenih v zdravstveni negi in če hočete tudi edinega stanovskega reprezentativnega sindikata za dejavnost zdravstvene nege z lastno kolektivno pogodbo.

Mnogo je odprtih vprašanj, dilem pa tudi namigov o tem, kaj storiti, kako popraviti nastale razmere. Žal recepta ni in verjetno bomo morali vsi zavihati rokave, tudi mlajše generacije, saj prav zanje prihaja negotovo obdobje.

Katerega izobraževanja bi se radi udeležili?

Izobražujem se pravzaprav vsepovsod, saj se udeležujem tako strokovnih predavanj iz področja zdravstvene nege kot tudi tistih, ki so potrebna na mojem delovnem mestu. Veliko sem se naučila zakonodaje in če bi bila mlajša, bi me zamikal študij prava.

Kako preživljate prosti čas?

Preostalega časa imam bolj malo, sicer pa sem poleg hoje na prostem, postala velika ljubiteljica golfa. Udeležujem se tudi drugih predavanj o medsebojnih odnosih, rada gledam filme, rada poslušam klasično glasbo in občasno obiščem tudi gledališča in opero. So pa moja šibka točka tudi potovanja.

Najlepši kotichek v Sloveniji?

Najlepši kotichek v Sloveniji je moj dom.

Vaše sanjske počitnice?

Moje sanjske počitnice: sem si jih že privoščila. ■

Irena Keršič ima zanimivo, raznoliko in zahtevno delo

Vprašanja sta zastavljali
Darinka Klemenc in
Biserka Marolt Meden

Irena Keršič ni samo članica uredniškega odbora Utripa, je dolgoletna aktivna članica DMSBZT Ljubljana, kjer je bila tudi podpredsednica v dveh mandatih. Njena aktivna vloga je usmerjena v zgodovino zdravstvene nege na Slovenskem, z velikim smislom za ohranjanje zgodovinskih virov, starih predmetov, dokumentarnega gradiva ter delovne obleke medicinskih sester in babic. Pri Zbornici – Zvezi vodi delovno skupino za zgodovino.

Slovenske medicinske sestre je prebudila, da so začele razmišljati in ceniti preteklost, brez katere ni vsakdana in še manj jutrišnjega dne. Njen aktivni prispevek o zgodovini zdravstvene nege na Slovenskem s predstavitvijo uniforme Angele Boškin na strokovnem srečanju DMSZT Ljubljana leta 1998 je postavil temelje organiziranega delovanja na področju zgodovine zdravstvene nege. Z raziskovanjem življenja, pomena in dela prvih medicinskih sester, zlasti Angele Boškin, predstavitev največje zbirke delovne obleke medicinskih sester in babic na Slovenskem, pobudo in sodelovanjem pri snemanju dokumentarnega filma o Angeli Boškin in predstavitev zgodovine zdravstvene nege na Slovenskem v Cerkljanskem muzeju je pomembno prispevala k zavedanju, da sta zdravstvena nega in njen razvoj nekaj enkratnega, posebnega in vrednega.

Irena Keršič je od leta 1977 zaposlena v Centru za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje Kamnik (CIRIUS Kamnik). Vključena je v izvajanje dejavnosti zdravstvene nege v zavodu prej ZUIM Kamnik. Od leta 1991 je članica inkluzivnega multidisciplinarnega tima mobilne službe pri Zavodu, ki izvaja dodatno strokovno pomoč, svetovanje, strokovno izobraževanje, zdravstvene in druge obravnave za pomoč otrokom, mladostnikom, z gibalno oviranostjo in dolgotrajno bolnim, ki so vključeni v izobraževalne programe za področje cele Slovenije.

Leta 1997 je ob 50-letnici ZUIM-a Kamnik prejela Priznanje za dolgoletno delo in uvajanje novih metod dela na področju zdravstvene nege v Zavodu in leta 2007 najvišje priznanje Zbornice – Zveze.

Prosim, povej nam, kakšna je bila tvoja življenjska pot.

Rojena sem bila kot druga izmed treh otrok. Prva leta sem preživela v Ljubljani, v Spodnji Šiški, in zato je bilo moje otroštvo vezano na kotalkanje in raziskovanje parka Tivoli, gozdnih poti na Rožniku in obiskovanje lutkovnih predstav v stavbi, kjer je bil potem Kino Mojca.

Zaradi posebnosti življenjskega sloga staršev sva s sestro

eno leto preživeli pri babici in dedku, ki smo ju otroci klicali mama in ata. Z njima sem s starim fičkom spoznala mnoge lepe kraje po Sloveniji in iz tistega časa mi je najbolj ostalo v spominu nabiranje borovnic v Davči, jogurt in mleko v stekleni embalaži, kupovanje na šišenski tržnici in spremljanja mame, ki je dvakrat na teden manikirala ljubljanske gospe.

Ko sem začela hoditi v 1. razred osnovne šole, je mati dobila skromno stanovanje v Kamniku in tja se je preselila vsa družina. Dokončno se je družina ustalila v meščanskem stanovanju v samem starem mestnem jedru mesta Kamnik. Osnovno šolo sem dokončala v Kamniku in se nato vpisala v Šolo za medicinske sestre v Ljubljani, ambulantno – bolnišnično smer. Tisto leto je bil številčno izredno velik vpis, zaradi katerega nam nekaterim ni bilo potrebno biti v internatu, v razred smo dobili prvega možkega predstavnika sošolca Aleksandra in v šolo smo lahko začele hoditi v »kavbojkah«.

Po končani srednji šoli sem se zaposlila v takratnem Domu invalidne mladine v Kamniku. Zavod sem poznala, ker je bil v njem zaposlen moj oče, učitelj praktičnega pouka. Moj prvi delovni dan se je začel 1. septembra ob desetih dopoldne, ko sem se zglasila pri glavni medicinski sestri, ki me je takoj razporedila v nočno službo. Peljala me je v garderobo, kjer sem prejela delovno obleko in predpasnik, preveliko za dve številki in mati šivilja mi jo je popravila do nastopa nočne službe. Moje sanje o urejenosti medicinske sestre so se razblinile. V nočnem času je delo potekalo na treh oddelkih in ker ni bilo zvoncev ob posteljah, so mi posredovali navodila, naj ponoči hodim po oddelku in poslušam morebitne klice otrok.

Nočno delo je bilo eno samo garanje ... Celih 18 let sem opravljala triizmensko delo z rednimi nočnimi izmenami in delom ob sobotah, nedeljah in praznikih. Spominjam se, da v celem mesecu nisem imela prostega niti enega dneva.

Zaradi zdravstvenih razlogov sem izbrala ponujeno prilžnost, spremenila delovno okolje iz oddelka v ambulan-

to, vmes bila glavna medicinska sestra zavoda in se zaradi »neznanja« v zgodnjih zrelih letih vpisala na Visoko šolo za zdravstvo v Ljubljani

Nehote se mi porodi vprašanje: kako si lahko tako dolgo zdržala opravljati tako naporno in zahtevno delo?

Delo je bilo vseskozi dinamično, od otrok in njihovih staršev sem se veliko naučila. Vedeti morate, da smo skupaj tudi po deset let in več in je vzajemno sodelovanje zelo pomembno. Delo je zanimivo tudi zato, ker je veliko sodelovanja s strokovnjaki s področja šolstva, socialnega varstva in tudi na samem zdravstvenem področju se prepleta poznavanje več zdravstvenih dejavnosti – vse specialnosti medicine od pediatrije, ortopedije, nevrologije pa do oftalmologije ...

Vztrajala sem tudi zato, ker je bil delovni proces podvržen šolskemu koledarju in sem bila v času šolskih počitnic lahko pri družini in mojih treh otrocih.

Imela sem izredne možnosti dodatnega izobraževanja, ki je v prvih letih zaposlovanja potekalo tudi v času zimskih počitnic v drugih sorodnih zavodih, zdravstvenih in socialnih ustanovah...

To so bile možnosti, ki danes niso več dane oziroma same po sebi umevne.

Prednost dela v zavodu je podpora pri pridobivanju znanja tako s področja zdravstvene nege, šolstva, socialnega varstva, medicine in rehabilitacije, vpetost v multidisciplinarni pristop obravnave gibalno oviranih in dolgotrajno bolnih otrok in mladostnikov. Prednost je bližina doma, dostopnost in možnost parkiranja, prednost je možnost koristiti dejavnosti, ki jih zavod ponuja – bazen, telovadnice, jahanje s konji. Prednost so lahko tudi spremstva otrok v sklopu izobraževalnega programa, kjer si lahko ogledaš veliko kulturnih, športnih in filmskih prireditev. Prednost so sodelavci, ki te razumejo, ki znajo, zmorejo in so lahko strokovni, spoštljivi in človeški.

Prosim, opiši nam svoj običajni delovni dan.

Narava me je obdarila z zgodnjim vstajanjem in hitrim vklapljanjem v delovni proces. Ker predavam na Srednji zdravstveni šoli v Ljubljani, moram predčasen izhod nadomestiti tako, da prihajam v službo po šesti uri. V zadnjem času se je moje delo kot ambulantne medicinske sestre spremenilo, zaradi povečanega obsega dela na področju standardizacije zdravstvene nege v zavodih in med zavodi, ki so vključeni v Skupnost organizacij zavodov za usposabljanje oseb s posebnimi potrebami.

Standarde in normative za naš zavod delamo sami, ker ni sorodnih zavodov in ni primerljivosti med edinim vsaj delno sorodnim zavodom CIRIUS Vipavo oz. drugimi zavodi, ki so vključeni v SOUZ. Struktura tima »zdravstvene nege« je drugačna, bolj razširjena kot na področju socialnega varstva. V timu je zastopana stroka zdravstvene nege, del zdravnika, psihologa, delovnega terapevta, fizioterapevta in logopeda in znotraj strok kategorije od 1 do 4.

Drugi sklop dela sodi na področje storitev in aktivnosti dela ambulate za zdravstveno varstvo šolskih otrok in mladine, kjer ne dosegamo plana storitev iz pogodbe z ZZZS. Povedano drugače – delamo veliko, denarja ni. Moje delo je delo diplomirane medicinske sestre v ambulanti za

zdravstveno varstvo šolskih otrok in mladine, kurativno in preventivno področje, delo medicinske sestre v petih specialističnih ambulantah, delo diplomirane medicinske sestre za 170 otrok in mladostnikov z gibalno oviranostjo, zdravstvena vzgoja, delo v mobilni službi, vodenje dveh specialnih programov zdravstvene nege, izobraževanje, mentorstvo, raziskovanje in v zadnjem času uvajanje zdravnikov v delo ambulate. Zadnje leto je zavod brez svojega stalnega zdravnika. Količina dela je botrovala, da sem v zadnjem letu dobila za delo v ambulanti pomoč kolegice – srednje medicinske sestre.

Kako dolg je potem delavnik? Res traja samo 8 ur?

Pogosto traja dlje, čeprav se trudim delo zaključiti v rednem delovnem času. Pogosto ni problem delovni čas, problem je količina dela v delovnem času.

Ob delu s papirji oziroma računalnikom zelo pogrešam neposredno delo z otroki.

Pred desetimi leti je bilo tega dela vsaj 70 odstotkov, danes se je razmerje popolnoma spremenilo in mi za delo z otroki ostane le približno 20 odstotkov časa.

Koliko varovancev danes sprejme vaš zavod?

V zavodu nimamo varovancev. V šoli imajo učence in dijake, v domskem delu gojence, v zdravstvu paciente. V zavodu smo zato uvedli enotno terminologijo in uporabljamo izraz »otrok in mladostnik«.

Po prenovi domskega dela zavoda leta 1991 so bile razpoložljive posteljne kapacitete namenjene 157 otrokom in mladostnikom. Danes nudimo storitve zdravstvene nege in oskrbe 170 otrokom in mladostnikom, od tega jih je 72 v celodnevni obravnavi in 98 v dnevni obravnavi.

Kaj je tisto delo, ki ga opravljaš in ki je drugačno od dela diplomiranih medicinskih sester v zdravstvu?

Sem diplomirana medicinska sestra, ki opravljam dejavnost zdravstvene nege v republiškem, specializiranem centru za vzgojo, izobraževanje, rehabilitacijo in celostno usposabljanje otrok in mladostnikov z gibalno oviranostjo, z različnimi kombiniranimi motnjami ter primanjkljaji na posameznih področjih učenja. Posebnost in izjema zdravstvene nege je, da na tem področju v Sloveniji ni sorodne institucije. Poleg poznavanja stroke je treba poznati pravno zakonodajo treh ministrstev, ki pokrivajo področje zdravstva, šolstva in socialnega varstva. Prepletajo se področja patronažnega zdravstvenega varstva, referenčnih ambulant, ambulantnega dela na primarnem in sekundarnem nivoju, izvajanje specialnega področja programov zdravstvene nege otroka z inkontinenco in neurogenim mehurjem, programa zdravstvene nege otroka z invazivno in neinvazivno ventilacijo v izobraževalni ustanovi in izvajanje zdravstveno vzgojnega dela. Delo je neposredno vezano na sodelovanje s socialno službo – to je področje, ki me veseli in ki ga raziskujem tudi v okviru dejavnosti zgodovine pri Društvu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana in Zbornici – Zvezi, kjer se med drugim ukvarjam z raziskovanjem zdravstveno socialnega dela prvih medicinskih sester na področju Slovenije.

Kaj se ti zdi, da bi morali nujno sistemsko urediti v dobro vaših otrok in mladostnikov?

Vsekakor plačilo storitev »zdravstvene nege« centrih za izobraževanje za mladostnike po 26. letu, ki se šolajo z odločbo Zavoda za šolstvo. ZZS je plačnik storitev »zdravstvene nege« le do 26. leta starosti. Vse storitve »zdravstvene nege« so po 26. letu vezane na spremembo statusa in za mladostnike, ki se šolajo pri nas, niso v 100 % plačilu obveznega zdravstvenega zavarovanja, kot je to v socialnih zavodih.

Tako ZZS pokrije 80 % stroškov »zdravstvene nege« v našem zavodu, 20 % naj bi jih plačali starši, ker prostovoljna zdravstvena zavarovalnica tega ne pokrije. Starši z nizkimi prejemki tega stroška ne zmorejo in so pripravljene prekiniti šolanje mladostnika. Tako je 20 % stroškov še vedno strošek našega zavoda.

Država bi morala sistemsko urediti prevoze gibalno oviranih oseb s prilagojenim električnim invalidskim vozičkom v zdravstvene institucije. Na področju zdravstvene nege pogrešam koordinatorja za vodenje pacientov z invazivno in neinvazivno ventilacijo na domu.

Kakšno pa je delo v mobilni službi?

Delo s timom mobilne službe je bilo vedno zanimivo. Na predlog in vlogo staršev in izobraževalne ustanove so otroci vabljeni na timski pregled v zavod. V skladu s sprejetim programom se izvaja strokovno delo na terenu, t. j. vrtcu ali šoli. Moje delo je vezano predvsem na prilagoditve okolja, učenje kateterizacij tako otrok kot staršev v izobraževalni ustanovi in sodelovanje pri izobraževanju spremljevalcev, učiteljev in vzgojiteljev o oskrbi otroka in mladostnika.

Kakšna je vloga vseživljenjskega izobraževanja pri tvojem delu?

Zelo velika. Nujno potrebujemo neprestano izobraževanje – brez tega si ne predstavljam dela niti v zdravstveni negi, niti na vseh drugih področjih, ki jih pokrivam. Pravzaprav sem se resno začela učiti prvi službeni delovni dan, ko sem se prvič zavedala tudi odgovornosti

Veliko si se ukvarjala z zgodovino zdravstvene nege in tudi z uniformami oz. delovno obleko medicinskih sester.

Vse se je začelo takrat, ko me je predsednica DMSBZT Ljubljana Darinka Klemenc zadolžila, naj za posvet pripravim prispevek o zgodovini zdravstvene nege na Slovenskem. V pripravi prispevka sem ugotovila, da o tem vem zelo malo, ali skorajda nič, zato sem začela iskati v arhivih, knjižnicah ... Prispevek sem si zastavila tako, kot da mi pripoveduje babica. Tako je nastala zgodba, ki sem jo podkrepila z izdelavo obleke Angele Boškin, ki jo je nosila ob podelitvi diplome 1918 na Dunaju. Oblačilo je izdelala mati, ki je bila šivilja, na podlagi fotografije in s pomočjo povečevalnega stekla ...

Ob tem dogodku je bila v prostorih UKCL predstavljena zbirka prvih predmetov, ki so se uporabljali na področju zdravstvene nege in so jih v zbirko prispevale medicinske sestre na pobudo Jelke Mlakar.

Delo na področju proučevanja zgodovine zdravstvene ne-

ge sem začela nadgrajevati in iz prvih začetkov je nastala obširna zbirka delovne obleke medicinskih sester na Slovenskem, predmetov, dokumentarnega gradiva. Vse to je prerastlo v razstavo o zgodovini zdravstvene nege na Slovenskem v Muzeju v Cerknem v sodelovanju z muzejem in s pomočjo kustosinje Milojke Magajne, ki je poznavalka Bolnice Franja. Razstava v letu 2011 je bila zelo dobro obiskana in je odmevala v slovenskem prostoru, še posebej med medicinskimi sestrami, a je danes žal v depozitu ...

Kako daleč je projekt muzej zdravstvene nege?

Želja, da bi imeli muzej, je velika. Delovna skupina za zgodovino pri Zbornici – Zvezi je predlagala, naj vsako regijsko strokovno društvo izbere predstavnika za področje zgodovine, fakultetam in visokim šolam smo predlagali razpisne diplomske naloge na temo zgodovine. Vzpostavili smo tudi sodelovanje z avstrijskimi medicinskimi sestrami, da bi pridobili arhivsko gradivo o šolanju prvih štirih slovenskih skrbstvenih sestrah.

Trudimo se, da bi zbrali čim več za prihodnji muzej zdravstvene nege.

Kako vidiš zgodovino (razvoj) zdravstvene nege v časih, ko jo sama soustvarjaš – torej v zadnjih tridesetih letih?

Velikokrat se vprašam, ali je tisto, kar delam na področju zdravstvene nege in imam celo priložnost predlagati spremembe, dobro za medicinske sestre, zdravstveno nego in paciente. Nesporno je, da s polno odgovornostjo soustvarjam zgodovino zdravstvene nege. Tudi moje predhodnice so sprejemale odločitve, ki so bile v času odločanja vedno dobromamerne. Ni nujno, da so bile kasneje v korist zdravstveni negi in njenim izvajalcem. Spoštujem vse, ki so znale, smele in bile pripravljene sodelovati. Podpiram stanovsko solidarnost in pripadnost, ki sta nam v tem času še kako potrebni.

Kateri so najbolj pomembni mejniki v novejši zgodovini zdravstvene nege?

Sama razdelim mejnike na več področjih: časovnem (od 1948 do 1990, ko je bilo samo javno zdravstvo) in od 1990 dalje, ko je zdravstvo javno in zasebno in se vplivi poznajo tudi na področju zdravstvene nege. Pojavljajo se vplivi karitativnih cerkvenih redov v delovni obleki medicinskih sester. Še vedno je pomembna in cenjena zdravstvena nega v bolnišničnem okolju. Mejnik je zagotovo vključevanje zdravstvene nege v socialne in socialno varstvene zavode. Mejnik so izobraževalne reforme, ki so pomembno vplivale na razvoj stroke, ustanovitev sindikata in Zbornice – Zveze. Mejnik je podelitev častnega doktorata kolegici Majdi Šlajmer Japelj.

In čisto na koncu, kako si polniš baterije, da zmoreš naporno delo v CIRIUS Kamnik?

Dnevno potrebujem pol ure zase, ko ne delam nič. Nič pomeni sedeti in gledati mimoidoče, nič pomeni gledati veter, ki piha izza vogalov, nič pomeni gledati otroke, ki se igrajo, nič pomeni gledati moža, ki ne dela nič ali dela. Nadgradnja so družina, prijatelji, knjiga, potovanje in varne športne aktivnosti. ■

120 let Splošne bolnišnice Murska Sobota

Metka Lipič Baligač

Splošna bolnišnica Murska Sobota je praznovala pomemben jubilej, 120 let svojega delovanja. Svečana prireditev je bila v gledališču Park z akademijo in kulturnim programom, v katerem je sodeloval zbor DMSBZT Pomurja, Vlado Kreslin z Marko bando, gledališki igralec Evgen Car ter mladi folkloristi iz Beltincev.

Splošna bolnišnica Murska Sobota je osrednja regijska zdravstvena institucija, ki nudi zdravstvene storitve na sekundarni ravni, prvenstveno v Pomurju živečemu prebivalstvu, pa tudi prebivalcem iz drugih regij. Ozemeljsko pokriva 27 občin s 125.000 prebivalci.

Na letni ravni v akutno bolnišnično obravnavo sprejme več kot 17.500 pacientov, v specialističnih ambulantah pa dodatnih 172.000. Skozi desetletja razvoja se je iz majhne lokalne bolnišnice prelevila v sodobno regijsko bolnišnico, ki se z 922 zaposlenimi in letnim prometom, ki dosega 42,5 milijon evrov, uvršča med največje pomurske kolektive.

Je peta največja bolnišnica v državi, takoj za univerzitetnima kliničnima centroma ter celjsko in novomeško bolnišnico.

Bolnišnica je še posebej v zadnjem obdobju naredila velik razvoj na področju učinkovitosti in kakovosti svojega delovanja. Posodobili smo bolnišnične dejavnosti z novo medicinsko opremo. Povečali smo zdravniški in negovalni kader, odprli nove dejavnosti, kot so oddelek za neakutno obravnavo v sklopu katerega sta poboljšani zdravljenje in negovalni oddelek, ter dejavnost ortopedije. Prenovili smo internistično intenzivno enoto, očešni ambulantan trakt in več operacijskih dvoran.

Poseben pomen ima pridobitev mednarodne akreditacije in naziva učne bolnišnice. Končali pa smo tudi večmilijonsko energetsko sanacijo bolnišnice. Z letom 2014 pa se začne zahteven projekt gradnje urgentnega centra.

Dejavnost zdravstvene nege v Splošni bolnišnici Murska Sobota

Področje zdravstvene nege v Splošni bolnišnici Murska Sobota je doživelo razcvet in razvoj stroke s prihodom višjih medicinskih sester, ki so z teoretičnim znanjem dopolnile delo in znanje srednjih medicinskih sester. Stroka je še večji napredek razvila z diplomiranimi medicinskimi sestrami in magistri zdravstvene nege, ki so v prakso začeli uvajati z dokazi podprto zdravstveno nego. Vodenje dejavnosti zdravstvene nege v bolnišnici je kot prva glavna medicinska sestra začela Cecilija Škraban, VMS.

Za njo je vodenje zdravstvene nege z letom 1966 prevzela Sedonja Antonija, VMS, diplomirani sociolog. Ravno v teh letih so se začeli postavljati temelji sedanje organizacije zdravstvene nege in tudi vsaka novo zaposlena medicinska sestra je prinašala v bolnišnico novo znanje, elan in zagnanost

Leta 1988 je vodenje dejavnosti prevzela Daniela Morec, dipl. m. s., ki je z uradnim nazivom prvič postala pomočnica direktorja za področje zdravstvene nege Splošne bolnišnice Murska Sobota. Delo je opravljala dva uspešna mandata do leta 1995. V tem času smo v bolnišnici postavili vizijo, vrednote in filozofijo zdravstvene nege. Uspešno smo uvajali in razvijali procesno metodo dela in občutno povečali število diplomiranih medicinskih sester. Po preteku mandata je še nekaj časa ostala v bolnišnici, potem pa je leta 2006 prevzela mesto

namestnice direktorja za področje zdravstvene nege v Domu starejših v Rakičanu.

Od leta 2005 do 2009 je funkcijo pomočnice direktorja za področje zdravstvene nege v bolnišnici prevzela Emilija Kavaš, VMS, dipl. org. menedž. V času svojega mandata kot pomočnica in tudi kot predsednica Strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Pomurja je ves čas skrbela za permanentno izobraževanje in strokovno ter osebno rast zaposlenih na področju zdravstvene nege v bolnišnici in tudi v pomurski regiji. V času njenega mandata se je bolnišnica vključila v Pilotni projekt izvajanja celostne paliativne oskrbe v ljubljanski, pomurski in gorenjski regiji, ki ga je vodilo Ministrstvo za zdravje.

Naj omenim še velik strokovni prispevek Šarike Benko, dipl. m. s., prve medicinske sestre za obvladovanje bolnišničnih okužb v bolnišnici in v pomurski regiji.

Šarika Benko je s svojo prodornostjo, znanjem in vztrajnostjo ter z vključevanjem sodelavcev na vseh bolnišničnih oddelkih vzpostavila učinkovit sistem preprečevanja prenosa več odpornih mikroorganizmov v bolnišnici.

Od leta 2009 sem vodenje področje zdravstvene nege prevzela z veliko odgovornostjo nadaljevati dobro delo svojih predhodnic in sem jim zelo hvaležna za trdne temelje, na katerih s svojim timom gradimo profesijo in stroko zdravstvene nege.

Zdravstvena nega v bolnišnici je v zadnjih letih dosegla vidne rezultate, tako z vidika razvoja stroke, organizacije in razvoja kadrov. Vseskozi se trudimo zagotavljati integrirano delovanje področja zdravstvene nege v strokovnem in poslovnem delovanju bolnišnice.

Po uspešno opravljeni predpresoji smo v letu 2011 pridobili mednarodno akreditacijo standarda NIAHO-DIAS. Ameriški presojevalci so bili z ureditvijo naših procesov in kliničnih okolij zelo zadovoljni.

Na področju zdravstvene nege je bil proces zdravstvene nege bolnika izpostavljen kot eden najboljših primerov dobre prakse.

Na področju zdravstvene nege je tudi veliko interesa za vse oblike dodiplomskega in podiplomskega študija, tako smo v zadnjih letih pridobili šest magistrstov zdravstvene nege. Pridobivanje novih znanj je tudi naš skupni cilj, saj je znanje tisto, ki nas vodi v boljše prihodnost in samo dobro izobražena medicinska sestra lahko nudi strokovno nego in oskrbo.

Prepričana sem, da smo medicinske sestre prispevale k doseganju rezultatov in uspehu naše bolnišnice, predvsem pa si želimo tudi v bodoče sodelovanja in timskega dela s vsemi poklicnimi skupinami, z vsemi sodelavci.

Verjamem, da bo kljub težjim razmeram, v katerih smo se znašli tako v gospodarstvu kot na področju zdravstva, tudi v prihodnje tako. Saj nas povezujejo vrednote, kot so prizadevnost, občutek za bolnika in sodelavca ter odgovornost za dobro opravljeno delo. ■

Čestitka

V novembru 2013 nas je članica Upravnega odbora Zbornice – Zveze in predsednica Sekcije medicinskih sester babic

ANITA PRELEC

razveselila z akademskim naslovom Master of Science in Midwifery, ki ga je pridobila na Glasgow Caledonian University na Škotskem z magistrsko nalogo Primerjalna študija izidov porodov pri zdravih materah in novorojenčkih v Porodnišnici Ljubljana.

Iskrene čestitke.

Vodstvo Zbornice – Zveze

Ambulanta za spolno prenosljive bolezni (SPB) na Dermatovenerološki kliniki UKCL v Ljubljani

Marija Šimenc

Že dolgo odlašam s predstavitvijo ambulante za SPB na Dermatovenerološki kliniki v Ljubljani, vendar pa sem se odločila v trenutku, ko me je ne dolgo tega profesor, ki predava v UKCL, vprašal, ali tudi pri vas zdravite bolnike s SPO, saj je bil prepričan, da je ambulanta le na infekcijski kliniki. Zdravniki splošne medicine pa tudi specialisti drugih vej pošiljajo bolnike na polikliniko, čeprav je omenjena ambulanta od novembra 2002 na Dermatološki kliniki, pritličje D hodnik.

Dermatološka klinika

Zakaj je premalo prepoznavna ambulanta in kdo ni opravil prepoznavnosti, se kot diplomirana medicinska sestra ne bom poglobljala, želim pa v današnjem članku in še v naslednjih, predstaviti delo, ki ga že dolgo let opravljam z vso predanostjo, empatijo in altruizmom do bolnikov, ki so sicer sami odgovorni za svoje spolno zdravje, a so izgubili oblast nad seboj, kakor izgubi letalo oz. pilot kontrolo nad letenjem. Res, vse je v naši glavi.

V ambulanti pa se oglasijo tudi dekleta in žene z ginekološkimi težavami in moški, ki imajo pekoče mikcije in vnetja na spolovilu in bolniki, ki prosijo »samo eno vprašanje imam« in velikokrat s solzami v očeh – klic na pomoč

Zgolj po naključju sem »padla« v ambulanto, ker nobena takratnih medicinskih sester ni želela delati v njej, saj se je zavedala obsežnosti in takrat lahko rečem, človeka nevredne obravnave, ki so jo bili deležni bolniki, ki so stopili v ambulanto, bili so deležni zbadljivosti, posmehovanja in zaničljivosti zdravnice.

Da me boste razumeli, tudi sama ne odobravam promiskuitetnega življenja, vendar sem se takrat odločila, da bolniku vrnem vero in upanje v življenje in postavim nove mejnike pri zdravljenju bolnikov s SPO, saj verjetno ni hujšega dejanja, ko te zdravnik celo fizično porine čez prag bolniških vrat in mora bolnik osramočen in objokan oditi iz ambulante. Takrat sem mu lahko ponudila le stol in kozarec vode, da se je izjokal in osramočen odšel.

V tem najtežjem obdobju sem si ponavljala »ne, ne smem tega dovoliti in potrudila se bom, da bo bolniku zagotovljena zasebnost in primerno okolje, ki bolniku s SPO, dajeta občutek lastne vrednosti.

To nam je s skupnimi močmi uspelo, saj je ambulanto prevzel doc. dr. Potočnik, dr. Mirjam Rogl Butina, danes pa jo vodi dr. Andreja Murnik Rauh, pridružil pa se je še dr.

Bremec, saj je dobro, da je v ekipi tudi zdravnik, še posebej zato, saj vsi vemo, da si nekdo raje izbere zdravnika moškega spola, nekdo drugi pa zdravnico.

Pri delu mi veliko pomagajo nasveti in pa delavnice, ki so jih v devetdesetih letih prejšnjega stoletja vodili dr. Matičič, prof. zdr. vzgoje, Jolanda Munič, dipl. m. s., dr. Evita Leskovec, prof. Tomažič in ostali.

V pomoč pa sta mi tudi delavnice s področja psihološkega pristopa do bolnika, ki sem ju neformalno opravila v študentskih letih na Filozofski fakulteti

Zagotovo pa sem z diplomsko nalogo Zdravstvena nega bolnika s sifilisom in teoretični model Jean Watson dobila potrditev, da mi bolniki zaupajo, saj so mi razen enega (60) odgovorili na najbolj intimna vprašanja v anketni raziskavi, ki je bila s pomočjo doc. dr. Potočnika in moje čudovite mentorice gospe Andreje Mihelič Zajec, prva raziskava v Sloveniji, o okužbi s sifilisom.

Ambulanta za SPB na Dermatovenerološki kliniki dela pet dni v tednu, od 8.30 do 12. ure, ostali čas pa je namenjen individualnemu svetovanju bolnikov, ko pridejo po izvide. Medicinska sestra se danes srečuje z bolniki, ki imajo univerzitetno izobrazbo, na voljo imajo internet, kjer največkrat dobijo napačne informacije, predvsem pa pridejo po izvide prestrašeni, zaskrbljeni, želijo točne, jasne informacije, sprašujejo glede potomstva, obtožujejo partnerja, nekateri se zjočejo.

V ambulanti dela zdravnik in diplomirana medicinska sestra.

Delo diplomirane medicinske sestre:

- Triaža
- Sprejem bolnika: prvi stik
- Priprava dokumentacije (karton, izvidi)
- Priprava bolnika na pregled: psihična, fizična
- Odvzem krvi (VDRL, HIV, HEPATITIS B in C, biokemične preiskave ...,
- Asistiranje pri ginekološkem pregledu, pri odstranitvi genitalnih bradavic ...
- Čiščenje instrumentov, priprava za sterilizacijo
- Individualno svetovanje bolnikom, nasveti po telefonu,
- Sodelovanje z IVZ, Zavodom za zdravstveno varstvo,
- Obračunavanje storitev,
- Prijava SPO (vsakodnevno vpisovanje v zvezek, ter vsake tri dni pošiljanje na ZZZ, Zaloška c. 29, Ljubljana)

V nadaljevanju, možno uporabe teoretičnega modela Jean Watson pri bolnikih s sifilisom.

Spoštujmo se, spoštovane kolegice in lep pozdrav v naslednjem Utripu. ■

Zdravstvena vzgoja – pomemben element v mozaiku odraščanja otrok

Mirna Nemanič

»Iz dobre šole rastejo boljši časi, iz slabe pa slabši. Časi so taki, kakršni so ljudje. Boljših ljudi pa ne bo, dokler ne bo bolje vzgojenih otrok.« Anton Martin Slomšek

Svetovni dan kontracepcije – 26. september 2013 na Srednji šoli Črnomelj

Pred dvema leti sem začela z izvajanjem zdravstvene vzgoje v Zdravstvenem domu Črnomelj, saj sem po dvanajstletnem poučevanju na srednji zdravstveni šoli poiskala spremembo in nov navdih. Za vse izkušnje, ki sem jih pridobila v letih poučevanja na srednji šoli, sem neizmerno hvaležna, saj pri svojem delu – medicinska sestra v promociji zdravja in zdravstveni vzgoji, potrebujem širša znanja.

Vsebine mojega dela temeljijo predvsem na medicini in zdravstveni negi, metode in oblike dela ter iskanje poti do ljudi pa črpam v glavnem iz pedagogike, sociologije, psihologije in komunikologije.

Zdravstvena vzgoja pri nas je organizirana tako, da izvajam zdravstveno vzgojne delavnice izven zdravstvenega doma: pri predšolskih otrocih v vrtcih, pri šolarjih od prvega do devetega razreda v osnovnih šolah ter pri srednješolski mladini v srednji šoli. Zdravstvena vzgoja intenzivno poteka tudi prek sredstev množičnega obveščanja.

Z zdravstveno vzgojo skušamo vplivati na ljudi, da postanejo dejavni, kajti le dejavno sodelovanje posameznikov je temeljni pogoj, da lahko prevzamejo svoj del odgovornosti za lastno zdravje.

Delo medicinske sestre je ne glede na delovno mesto, pestro in zanimivo tudi zato, ker je zdravstvena vzgojiteljica. Na tem področju je medicinska sestra samostojna. Tako lahko patronažna medicinska sestra v domačem okolju bolnikove svojce nauči vključevanja in pomoči pri izvajanju osnovnih življenjskih aktivnosti.

Medicinska sestra, ki je zaposlena na področju zdravstvenega varstva predšolskih in šolskih otrok ter mladine, lahko s taktno komunikacijo odgovori na številna vprašanja v zvezi z zdravstveno nego zdravega in bolnega otroka. Medicinska sestra – edukatorica, ki izvaja zdravstveno vzgojo pri diabetikih kot vseživljenjski proces in še bi lahko nizala vsakodnevne primere dobrih praks.

Torej medicinske sestre imamo mož(prilož)nost zdravstvene vzgoje na vseh nivojih zdravstvenega varstva (primarni, sekundarni in terciarni). Hkrati pa se mi poraja vprašanje ali to priložnost res izkoristimo, saj je (pre)večkrat prvi izgovor nimam časa in ali je to sploh potrebno.

Prepričana sem, da je pri nas veliko medicinskih sester, ki izvajajo zdravstveno vzgojo vsakodnevno z obilo entuziazma, dobre volje in kreativnosti.

Strokovne sekcije oz. združenja na tem področju medicinske sestre nimamo, pri izbiri strokovnih izobraževanj smo precej omejene, zato se lahko največ naučimo ena od druge z izmenjavo izkušenj in primerov dobrih praks. Področje zdravstvene vzgoje na nacionalnem nivoju zaenkrat ni urejeno in strukturirano tako kot bi si želeli.

Zavedati se moramo, da je zdravstvena vzgoja stalen proces in ni omejen samo na posamezne akcije. Otroštvo in mladostništvo je obdobje, v katerem običajno ni veliko zdravstvenih težav, je pa to čas, ko se utrjujejo navade in načini vedenja, ki lahko zdravje okrepijo ali pa ga ogrozijo. V tem obdobju se razvija odnos do osebne higiene, prehrane, gibanja in drugih dejavnosti, ki so za zdravje izrednega pomena. Ne nazadnje človek se lažje odloča za pravilen življenjski slog, če ima znanje.

V lanskem šolskem letu sem izvedla zdravstveno vzgojne delavnice za 300 predšolskih otrok, 1510 učencev in 285 dijakov v naši občini. Pozitivni odzivi uporabnikov storitev mi dajejo motivacijo in spodbudo za nadaljnje delo.

Ob zaključku se mi poraja misel našega znanega pesnika Toneta Pavčka, ki pravi:

»Nobena pot ni ravna,
nobena pot ni redna,
a vsaka je zahtevna
in tvoja ena sama – glavna.« ■

VIR:

Drobne J., Mohar P., Vzgoja za zdravje, Celje, Mohorjeva družba, 2004:10

Hoyer S., Pristopi in metode v zdravstveni vzgoji, Ljubljana, Visoka šola za zdravstvo, 2005:1-10

Ob predstavitvi poklica medicinske sestre v otroškem vrtcu Črnomelj, november 2013

Svetovni dan ledvic – 13. marec

Rep Mirjana

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v nefrologiji, dializi in transplantaciji

Letošnji svetovni dan ledvic bo 13. marca potekal pod sloganom **Kronična ledvična bolezen in staranje. Pobudniki, da se svetovni dan ledvic obeleži po celem svetu, sta Mednarodno nefrološko združenje (ISN) in Mednarodna federacija Kidney Foundations (IFKF).**

Ustanovitelji svetovnega dneva ledvic zagovarjajo izboljšanje zdravja, počutja in kakovosti življenja posameznikov z ledvičnimi boleznimi, širjenje standardov najboljših praks zdravljenja in nege; pomagajo pri vzpostavitvi ledvičnih fundacij v državah, kjer še ne obstajajo; omogočajo izobraževalne programe za svoje člane in spodbujajo raziskave ledvičnih bolezni.

Svetovni dan ledvic praznujemo vsako leto drugi četrtek v marcu. Na ta dan se po vsem svetu v več kot 60 državah hkrati dogajajo različne aktivnosti ledvičnih bolnikov, medicinskih sester, zdravnikov, študentov in dijakov srednjih zdravstvenih šol.

Namen in osnovni cilj Svetovnega dneva ledvic je izboljšati ozaveščenost ljudi o pomenu delovanja ledvic, preprečevanju nastanka kronične ledvične bolezni, zgodnjemu odkrivanju in zdravljenju ledvičnih bolnikov. S pravočasnim seznanjanjem in odkrivanjem dejavnikov tveganja, lahko čim prej odkrijemo in celo preprečimo ledvično bolezen.

Preventivni programi in nacionalna ozaveščenost ljudi zniža stroške zdravljenja in prinaša korist tako za bolnike kot za zdravstveno blagajno.

Kronična ledvična bolezen in staranje

Kronična ledvična bolezen (KLB) je stanje, ki lahko traja več let, kjer pride zaradi različnih bolezni do napredujočega in nepopravljivega zmanjševanja delujočega ledvičnega tkiva, kar na koncu povzroči končno ledvično odpoved.

Za oceno ledvičnega delovanja in spremljanja napredovanja KLB je najpomembnejša določitev glomerularne filtracije (GF).

Hitrost glomerularne filtracije (GFR) pomeni celotno količino krvi, ki jo ledvice prefiltrirajo v eni minuti. Izražena je v enoti ml/min/1,73m². Izračun GFR je najboljši način za oceno ledvičnega delovanja in opredelitev stopnje kronične ledvične odpovedi ali ocene ohranjenosti ledvične funkcije.

S staranjem se zmanjša sposobnost delovanja ledvic, obtočil, pljuč in nekaterih žlez z notranjim izločanjem. Sposobnost delovanja ledvic se po 65. letu starosti ves čas zmanjšuje. Raziskave so pokazale, da obstaja tesna povezava med zmanjševanjem glomerularne filtracije in starostjo in da se na leto glomerularna filtracija zmanjša od 0,8 do 1 mL/min. S starostjo se zvečuje tudi sečnina, medtem ko se koncentracija kreatinina ne spreminja pomembno.

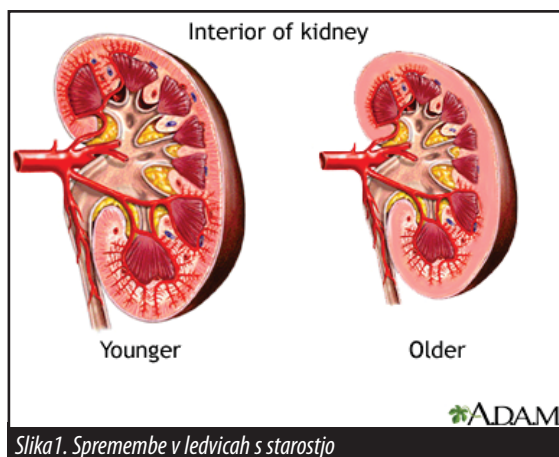
Po 80. letu se lahko glomerularna filtracija pri zdravem starostniku zmanjša tudi za 50 odstotkov. Poleg starosti ima pomemben vpliv na delovanje ledvic hidracija starost-

nika. Potrebno jih je spodbujati k pitju tekočine še posebej, če starost spremlja demenca.

Za starost je še značilno zmanjševanje nekaterih funkcij obtočil. Postopno se zmanjšuje prožnost arterijske stene, ki ima za posledico večjo togost in nesposobnost prilaganja na hemodinamski stres. Zato se zveča sistolni krvni tlak, kar poveča obremenitev in hipertrofijo levega prekata in lahko tudi intersticijsko fibrozo miokarda. Slabi pa se tudi imunska obramba organizma, zlasti se zmanjša celična odpornost, ki poveča dovzetnost starejšega organizma za okužbe.

Tabela 1.

Ledvice		
	Glomerularna filtracija	zmanjšana
	Pretok krvi v ledvicah	zmanjšan
	Tubulna funkcija	zmanjšana

Slika 1. Spremembe v ledvicah s starostjo

Posodobitev Datum: 2012/11/10

Spremenil: David C. Dugdale, III, MD, profesor medicine, oddelka za splošno medicino, Oddelek za medicino Univerze v Washingtonu School of Medicine. Prav tako pregledali Adam Health Solutions, eblX, dd, uredništvo: David Zieve, MD, MHA, David R. Eltz, Stephanie Slon in Nissi Wang.

Dr. Jelka Lindič uvršča starostnike v rizično skupino, kjer je tveganje za okvaro ledvic večje, poleg bolnikov z neurejeno hipertenzijo, s sladkorno boleznijo tipa dva, debelostjo ali srčno-žilnimi boleznimi.

Navaja, da med rednimi pregledi preverjajo vrednosti beljakovin v seču, kajti povišana vrednost beljakovin lahko kaže na kronično ledvično bolezen.

PRESADITEV LEDVICE – DAR ŽIVLJENJU

Ledvična bolezen lahko privede do odpovedi ledvic. Razvoj medicine je omogočil uspešno zdravljenje bolnikov po odpovedi ledvic s hemodializo, trebušno dializo ali pa s presaditvijo ledvice. Presaditev danes ocenjujemo kot najboljši način zdravljenja ledvične odpovedi.

Presajeno ledvico ima v Sloveniji že več kot 600 bolnikov, kar predstavlja približno tretjino bolnikov s končno ledvično odpovedjo.

www.worldkidneyday.org

AKUTNA OKVARA LEDVIC

www.worldkidneyday.org

Aktivnosti ob svetovnem dnevu

Informativne točke bodo postavljene po bolnišnicah in zdravstvenih domovih v Sloveniji in v večjih trgovskih centrih bodo prostovoljci društev ledvičnih bolnikov skupaj z medicinskimi sestrami, študenti in dijaki delili informativna gradiva na stojnicah, kjer bodo obiskovalci lahko preverili svoje znanje o ledvicah in boleznih ledvic. Izmerili vam bodo krvni tlak, krvni sladkor, telesno težo in glede

na možnosti tudi holesterol ter v laboratorijih naredili test ugotavljanja prisotnosti beljakovin v seču. Na dogodku boste lahko ugotovili, ali sodite v skupino ljudi, ki imajo večje tveganje za razvoj kronične ledvične bolezni. Medicinske sestre vam bodo s svojim strokovnim znanjem in izkušnjami skušale podati temeljite odgovore na vaša vprašanja in ustrezno svetovati.

Zgibanke

Neverjetne ledvice!

Sodelujte v kvizu in preverite vaše znanje o ledvicah in boleznih ledvic!

Neverjetne ledvice!

Zahvaljujemo se vam za sodelovanje v kvizu ob Svetovnem dnevu ledvic!

Na naslednjih straneh najdete pravilne odgovore na vprašanja in nekaj zanimivih informacij o ledvicah in boleznih ledvic...

Strokovna ekskurzija v Gradec in Barnbach

Damjana Grubar

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu je 30. novembra 2013 organizirala strokovno ekskurzijo na avstrijsko Štajersko.

Čas hitro mineva in naši medsebojni odnosi postajajo vedno bolj površni. Ob natrpano polnih dnevih in naporem delu se nam ne zdijo več pomembni. Čeprav je človek razvil številne tehnologije, ki naj bi omogočile lažje življenje in bi morali imeti več časa, je ravno nasprotno. Kar naprej hitimo, delamo, kakor da bi bilo uživanje v življenju zapravljanje časa. Poskusimo odpreti vrata, ki nas ločujejo. Srečanja z različnimi ljudmi in odkrivanje novih krajev nam kažejo svet, kakršen je v resnici, pomagajo dojemati različne svetove in širiti obzorja.

Strokovna ekskurzija je odlična priložnost, kjer lahko vse to povežemo in združimo s skupnimi interesi, ki nas povezujejo. Zato smo se dobre volje in polni veselega pričakovanja zbrali na parkirišču v Ljubljani. Vožnja po štajerski avtocesti mimo Maribora do Šentilja in naprej po Avstriji je ob prijetnem kramljanju minila kot bi trenil. Gorenjke pa so z domiselnim zajtrkom dodatno poskrbele za prijetno razpoloženje.

V naselju Gralle pri Lipnici smo obiskali Zobozdravstveni center in dentalni studio »Zahn Oase«. Po krajši predstavitvi smo si ogledali prostore in se seznanili z njihovim načinom dela. Prijazno so odgovarjali na vsa vprašanja, ki so se porajala.

Sledila je vožnja po čudoviti pokrajini mimo Voitsberga do mesteca Barinbach, ki se ponaša cerkvijo sv. Barbare, ki jo je preoblikoval slavnih arhitekt Hundertwasser. Njegova ustvarjalnost se kaže v številnih nepravilnih oblikah, pisanih barvah in neizmerni domišljiji. Po ogledu nas je pot vodila proti prestolnici avstrijske štajerske - Gradcu. Sprehodili smo se po starem mestnem jedru, ki je vključeno v UNESCO in z mogočnimi fasadami mestnih hiš iz različnih obdobj skrivava marsikatero skrivnost in pripoveduje številne zgodbe. Z zobato železnico smo se povzpeli na Schlosberg do Urnega stolpa, ki je simbol mesta in se mogočno dviguje nad starim mestom. V letu 2003 je mesto pridobilo naziv Kulturna prestolnica Evrope. Pravo predbožično vzdušje pa so nam pričarale prečudovite ledene jaslice iz kristalnega ledu. Sprehodili smo se med stojnicami predbožičnega sejma, morda kupili kak spominek, božično-novoletno darilce, se pogreli ob skodelici kuhanega vina. Dan se je prevesil v noč in vrtni se je bilo treba domov.

Domov smo se vrnile utrujene, a zadovoljne. Obogatilo nas je medsebojno druženje, skupna doživetja in kraji, ki samo čakajo, da jih odkrijemo, si vzamemo čas in jih spoznamo. ■

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor vabi na

REDNI letni in VOLILNI OBČNI ZBOR društva,

ki bo potekal v četrtek, 20. 2. 2014, ob 16. uri v Univerzitetnem kliničnem centru Maribor (velika predavalnica v 16. nadstropju Klinike za kirurgijo), pred strokovnim kliničnim večerom.

Dnevni red:

1. Sprejem poslovnika o delu Občnega zbora
2. Izvolitev organov Občnega zbora
3. Poročilo Verifikacijske komisije
4. Predstavitev in sprejem poročil o delu organov Društva za leto 2013
5. Predstavitev in sprejem Poročila o poslovanju Društva in Poročila Nadzornega odbora društva za leto 2013
6. Predstavitev in sprejem načrta dela Društva za leto 2014
7. Predstavitev in sprejem poslovnega načrta Društva za leto 2014
8. Volitve in imenovanja organov Društva za mandatno obdobje 2014 - 2018:
  - predsednika društva,
  - podpredsednika društva,
  - predsednika Nadzornega odbora in njegove člane,
  - predsednika Razsodišča in njegove člane,
  - predsednika Statutarne komisije in njene člane,
  - predsednika Komisije za priznanja in njene člane,
  - predsednika Komisije za dodeljevanje sredstev za strokovna izpopolnjevanja in njene člane,
  - članov Upravnega odbora (predstavniki izobraževalnih, zdravstvenih, socialno varstvenih in drugih organizacij v regiji),
  - članov Izvršnega odbora,
  - poslovnega tajnika.
9. Volitve in imenovanje poslancev Zbornice – Zveze, ki predstavljajo regijsko strokovno DMSBZT Maribor za leto 2014
10. Pobude, predlogi

Po rednem letnem in volilnem Občnem zboru društva sledi strokovni klinični večer ter pogostitev udeležencev. Registracija udeležencev volilnega občnega zbora in strokovnega kliničnega večera bo potekala od 15.30 do 16. ure.

PROSIMO, DA SE PREDHODNO PRIJAVITE NA SPLETNI STRANI DRUŠTVA www.dmsbzt-mb.si, PRIJAVA NA REDNI IN VOLILNI OBČNI ZBOR TER STROKOVNI KLINIČNI VEČER DRUŠTVA.

Vabljeni, v čim večjem številu!

*Predsednica društva
Ksenija Pirš*

Pakiranje 30 in 60 tablet.

BRUSNICE+
MLEČNOKISLINSKE
BAKTERIJE

LACTO
Lady

Dnevni odmerek (2 tableti) vsebuje:

- visoko koncentriran izvleček brusnice - 36 mg aktivnih proantocianidinov
- 4 sevi naravnih mlečnokislinskih bakterij - 1 milijarda (edinstvena zaščita bakterij z dvojno beljakovinsko oblogo omogoča preživetje bakterij v kislem okolju želodca)

**EDINSTVENA
sestava**

Na voljo v lekarnah in specializiranih trgovinah brez recepta.

www.vitalabans.si Vitalabans oy

Demenca

Klinični večer DMSBZT Ljubljana (16. 1. 2014)

Rok Hatze

Demenca (Dementia lat.) – da je to kronično napredujoč proces v možganih, se nas najbrž večina zaveda. Da ima oseba z demenco ovirano funkcioniranje v življenju in posledično slabšo kakovost življenja, tudi. Malo manj ali pa sploh ne, da je slabša kakovost življenja, povezana s strahovi, občutki krivde, nemoči, tudi pri svojih obolenja.

Postavlja se vprašanje ali smo zdravstveni delavci na to pripravljeni. Pripravljeni, na kaj? Na povečanje števila obolenih z demenco, na povečanje stisk svojcev? Najbrž se je vsaka medicinska sestra / zdravstveni tehnik že srečal s pacientom, ki je imel demenco. Mogoče tega niti niste opazili, saj je bil pacient v začetnem stadiju ali pa ste že imeli pacienta, ki je bil v poznem stadiju. Smo se kdaj vprašali, ali s temi pacienti znamo pravilno in strokovno ravnati? Prav bi bilo, da se nam to vprašanje postavlja redno, saj izkušenj pri delu z demencnimi ni nikoli dovolj. Tako kot se celo življenje učimo na vseh drugih področjih, se pri pacientu z demenco toliko bolj, saj se tukaj pacient oz., njegove reakcije vsak dan kažejo na različne načine. En dan bo lahko dobrovoljen, drugi dan nezaupljiv, tretji dan žalosten, četrti dan jezav.

Na večino vprašanj smo prejeli ustrezne odgovore na prvem kliničnem večeru Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana letos, ki je potekal o demenci.

Zlata Živič, dipl. m. s., je predavala o demenci kot izzivu zdravstveni dejavnosti in sodobni družbi. Spoznali smo vrste demenc, njihovo razširjenost, značilnosti in zaplete, predavanje je temeljilo na praktičnih primerih z oddelka. Pomembno je, da smo zdravstveni delavci pozorni na vse paciente, četudi še nimajo diagnosticirane demence. To je pozornost, ki lahko prepreči marsikatero neprijetno situacijo pri pacientu in njegovih dejanjih. Opozorilo, da naj ljudje poiščejo pomoč dovolj hitro nam je odmevalo v ušesih, da je vloga svojcev tukaj zelo pomembna pa se velikokrat ne zdravstveni delavci, ne svojci sami ne zavedajo dovolj.

O posebnostih zdravstvene nege pri motnjah spoznavnih funkcij (pozornost, presoja, odločitev, načrtovanje,...) je predavala **Mihaela Poličnik, dipl. m. s.** S prikazom primerov, vezanih na 14 temeljnih življenjskih aktivnosti, smo videli, da lahko med. sestra / zdr. tehnik posumi na demenco tudi, ko še ta ni diagnosticirana. Če delček tega znanja prenesemo na svojce, bodo lahko svojega bližnjega k zdravniku pripeljali veliko prej. Veliko praktičnih primerov in rešitev situacij smo slišali. Ena izmed preprostih in povsod uporabnih, a zelo učinkovitih je, da lahko pri problemih s spanjem velikokrat pomaga že dovolj pomirujoč pogovor, le čas si je treba vzeti.

Zoran Kusič, dipl. zn., mag. vzg. in menedž. v zdravstvu, je predaval o deeskalacijskih tehnikah (zmanjševanje napetosti z verbalnimi in neverbalnimi komunikacijskimi tehnikami) in posebnih varovalnih ukrepov (PVU) pri pacientih z demenco. Da vsi te tehnike delamo, čeprav se

jih ne zavedamo je marsikomu na obraz pričaralo začudenje. Slišali smo proces deeskalacije in pristope k potencialno nasilnemu pacientu. Malenkosti, kot so očesni kontakt (stalno gledanje v oči provocira), neagresivna drža celotnega telesa lahko rešijo marsikatero neprijetno situacijo. Da se na jezo nikoli ne reagira z jezo je pravilo, ki bi ga morali vsi zdravstveni delavci dosledno uporabljati v vseh situacijah. V takih primerih naj bo pacient v središču pozornosti, ohranjanje kontrole nad situacijo pa je pogoj, da bo situacija tudi ustrezno strokovno rešena. Predavanje, ki je razblinilo predsodke o uporabi posebnih varovalnih ukrepov je pritegnilo vse slušatelje, predvsem tiste, ki se v svojem službenem okolju s tem ne srečujejo. Veliko primerov, ki so nazorno pokazali, da je zdajšnje oviranje s Segufix pasovi najbolj humana izvedba, če pacient potrebuje PVU. Razvnela se je razprava o zakonski (ne)ureditvi uporabe PVU ter o nerešeni problematiki v DSO-jih.

O razumevanju in doživljanju sprememb pacienta z demenco je predavala **Tonica Golobič, dipl. m. s.** Čeprav je demenca neozdravljiva (razen nekaterih redkih oblik), lahko svojcem in samemu pacientu, veliko pomeni to, da nekaj let ohranjamo njegovo čim boljše samostojnost in dostojanstvo. Da moramo biti vsi zdravstveni delavci pozorni na paciente z demenco, je dovolj zgovorno prikazal primer pacienta, ki je znal jasno povedati koliko insulina in na kakšen način si ga mora aplicirati. Je pa pozabil, da si ga je pred 10 minutami že apliciral in tako apliciranje ponavljal. Dotaknili smo se stigme o tej bolezni, tudi stigme s strani zdravstvenega osebja, ki izhaja predvsem zaradi neznanja. Seznanili smo se tudi z možnostmi, kamor lahko usmerimo svojce v tiski, to je predvsem društvo Spominčica, katerega ustanovitelj je izr. prof. dr. Aleš Kogoj, dr. med. spec. psihiatrije, ki je z Alzheimer caffe-ji zadelo bistvo. Bistvo tega, da lahko svojci slišijo vse tisto, česar (še) ne vedo, ter da to izvedo iz ust ljudi, ki imajo lastne izkušnje z demenco zaradi bolezni svojih bližnjih in strokovnjakov, ki se s tem srečujejo na svojem poklicnem področju je neprecenljivo.

Naslov prispevka »Ali demenca boli«, ki ga nam je predstavila **dr. Radojka Kobentar, viš. med. ses., prof. def.**, me je sprva zmedel. Misleč, da bomo govorili, da demenca boli predvsem svojce, smo govorili o bolečini in vzrokih zanjo pri pacientu! Zanimivo, saj temu posvečamo premalo pozornosti. Čeprav je subjektiven občutek intenzivnosti pri pacientih z demenco in zdravimi isti, je pri obolenih oteženo ubesedenje in opisovanje bolečine, kot tudi oteženo določanje občutenja bolečinskih zaznav. Da

so lestvice merjenja bolečin, ki jih uporabljamo pri ostalih pacientih bolj neprimerne kot primerne, povedo, da bi bila obravnava veliko bolj kvalitetna, če bi se uporabljala lestvica Dolo-Plus 2, ki je namenjena za bolečine pri motnjah komunikacije. Jo poznate?

Demenca je bolezen, ki jo morajo poznati zdravstveni delavci vseh strok in področij in ne le tisti, ki delujemo na področju psihiatrije ali nevrologije. Dejstvo, da je demenca v porastu ter, da se bodo z njo srečevali vsi zdrav-

Prvi klinični večer

mag. Boža Pirkovič

21. 11. 2013 smo v Zasavju organizirali prvi klinični večer na temo: Paliativna zdravstvena oskrba in nega pacienta.

Šeruga Maja, dr. med. spec. internist je predstavila definicijo in cilje paliativne oskrbe in bistvene principe oskrbe. Na primeru bolnika s KOPB so bili prikazani kriteriji za vpeljevanje paliative za 6-12 mesecev. Pri paliativni oskrbi ima peroralna uporaba zdravil prednost, odmerki morajo biti v rednih časovnih presledkih, pravočasno je treba prepoznati stranske učinke in se izogniti uporabi velikega števila zdravil. V terminalni fazi pa so ključna zdravila: analgetiki, antiemetiki, sedativi, anksiolitiki, antiholinergiki, druga zdravila pa običajno ukinjamo. Po Helsniški deklaraciji ima pacient pravico, da mu razložimo proces umiranja, pravico umreti, pravico, da umremo mirno in dostojanstveno in pravico, da ne umremo prestrašeni in osamljeni.

V nadaljevanju je sledilo predavanje o pravici o preprečevanju in lajšanja trpljenja, ki jo opredeljuje 39. člen ZpacP: Pacient ima pravico, da se brez odlašanja ukrene vse potrebno za odpravo ali največjo možno ublažitev bolečin in drugega trpljenja, povezanega z njegovo boleznijo. Pacient ima pravico, da se pri njegovi zdravstveni oskrbi po strokovnih standardih preprečijo nepotrebne bolečine in drugo trpljenje, povezano z medicinskim posegom. Pacient v končni fazi bolezni in pacient z neozdravljivo boleznijo, ki povzroča hudo trpljenje, ima pravico do paliativne oskrbe. Pacientove pravice so odrazi splošne doktrine splošnih pravic in svoboščin, ki so zagotovljene z nacionalnimi ustavnimi določili in mednarodnim pravom človekovih pravic. Pravni akti OZN, SE in EU dajejo zakonodajalcem na nacionalnem nivoju smernice za pravno urejanje sistema pacientovih pravic. V postopku zdravstvene oskrbe je treba spoštovati predvsem pravico do dostojanstva. Vsak poseg v nasprotju s pacientovo voljo je nedopusten in ima za posledico odškodninsko, lahko pa tudi kaznovalno pravno odgovornost.

V naslednjem predavanju pa je Cvetka Kavzar - medicinska sestra v intenzivni enoti podala izkušnje o sočutni oskrbi pacienta ob izteku življenja. Cvetko je prekalilo dolgoletno delo v intenzivni enoti in pa tudi lastna izkušnja težke bolezni in tudi njeno soočanje z minljivostjo. Nalo-

stveni delavci, je dovolj zgovorno, da je stalno izobraževanje in informiranje o njej pomembno. Besede, ki jih je zapisala ga. Mihaela Španja v Alzheimer Europe, da bi morala družba bolj prisluhniti ljudem, ki jih je prizadela demenca in upoštevati njihove potrebe, saj so bolniki tudi več let po bolezni še sposobni misliti, čutiti in opravljati dejavnosti, čeprav mogoče ne povsem na enak način kot drugi ljudje, pa je misel, ki veliko pove in predvsem da misliti! ■

ga zdravstvenih delavcev je poleg lajšanja bolečin, da pacienta obravnavamo kot človeško bitje, da mu zagotavljamo zasebnost, da ga ljubeče negujemo, mu pokažemo drobne pozornosti s svojimi gestami. Predvsem pa damo pacientu vedeti, da je pomemben kljub vsej svoji nemoči. V predavanju je bilo predstavljeno veliko primerov iz prakse ob pacientih, ki se jim je iztekalo življenje. Tudi pacientovim svojcem moramo nuditi sočutno pomoč in jih opogumljati.

Za konec pa se nam je predstavilo Slovensko društvo Hospic. Dejavnosti Hospica je predstavila Tatjana Horvat, dipl. m. s - koordinatorka oskrbe na domu. Celotna hospic oskrba pomeni osredotočenost na potrebe umirajočega bolnika in njegovih svojcev, ob upoštevanju vseh razsežnosti človeka (telesne, duševne, odnosne in duhovne) in lahko bistveno prispeva h kvaliteti in vrednosti življenja, ki se izteka. Umiranje ni le medicinski dogodek je mnogo več! Katere osebe bi želeli imeti ob sebi, če bi vas doletela neozdravljiva bolezen s slabo prognozo? Osebe, ki s prisotnostjo začutijo bolnikove potrebe in želje, ki so sposobne podpreti bolnika in svojce v času posilavljanja od življenja. Tatjana je predstavila organiziranost hospica in dejavnosti ter načine in možnosti vključitve v oskrbo bolnikov.

Čisto na koncu pa še zahvala vsem predavateljem. V teh štirih šolskih urah nismo mogli prikazati tako širokega področja paliativne nege, smo pa dobili nova znanja, drugačne poglede, predvsem, preko izkušenj predavateljev, ki so jih podelili z nami. Zahvalo izrekamo tudi ZD Trbovlje, ki nas gosti v tej predavalnici in vsem, ki so pripravili prostor.

Leto se je počasi iztekalo, zato smo organizirali predno-voletno druženje, kjer smo v sproščenem ozračju pokračovali in kovali načrte za naprej. ■

Jesenski dogodki v podružnici Zasavje Izlet

Katja Majnardi

Živimo v času, ko vsi nekam hitimo, ko si vzamemo premalo časa zase, za druženje in tudi za kratek potep. Tega se dobro zavedamo tudi na podružnici Zasavje, zato smo združile moči in se odločile organizirati prijeten izlet v Međugorje in na obiranje mandarin.

Dan odhoda smo vsi udeleženci nestrno pričakovali. Oborožene z dobro voljo smo se zbrale in odpravile na dolgo pot. V petek, 25. 10. 2013, smo po dolgi nočni vožnji prispeli v čudovito starinsko mesto Mostar, kjer nas je pričakalo prijetno sončno vreme. S prijazno lokalno vodičko smo si ogledali mesto. Zanimivo mestece s številnimi spomini iz obdobja turškega imperija, strogim ločevanjem med katoliškim in muslimanskim delom mesta in ne nazadnje nekoliko tragičen spomin in pogled na številne obstreljene stavbe iz obdobja balkanske vojne, ki nam je vsem še znano, ter pogled s prečudovitega mostu, ki je pod zaščito Unesca, v čisto Neretvo, nam je vsem vzel sapo. Da pa smo si izlet še malce popestrile, smo se odločile za ogled skoka v vodo vrlega domačina, ki nam je vsem pognal kri po žilah. Da, vse to je Mostar. Pa vendar je tudi mnogo več. Prava bosanska kahva, obrtniške delavnice, ozke ulice ... Vsak lahko najde nekaj zase v tem čudovitem mestecu.

Naša pot nas je dalje vodila proti svetovno znanemu romarskemu središču v Međugorju. Moram priznati, da te ob prihodu v Međugorje res prevzame neka posebna energija. Vsak se lahko umiri in se zamisli. Tako smo videli znamenit hrib nad vasico, Križevac, ki se povezuje s hri-

bom Crnica. Sledil je obisk in predavanje dveh fantov, ki sta že nekaj let člana skupnosti Cenacolo. S svojo iskrenostjo, s svojo zgodbo in predvsem s svojo močjo in vero, sta se dotaknila čisto vsakega od nas. Resnično je potrebnega veliko poguma, da pred polno skupino neznanec razgališ svoje življenje in svoje probleme. Fanta sta nam dokazala, da naši problemi niso največji, da obstaja še veliko hujših stvari na svetu in nam vlila volje. Skupnost je bila ustanovljena leta 1983 v Saluzzu, kjer so zasvojeni spoznavali smisel življenja in doživeli, kaj pomeni resnična ljubezen. Sedaj ima skupnost 35 hiš po cellem svetu. Ustanoviteljica pa je bila redovna sestra Elvira, ki je ponudila roko trpečim, zasvojenim od drog na ulici. Osnovni program je živeti v resnici. Ni ti dovoljeno nositi masko dobrega fanta ali punce, da bi te vsi častili, vsi zaujali, da bi bil primeren za vse. Skupnost sprejema izgubljeni mlade ljudi, nezadovoljne, zbegane, žalostne in tiste, ki želijo najti samega sebe, veselje in smisel življenja. Skupnost želi biti znamenje upanja v svetu, družini in v človekovem srcu. Ogledali smo si še cerkev Sv. Jakoba in se predali vsak svojim mislim. Tako smo se polni energije odpravili proti mestecu Gradac na Hrvaškem. Po večerji smo prijetno utrujeni in polni vtisov prvega dne zaspali.

Sobota, pogled s hotelskega balkona, ki ti enostavno napolni baterije. Pogled, ki ga večina čaka devet mesecev in vedno prehitro mine. Pogled na morje. Po zajtrku smo se z ladjico odpravili do Opuzena. Občudovali smo lepote hrvaške obale, uživali v siru, pršutu in dalmatinski glasbi. Vse prehitro smo se znašli v sladki vodi, na Neretvi in izstopili. Tu pa nas je čakala plantaža mandarin. Dobro volje in zagnani smo se zakadili v vrste in hiteli obirati sladke sadeže. Seveda jih je veliko pristalo tudi v naših železniških. Na koncu obiranja mandarin pa poln avtobusni prtljažnik dišečih sadežev. Mi smo naš dan nadaljevali s trupicami – čolni po reki Neretvi, okusnim piknik kosilom in zabavo ob dalmatinski glasbi in čas odhoda v hotel je hitro napočil. Zvečer še večerja, zadnje druženje z našimi animatorji in zadnji pogledi na hotelsko plažo.

V nedeljo smo se prebudili v nekoliko oblačno jutro. Pot nas je vodila najprej do Veprica, mesteca pri Makarski, ki ga mnogi poznajo pod imenom Hrvaški Lurd. Tu je bilo leta 1908 ustanovljeno svetišče. Zanimiva narava, čudovit park in mir, ki je bil za vsakega od nas dobrodošel. Po krajšem postanku smo našo pot nadaljevali do mesta Trogir, ki je pod zaščito Unesca. Z lokalnim vodnikom smo spo-

znali dobesedno vsak kamenček tega zgodovinskega obmorskega mesta. Po krajšem oddihu, ki smo ga porabili za okusno kosilo, kavo ali posedanje na sončku, smo se odpravili proti domu. Da smo si dodobra napolnili baterije in našli notranji mir, smo dokazali tudi na avtobusu. Smeh in pesem sta namreč odmevala vso pot do doma. Nazadnje še zahval. Hvala organizatorkam izleta, ki ste se res potrudile in naredile ta kratki oddih nepozaben. Poskrbele ste, da bo vsakomur ostal v spominu in da je vsak našel tisto, kar je iskal. Hvala našim šoferjem in prijaznemu vodiču, ki so res lepo skrbeli za naše počutje. Čisto na koncu pa še meni zelo ljuba misel, ki je sicer izposojena, pa vendar resnična.

Kolikor sonca spustiš skozi duri svojega srca, v tolikšni meri bo svetilo tudi za druge. Ko si pripravljen deliti, takrat piješ pri izviru. Slišati GLAS, Videti LUČ, Sprejeti DARILO, Biti HVALEŽEN – Biti in ostati ČLOVEK. (Tomaž Humar)

Zato se z veseljem spominjamo »sonca« na tem potovanju, saj bo s tem svetilo tudi za druge ljudi in tudi zaradi takšnih malenkosti bo vsak od nas ČLOVEK. ■

Kako v teh zahtevnih časih motivirati sebe in sodelavce

Andreja Gruden

V mesecu decembru smo se v prostorih Psihiatrične bolnišnice Idrija zbrali člani Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana na prednovoletnem srečanju s strokovnim predavanjem v organizaciji Elite, ki ga je izvedel g. Miran Morano. Povabile so ga predstavnice Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana za področje Idrije. S predavanjem »Kako v teh zahtevnih časih motivirati sebe in sodelavce«, je predavatelj, gospod Miran Morano, na svoj vedno zanimiv način pritegnil poslušalce, ki so sledili njegovim pobudam.

Živimo v času, ki se spreminja in mu marsikdaj ne zmoremo slediti in sprejemati spremembe, ki jih želimo sami ali jih od nas želijo drugi. Morda nam za spremembo želja v cilje zmanjkuje časa, nimamo motivacije, volje, nismo raziskali, kaj nas pri tem ovira in kaj lahko naredimo, da te ovire na poti do ciljev premagamo. Možne ovire lahko premagamo, če vemo, kaj je treba storiti in zakaj ravno to; če vemo, kako to lahko storimo in če zares hočemo to storiti. Iščemo pomen in smisel, razvijamo veščine in krepimo voljo. Samomotivacija je pomembna kompetenca.

Vsak od nas ima v življenju želje, žal pa ne vedno ciljev. Želje so pomembne, povzročajo sanjarjenje, žal pa brez oblikovanega cilja ostanejo samo želje. Zato tudi pri oblikovanju ciljev obstajajo strategije, ki jih upoštevamo, ko cilje oblikujemo. V učni delavnici smo po skupinah poskušali raziskovati. Kaj je lahko naš izziv za dvig poklicne kompetence? Večja proaktivnost? Boljša organizacija lastnega življenja in dela? Asertivnost v komunikaciji? Samodisciplina? Pridobitev novih strokovnih znanj, višjo stopnjo izobrazbe?

Ljudje smo motivirani, če verjamemo v vrednost tiste- ga, kar nameravamo opraviti, če verjamemo v lastno vrednost in vrednost ljudi okrog nas. To so trije stebri motivacije. Če človek ne čuti motivacije je dobro, da se vpraša, kateri od stebrov motivacije je šibek in ga poskuša utrditi. Za vse nas je v teh zahtevnih časih pomembna krepitev vseh treh, saj nam dajejo osebno moč za lastno rast in motivacijo, s katero motiviramo tudi sodelavce.

Predavanju je sledilo druženje udeležencev srečanja, predsednice in članic izvršnega in upravnega odbora društva ter predavatelja. Pogovor je potekal v prednovoletnem vzdušju. Udeleženci pa so izrazili željo po druženju tudi v letu 2014. ■

Vir:

Morano M. (2013). Kako se samomotivirati v teh zahtevnih časih.

V: Zbornik XXXI Strokovnega srečanja Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v operativni dejavnosti »Mi med seboj«, Ljubljana, 22. november 2013. Ljubljana: Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije, Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v operativni dejavnosti, 9-15

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana vabi na predstavitveno predavanje o

MAGNETNI BIORESONANCI

ki bo 14. 4. 2014, od 17. do 19. ure v prostorih DMSBZT Ljubljana, na Poljanski ul. 14, v Ljubljani

Bioresonančna terapija temelji na spoznanju, da lahko telo zdravo deluje, le kadar je izmenjava elektromagnetnih nihanj med celicami v našem telesu neovirana. Z bioresonančnim testom ugotovimo, kaj prekinja medcelično komunikacijo, s terapijo pa okrepimo naš imunski sistem in preprečimo ponavljanje tovrstnih obolenj.

Predstavitve bo vodila gospa **Dušica Košir**, dipl. med. sestra, bioresonančna terapevtka

Prijave sprejemamo preko elektronske prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana na: www.drustvo-med-sester-lj.si ali do zapolnitve prostih mest (30).

Udeležba za člane DMSBZT Ljubljana je brezplačna.

Prispevek za ostale udeležence znaša 10 €.

Dodatne informacije na telefonski številki 031 329 360 Nada Sirnik.

*Za komplementarno in naravno
zdravilstvo v zdravstveni negi pri DMSBZT Ljubljana
Nada Sirnik*

*Predsednica DMSBZT Ljubljana
Đurđa Sima*

**Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana –
Sekcija upokojenih medicinskih sester vabi na**

strokovno srečanje in druženje na temo »KOŽNE SPREMEMBE«

**v četrtek, 20. marca 2014, v prostorih Onkološkega inštituta Ljubljana, »predavalnica stavba C«
s prihodom ob 9. uri in začetkom predavanja ob 9.30 uri**

Predavala bo predavateljica gospa prim. asistent **dr. Tanja Planinšek-Ručigaj, dr. med.**, svetnica.

Strokovno srečanje oziroma predavanje bo trajalo do 12.30 ure.

Prispevek za predavanje je 5 €.

Prijave sprejema gospa Olga Koblar, na tel. 031 495 456 dne 17. 3. 2014 med 16. in 18. uro. Dodatne informacije in prijave: Irma Kiprijanović 041 754 695

Vljudno vabljeni

*Predsednica Sekcije
upokojenih medicinskih sester pri DMSBZT Ljubljana:
Olga Koblar*

*Predsednica DMSBZT Ljubljana
Đurđa Sima*

**Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana –
Sekcija upokojenih medicinskih sester VABI na**

spoznavanje ljubljanskih znamenitosti

v sredo, 26. februarja 2014, ob 10. uri

Zbrali se bomo 26. 2. 2014 ob 10. uri pred vhodom v semenišče – pri prodaji rož. Ogledali si bomo 300 let staro »SEMENIŠKO KNJIŽICO« v Bogoslovnem semenišču, ki je edina v celoti ohranjena baročna knjižnica v Sloveniji. Ogled bomo nadaljevali v »MESTNI HIŠI« in zaključili s kavico na »NEBOTIČNIKU«.

Prispevek članov je 10 €. Prijave sprejema: Olga Koblar, 22. 2. 2014, med 16. in 18. uro na 031 495 456.

Vljudno vabljeni

*Predsednica Sekcije
upokojenih medicinskih sester pri DMSBZT Ljubljana:
Olga Koblar*

*Predsednica DMSBZT Ljubljana
Đurđa Sima*

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana
v sodelovanju
s Kulturno-umetniškimi društvom Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana in
Medicinske fakultete dr. Lojz Krajger
vas

ob 12. maju - mednarodnem dnevu medicinskih sester vabi na odprtje likovne razstave s krajšo kulturno prireditvijo

v torek, 6. maja 2014, ob 16.30 uri
v osrednji avli Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana

Svoja dela bodo razstavljale članice likovne dejavnosti DMSBZT Ljubljana
 V mali avli bodo razstavljala svoja dela udeleženke klekljarskega tečaja DMSBZT Ljubljana
 Prireditev bo vodila Nerina Gončin.

PRISRČNO VABLJENI

Za likovno dejavnost
Majda Jarem Brunšek

Podpredsednica za interesne dejavnosti
Nada Sirnik

Predsednica DMSBZT Ljubljana
Đurđa Sima

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana vabi na srečanje z naslovom

ZAPOSILTVENI RAZGOVOR

Delavnica bo 11. aprila 2014, v petek od 16.30 do 19.30,
v društvenih prostorih na Poljanski cesti 14 v Ljubljani.
 Vodila jo bo gospa **Alenka Klemencič**, univ. dipl. psih.

Na srečanju se bomo seznanili z zaposlitvenim razgovorom in pomembnostjo priprave na uspešen potek razgovora. Učili se bomo prepoznati svoje odzive v različnih situacijah, iskati možnost za drugačno reagiranje, kar olajša iskanje nove zaposlitve.

Vsebina delavnic

1. Priprava na zaposlitveni pogovor
  - Spoznavanje sebe: kaj hočem, kaj lahko ponudim bodočemu delodajalcu
  - Spoznavanje okolja
  - Oblikovanje vloge za zaposlitev

2. Neposredna priprava na pogovor

Vsebinska priprava: različna vprašanja, da lažje prepoznajo svoje odzive v različnih situacijah in da vidijo možnost za drugačno reagiranje.

- Kaj lahko pričakujem?
- Čustvena priprava: kako bom ostal zbran tudi ob težavnih vprašanjih?

3. Potek pogovora

- Prvi vtis
- Faze pogovora
- Prepričljiv nastop – komuniciranje med pogovorom

4. Po pogovoru

- Razmislek po pogovoru
- Če dolgo iščete novo zaposlitev ...

Prijave sprejemamo do zapolnitve prostih mest (12).

- preko elektronske prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana
- prispevek za člane DMSBZT Ljubljana znaša **10 €**, za nečlane **20 €**,
za nezaposlene člane DMSBZT Ljubljana, prispevka ni.

Dodatne informacije na telefonski številki 031 329 360, Nada Sirnik.

Podpredsednica za interesne dejavnosti pri DMSBZT Ljubljana
Nada Sirnik

Predsednica DMSBZT Ljubljana
Đurđa Sima

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana vabi na srečanje z naslovom
protibolečinska terapija na stopalih

ki bo 14. 4. 2014, od 17. do 19. ure v prostorih DMSBZT Ljubljana, na Poljanski ul. 14, v Ljubljani

Bolečina in njeni vzroki so lahko kjerkoli v telesu. Lahko gre za prave fizične poškodbe ali za napačne statične obremenitve okostja ali mišic.

Protibolečinsko terapijo na stopalih izvajamo s tehniko pritiskanja na živčno-mišične točke, ki so na stopalih in ustrezajo živcem in mišicam v telesu, pa seveda tudi organom in drugim tkivom.

Na delavnici se bomo učili, kako z neprekinjenim pritiskom na točko živec pomirimo in s tem odstranimo bolečino in kako s tehniko izmeničnega pritiskanja in popuščanja živec poživimo in spodbudimo njegovo delovanje.

Delavnica bo 21. in 22. marca 2014, v petek od 16.00 do 20.00, v soboto od 9.00 do 15.00 v društvenih prostorih na Poljanski cesti 14 v Ljubljani.

Vodila jo bo priznana strokovnjakinja na področju komplementarnega zdravljenja **Milena Plut Podvršič dr. med.**

Delavnica je aktivna, zato potrebujete udobno oblačilo. S seboj prinesite še podlogo za telo, brisačo, copate in vlažilne robčke.

Prijave sprejemamo do zapolnitve prostih mest (20)

- preko elektronske prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana
- na tel. številko: 041 754 695 (ga. Irma Kiprijanović)
- prispevek za člane DMSBZT Ljubljana znaša **35 €**, za nečlane **50 €**.

Za komplementarno in naravno
 zdravlilstvo v zdravstveni negi pri DMSBZT Ljubljana
 Nada Sirknik

Predsednica DMSBZT Ljubljana
 Đurđa Sima

DRUŠTVO MEDICINSKIH SESTER,
 BABIC IN ZDRAVSTVENIH
 TEHNIKOV CELJE

Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje

Obvestilo

DMSBZT Celje obvešča vse svoje člane, da z januarjem 2014 začnemo s planinskimi pohodi. Pohodi bodo organizirani vsako zadnjo soboto v mesecu. Zberemo se na parkirišču Mercator centra (dvorana Zlatorog) na Hudinji ob 8. uri. Več informacij bo na voljo na spletni strani društva in članice in člane bomo obveščali po elektronski pošti.

Kontaktne osebe za več informacij:

Anica Kremžar 041 536 677
 Dragica Strašek 031 572 233
 Jana Petelinšek 941 772 413

DMSBZT Celje, odsek za pohodništvo

Društvo
 medicinskih
 sester, babic in
 zdravstvenih
 tehnikov
 Gorenjske

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
13. 2. 2014, OB 17. URI, BLED, HOTEL ASTORIJA
Interesna dejavnost / Tema srečanja
ČAJANKA S PRIZNANIM LITERATOM.
Organizator
Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske
Program dejavnosti
Predstavitve literata, druženje in klepet s kulturnim užitekoma ob skodelici dišečega čaja.
Plačilo, število udeležencev
Prispevek je 5 evrov za članice/člane in 10 evrov za nečlane
Dodatne informacije
Prijave sprejemamo na naslov: info@dmsbzt-gorenjske.si.

Z besedo smo se učili zdraviti, ne raniti

Strokovno društvo medicinskih sester,
babic in zdravstvenih tehnikov Pomurja

Daniela Mörec

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Pomurja je, 10. in 11. januarja 2014, organiziralo učne delavnice «Tudi beseda je zdravilo» s Klaro Ramovš.

Komunikacija je orodje, s katero vzpostavljamo prvi stik s pacientom in pogosto nimamo druge priložnosti, da bi ga popravili. S komunikacijo ustvarjamo tudi podobo ustanove, v kateri smo zaposleni.

Bili smo prijetna, radovedna, sodelujoča, odprta skupina, ki smo s sodelovanjem oblikovali dva nepozabna dneva. Zgodbe, ki so prvi dan nastajale z izrezanimi slikami iz revij, so prikazale posameznikovo življenjsko pot. Iskali smo otroka v sebi in poskušali najti njegova zatajena čustva ter se učili kako ga zadovoljiti. Andreja Martinčič nas je učila spoznavati lastna čustva, ki so pot spoznavanja samega sebe, spominov ter kako ozavestimo temeljna čustva na izkustveni ravni.

Učno delavnico smo nadaljevali s Klaro Ramovš, ki nas je vodila skozi temeljni komunikacijski aksiom, učinkovito sporazumevanje, neverbalno komunikacijo ter kako

izboljšati lastno samopodobo. **Spoznali smo zlati ključ medosebnih odnosov, to je »jaz sporočilo« ter rušilno moč »ti sporočila«**

V skupini nas je bilo 18 udeležencev. Analiza ankete je pokazala, da je učna delavnica celo preseгла pričakovana udeležencev. Naj navedem le nekaj odmevnih zapisov:

- Gospa Klara, odlični ste bili, prijetno vas je bilo poslušati, izžarevali ste s svojo energijo in nam podarili dva čudovita dneva. Hvala vam.
- Seminar je bil poln pozitivne energije, dobre volje, iskren – kratka čudovit, enkrat. Hvala.
- Presenečena nad izbruhom mojih čustev, ki jih nisem pričakovala. Zelo zadovoljna in vesela, da sem se tega izobraževanja lahko udeležila. HVALA.

Končno sporočilo dvodnevni učni delavnici je bilo, da bomo z besedo zdravili in ne zastrupljali. ■

Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koper
Associazione infermiere, ostetriche e infermieri professionali di Capodistria

Upravni odbor SDMSBZT Koper na podlagi 33. člena Statuta in Pravilnika o priznanjih društva objavlja razpis za podelitev:

SREBRNEGA ZNAKA ZA LETO 2014

Kriteriji za podelitev srebrnega znaka so:

- uspešno večletno poklicno delo na področju zdravstvene in babiške nege, ki je doprineslo k večji prepoznavnosti zdravstvenega, izobraževalnega ali socialno-varstvenega zavoda ali
- kakovostno in učinkovito večletno organizacijsko delo v dejavnosti zdravstvene in babiške nege ali
- aktivno delovanje v okviru SDMSBZT Koper na strokovnem, izobraževalnem, raziskovalnem, socialnem, kulturnem ali športnem področju ali
- prispevek k humanizaciji odnosov med člani društva, razvijanju stikov med člani ter društvu ali
- krepitev vloge in pomena dela medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov v slovenskem in mednarodnem prostoru.

Kandidate za priznanje lahko predlagajo posamezni člani, skupina članov, organi zavodov/koncesionarjev ali organi društva.

Podeljenih bo največ pet priznanj.

Predlagatelji naj pisne vloge posredujejo na sedež društva: Dellavallejeva 3, 6000 Koper, s pripisom KOMISIJA ZA PRIZNANJA, najkasneje do 14. marca 2014.

Komisija bo upoštevala le pravočasno prispelle predloge v skladu s Pravilnikom o priznanjih SDMSBZT Koper. Svečana podelitev priznanj bo 16. 5. 2014 v Kongresnem centru Bernardin v Portorožu.

Predsednica SDMSBZT
Droteja Dobrinja

Spoštovane kolegice in kolegi,

naj vam voščimo ob 15. februarju,
dnevu operacijskih medicinskih sester Evrope.

Letošnja tema ob dnevu operacijskih medicinskih sester Evrope je »Biti varen-a, biti viden-a in slišan-a«. Letošnja tema je vodilo in spodbuda za vse operacijske medicinske sestre, da smo pacientovi zagovorniki in za vse, ki se soočamo z izzivi na delovnem mestu, še posebej v teh težkih gospodarskih razmerah, da ostanemo osredotočeni na bistvo operacijske zdravstvene nege in skrbi za varnost pacienta. Kot pacientovi zagovorniki moramo imeti pogum, da bi videli in slišali, ko je to potrebno. Biti varen pomeni zagotavljati varnost v vseh naših ravnanjih in ustvariti pozitivno delovno okolje za vse. Da postane operacijska zdravstvena nega vidna, moramo izkoristiti vsako priložnost za promocijo naše profesionalne vloge v pozitivni luči in deliti z drugimi našo specifičnost in raznolikost naših vlog. Dan operacijskih medicinskih sester Evrope je dragocena priložnost, da pokažemo naš velik prispevek v operacijski zdravstveni negi.

Sanja Arnautović

Sekcija MS in ZT v operativni dejavnosti

EUROPEAN OPERATING ROOM NURSES ASSOCIATION

EUROPEAN PERIOPERATIVE NURSING DAY
15th of February 2014

**Be Safe - Be Seen
Be Heard**

www.eorna.eu

Member countries: BELGIUM, CROATIA, CYPRUS, CZECH REP., DENMARK, ESTONIA, FINLAND, FRANCE, GERMANY, GREECE, HUNGARY, IRELAND, ITALY, ISRAEL, ICELAND, PORTUGAL, NORWAY, RUSSIA, SERBIA, SLOVENIA, SPAIN, SWEDEN, SWITZERLAND, THE NETHERLANDS, TURKEY, UNITED KINGDOM.

Čestitka

Na Fakulteti za vede o zdravju Izola je naša sodelavka

DIANA KOREN

uspešno zaključila študij zdravstvene nege.

Iskrene čestitke!!!

Sodelavke in sodelavci ZD Izola

Čestitka

15. januarja 2014 je na Fakulteti za vede o zdravju Izola uspešno zaključila študij

KLAUDIA VERČ

in pridobila naziv diplomirana medicinska sestra

Za uspeh ji iskreno čestitamo mama in oče, brat ter njena otroka.

»Življenje ni lahko za nikogar. A kaj potem? Ohraniti moramo vztrajnost in še zlasti zaupanje vase. Verjeti moramo, da smo za nekaj nadarjeni, in to uresničiti za vsako ceno.«
(Marie Curie)

Program Svit ohranja življenje

Ljubljana, 16. december 2013 – Ob iztekajočem letu 2013 je Inštitut za varovanje zdravja RS, ki je nosilec Programa Svit, državnega programa presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki pripravil, tradicionalno božično čajanko, na kateri je podelil priznanja in zahvale tistim, ki so požrtvovalno podprli izvajanje tega pomembnega javno zdravstvenega programa in pomagali doseči nekaj čez 60 % odzivnost v Programu.

V začetku leta 2013 smo začeli z izvajanjem 3. cikla Programa Svit in povabili 229.139 ljudi, na vabilo pa se je odzvalo 137.038 oseb. To predstavlja 60,05 % vseh vabljenih. Zaradi začasnih ali trajnih izključitvenih kriterijev (kolonoskopija v zadnjih treh letih z ali brez odstranjenimi polipi, rak debelega črevesa ali danke in kronična vnetna črevesna bolezen) je bilo izključenih nekaj čez 5 % ljudi. Komplet testerjev za odvzem dveh vzorcev blata na prikrito krvavitev blata je bil poslan 129.124 osebam. Med analiziranimi osebami je imelo 115.740 (93,88 %) negativen izvid in 7.551 (6,12 %) pozitiven. Med tistimi, ki so imeli pozitiven izvid, je opravilo kolonoskopijo 7.291 ljudi. Nad 96% udeležencev programa Svit, ki so bili napoteni na kolonoskopijo, je preiskavo tudi opravilo. Pri 2145 ljudeh (ali 29% kolonoskopiranih oseb) je bila med preiskavo odstranjena predrakava sprememba, večja od 1 cm.

»V primerjavi s podatki iz leta 2009, ko smo začeli izvajati Program Svit, se število karcinomov, odkritih na kolonoskopijah, močno zmanjšuje, kar lahko pripišemo uspešnemu delovanju Programa Svit pri odkrivanju najhujših najdb. V letu 2010 je bilo namreč odkritih 4,9 % karcinomov, v letu 2013 pa 2,4 %« je povedala Jožica Maučec Zakotnik, vodja Programa Svit.

Podatki kažejo, da smo dosegli, da je Program Svit postal

Program, ki rešuje življenja in zdravje mnogih. Zasluga za to gre vsem sodelavcem programa, zdravstvenim delavcem in posameznikom, ki Svit podpirajo, pa tudi kakovostnemu izvajanju programa samega, ki si je prislužil zaupanje tistih, ki v programu sodelujejo in tako storijo pomemben korak za svoje zdravje. Na tradicionalni božični čajanki Programa Svit sta za svoje požrtvovalno delo Priznanje Programa Svit za leto 2013 prejela Spomenka Lajtner in socialno Varstveni zavod Hrastovec, Zahvale Programa Svit za leto 2013 pa so prejeli Srednja šola Zagorje pri Savi, Hinka Hržič, Gabriela Petrič Grabner, Medicinski center Iatros, Splošna bolnišnica Celje, Sergej Rus, Tatjana Jagar, Lidija Jeršin in Karmen Panikvar Žlahtič.

S svojimi osebnimi zgodbami in s spodbudno besedo lahko ambasadorji in podporniki Programa Svit spodbudijo marsikoga, da se odzove na vabilo. Na čajanki so svečano Listiono o podpori Programu Svit podpisali Zveza tolmačev v slovenski znakovni jezik Slovenije in Zveza kmetič Slovenije. S podpisom svečane listine ambasadorstva pa so novi ambasadorji postali Metod Šavs, Radovan Lorbek, Janez Dolinar in škof mag. Geza Erniša.

Hvala za vaš prispevek v prizadevanjih za zdravje prebivalcev Slovenije. ■

preprečuje in odpravlja BAKTERIJSKE VAGINOZE

- pri neobičajnem vaginalnem izcedku neprijetnega vonja ali nenavadnih simptomih v intimnem predelu (srbenje, pekoč občutek)
- po antibiotičnem zdravljenju vaginalnih vnetij
- pri večjih dejavnih tveganja za porušeno vaginalno mikrofloro (zdravljenje z antibiotiki, pogosti spolni odnosi, menstruacija, menopavza, nosečnost, uporaba materničnih vložkov, prekomerna intimna nega)

GYNO- LACT

vsebuje 3 naravne seve mlečnokislinskih bakterij

- ✦ MAJHNA VAGINALETA
- ✦ NE KAPLJA IN NE PUŠČA MADEŽEV NA PERILU
- ✦ UPORABA LE ENKRAT DNEVNO

Na voljo v lekarnah in specializiranih trgovinah brez recepta. www.vitalbalans.si

Obvestilo

Če ne želite prejemati Utripa v papirni verziji, ker ga prebirate preko spleta, nam sporočite na e-naslov: clanarina@zbornica-zveza.si.

Hvala za razumevanje.

Kje so zdaj polja zlate pšeničke?

Lavrinec Jože

Žito je v prehrani sodobnega človeka veliko bolj pomembno, kakor bi si želeli priznati. Pšenico npr. bi nekateri najraje utopili v žlici vode in to ne zato, da bi si skuhalo dobro kašo, temveč jo obmetujejo s skorajda žaljivimi pridevniki. Škodljiva! Revna z vsemi hranili razen s škrobom. Težko prebavljiva! Draži prebavila! Tako eni in še to praktično brez dokazov. Po drugi strani pa nam epidemiološke študije opravljene med populacijo, ki zaužije veliko polnozrnatih živil (tudi in celo predvsem pšenice) izročajo dokaze o nižjem tveganju za razvoj nekaterih nenalezljivih obolenj.

Čeprav so bila polnozrnata živila pred časom že na tapeti, so izsledki predstavljeni na simpoziju v času 20. mednarodnega kongresa v prehrani (Granada, 18. september 2013) tako pomembni, da zaslužijo natančnejši ogled. Najprej pa podatek, ob katerem bi se morali zamisliti! Globalna epidemija debelosti in sladkorne bolezni tipa 2 gre zadnjih 50 let z roko v roki z dramatičnimi spremembami življenjskih navad. S povečevanjem količine mesa v prehrani in istočasno zmanjševanjem količine žit (v glavnem polnozrnatih živil), se je povečeval pojav debelosti in sladkorne bolezni. Že res, obstajajo tudi različne povezave med uživanjem žit in žitnih izdelkov in zdravstvenimi izidi. A tukaj že vrabci čivkajo, da so te povezave odvisne od tega ali gre za uživanje polnozrnatih ali rafiniranih žit in žitnih izdelkov oz. ali gre za uživanje izdelkov s skromno ali bogato vsebnostjo prehranskih vlaknin ali pa gre celo za vplive glikemičnega indeksa, vsebnosti polifenolov in drugih mikro hranil. In ravno ta neverjetna razpršenost ter zapletenost epidemioloških raziskav tega področja je razlog, da povezave sicer opažamo, sam mehanizem pa ostaja nekako prikrit in nepopolno razjasnjen. *V tem trenutku moramo odpreti še eno okno ter pogledati na polje raziskav, ki trenutno burijo Američane, saj govorijo o »glikotoksičnosti mesa«. Večje količine mesa – natančneje na hem vezano železo – v prehrani, naj bi destruktivno delovale na beta langerhansove otočke v pankreasu in s tem povzročalo razvoj diabetesa. Naključje, ki sliko samo dopolnjuje!*

Čeprav so skozi leta nastajajoče študije o vplivih polnozrnatih živil na naše zdravje neverjetno pomenljive, ostajamo ob njih, kljub začetnemu navdušenju, nekoliko zbegani. Le redke so namreč primerljive! Vzrok je banalen, kolikor je le mogoče in se skriva v človeški želji po unikatnosti in perfektnosti. Veliko študij namreč pade na samosvojem poskusu definiranja polnozrnatih živil. V izogib novim zmedam ter kot poskus uvajanja nekaj reda, je potrjena nova stara definicija (v uporabi že dobra 3 leta, a tokrat s priporočili). Bo kaj boljše? No, če bomo definicijo uporabljali, vsekakor.

Definicija HEALTHGRAIN Consortium (2010) o polnozrnatih mlevskih izdelkih in žitih

1. O polnozrnatem žitu in mlevskih izdelkih govorimo kadar imamo celo, drobljeno, mleto ali pokosmičeno žitno zrno, kakršno ostane po odstranitvi neužitnih sestavin (kot so rese in pleva), temeljne sestavine

žitnega zrna (škrobno jedro, kalček in ovojnice) pa so prisotne v približno enakem razmerju kakor v nedotaknjenem zrnu.

2. zaradi tehnoloških postopkov ter zagotavljanja varnosti ter kakovosti izdelka je dovoljeno manjše odstopanje v razmerju posameznih sestavin od originalnega, vendar ne več kakor 2 % zrna oz. ne več kakor 10 % otrobov.

S pomočjo omenjene definicije naj bi bilo mogoče razporediti in ovrednotiti tudi starejše raziskave. Za lažje delo je ista skupina pripravila še razdelitev žit, ki jih lahko vključujemo med polnozrnata.

- Žitna zrna vključena v definicijo o polnozrnatih žitih
- Pšenica, vključno z durum pšenico, piro, kamutom in ostalimi nekomercialnimi podvrstami pšenice
- Riž
- Ječmen vključno z »golim« ječmenom, ne pa tudi ješprenj
- Oves
- Rž
- Koruza
- Proso
- Redkeje uporabljana žita: sirek, tef, tritikala, jobove solze, azijsko proso, divji riž
- »pseudo« žita: ajda, tatarska ajda, amarant, kvinoja

Šele, ko poskušamo pridobiti skupni imenovalc za polnozrnata živila, se lahko lotimo iskanja že zdavnaj potrjenih zdravstvenih koristi uživanja polnozrnatih živil. Ni jih malo! In nesmiselno bi bilo ponovno naštevati prav vse – od manjšega tveganja nekaterih vrst raka do manjše pojavnosti številnih srčno-žilnih obolenj ter sladkorne bolezni. Pa vendar! 12 let trajajoča kohortna študija njihovega vpliva na kolorektalno zdravje (HELGA and EPIC, 2013) nam sporoča, da je vpliv prehranskih vlaknin, še posebej, če izvira iz polnozrnatih žit in izdelkov, povezan z nižjo pojavnostjo raka na debelem črevesu. Ta povezava je še posebej izrazita pri uživanju polnozrnatih pšenice, manj z ržjo in ovsom. Končni rezultati nam namigujejo, da se dobri učinki polnozrnatih živil skrivajo v polifenolih, ki so vezani na posamezne prehranske vlaknine.

Na kongresu je bila teza zelo hitro potrjena. Vitaglione (2013) je predstavila mehanizme, vezane na posamezne prehranske vlaknine. Polnozrnata žita, posebej pšenica in rž, vsebujejo bioaktivne polifenole, vezane na prehranske vlaknine. Za nekatere teh polifenolov so že dokazali

prebiotično, protivnetno in antioksidativno delovanje, drugi pač še čakajo na svojo vrsto. V zrcalu definicije o »polnozrnatem« se kaj hitro izkristalizirajo tudi povezave z nižjo telesno maso in manjšim tveganjem za nastanek metabolnega sindroma. Pri enakem kaloričnem vnosu bo poseganje po polnozrnatih živilih zelo verjetno vplivalo tudi na nižji odstotek abdominalnega maščevja. Vsekakor zanimiva ugotovitev, ki vsaj za nas moške, žal ni popolna. Popoldansko posedanje pred TV ekranom s pivom v roku, žal še vedno pridelava več abdominalnega maščevja, kakor ga je sploh mogoče izgubiti. A je v pogostem uživanju polnozrnatih živil še nekaj res dobrega in skoraj presenetljivega. Nivo C-reaktivnega proteina je praviloma nižji. Bi to pomenilo, da ima smisel svetovati čimveč polnozrnatih živil, predvsem kaš, pacientom z različnimi vnetji? Zamisel ni slaba! Le v praksi bi jo bilo treba še nekoliko zbrusiti, saj se nekako »tepe« z zelo priljubljenimi alternativnimi tehnikami detoksikacije s pomočjo sokov.

Omenjeni kongres nam je res-da ponudil nekaj dobrih izhodišč (če drugega ne, definiral je žita, ki jih lahko zajamemo v to skupino), a nas je žal še vedno pustil praznih rok pri sami definiciji polnozrnatih živil. Tako še vedno ne vemo, kdaj žemljica postane polnozrnata. Soglasja na tem polju mi! Pardon – še ni. In tako bodo v ZDA morala polnozrnata živila vsebovati več kakor 51 % mlevskega izdelka iz celega žitnega zrna in vsaj po 8 g polnozrnatnega mlevskega izdelka na prehransko enoto v Veliki Britaniji. Drugje pa »prosto po Prešernu« – ker prave regulative ni, se proizvajalci ravnaajo bolj približno in po svoji ekonomski vesti, za katero vemo, da je zelo elastična. Iz tega preprosto sledi, da napis »polnozrnato« na etiketi sicer drži, a je to zelo težko opredeliti in še manj preveriti. Še najbolj si lahko pomagamo s prebiranjem seznama sestavin na prehranski deklaraciji. Če je polnozrnat mlevski izdelek, kot sestavina naveden na prvem mestu, potem je verjetnost, da »je to, res to«, zelo visoka. Sicer pa kaj bi tožili? Prej ali slej sleherni medicinska

sestra in sleherni zdravstveni tehnik (obeh spolov, da ne bo pomote) pride v situacijo, ko mora »dajati odgovor glede priporočil zdravega prehranjevanja«. In polnozrnata živila so del zdravega prehranjevanja! Študije, predstavljene na nedavnem kongresu, nam to pač ponovno potrjujejo. In smo v težavi? Kako zapisati, kako prenesti priporočila o uživanju polnozrnatih živil? Različna nacionalna priporočila – različne prehranske smernice. Res, res, že dolgo tega, kar smo se navadili na stavek, nekako v slogu: »50 do 55 % energije pokrijemo z ogljikovimi hidrati, prednostno s sestavljenimi ogljikovimi hidrati in čim pogosteje naj bodo na jedilniku polnozrnata živila.« Pa smo ponovno tam, v svetu nedorečenega, namreč!. Kaj pa to pomeni? Enkrat na dan ali enkrat tedensko, je zadosti po en grizljaj ali se moramo teh živil najesti do sitaga? Že res, nekateri poskušajo ta opis tolmačiti in postavljati nova pravila. Včasih uspešno, drugič pač ne. Priporočila za uživanje polnozrnatih živil so dejansko zelo pestra po celem svetu. Lahko jih stlačimo v 3 osnovne tipe:

1. generično sporočilo: »ko uživate škrobnata živila, dajte prednost polnozrnatim ...«;
2. kvantitativno generično sporočilo: » Vsaj polovica škrobnatih živil naj bo iz skupine polnozrnatih ...«
3. specifično sporočilo: »dnevno zaužijte vsaj 75 g polnozrnatih živil na 2400 kal energijske vrednosti. Posegajte po različnih vrstah polnozrnatih živil, prednostno po tistih, ki vsebujejo več prehranskih vlaknin (pšenica, rž, oves, ječmen).

In odločitev je naša! Tako kakor vedno! Pustimo se prepričati, da so polnozrnata živila koristna. In pri iskanju dobrih nam ne bo potrebno daleč. Kupimo polnozrnato pšenično (ali mogoče polnozrnato(!) pirino) moko, specimo domač kruh (kar je veliko bolj enostavno, kakor večina meni) ali pa si skuhamo kakšno kašo (paleta je ogromna), ajdove žgance... Bel kruh je tako ali tako samo puhast priokus že zdavnaj preživetega standarda. ■

Navodila za objavo prispevkov, obvestil in izobraževanj v Utripu

Spoštovani avtorji prispevkov in oglaševalci!

Prosimo, da prispevke in obvestila, za katere želite, da jih objavimo v Utripu v naslednjem mesecu, pošljete na elektronski naslov uredništva utripa.utrip@zbornica-zveza.si najkasneje do 20. v tekočem mesecu.

Prispevki

Prispevki, ki bodo prispeli pozneje, bodo objavljeni v poznejšem terminu, oziroma sploh ne, če ne bodo več aktualni ali ne bodo pripravljene in oddane v skladu z navodili za objavo. Prispevke bomo lektorirali. Lektorirali ne bomo najav strokovnih izobraževanj in plačanih obvestil oziroma oglasov, razen če tega ne boste izrecno zahtevali. Dovoljujemo si, da predolge prispevke krajšamo. Prispevkov ne honoriramo. Obvezno napišite naslov prispevka, rubriko, v kateri želite, da je prispevek objavljen, ime in priimek avtorja besedila ter fotografij. Prispevki naj bodo napisani v programu Word, pisava Ariel (12) in presledek med vrsticami 1,5. Zaželeno je, da prispevki niso daljši kot 5000 znakov (oziroma 90 vrstic). Ime datoteke naj se začne z imenom rubrike (kamor prispevek sodi) in nadaljuje s krajšanim naslovom. Prosimo, da pri poimenovanju datotek ne uporabljate šumnikov.

Če ste k prispevku priložili digitalno fotografijo ali dve, naj bo prispevek temu primerno krajši.

Prispevkov, ki so bili že objavljeni v drugih medijih, ne bomo objavili. Za vse trditve v prispevkih so odgovorni avtorji sami, zato objavljamo le prispevke s podpisanim polnim imenom in priimkom. Prosimo, napišite nam tudi naslov in telefonsko številko, na katero vas lahko pokličemo, če bomo imeli vprašanja v zvezi z objavo prispevka oziroma oglasa.

Fotografije

Digitalne fotografije naj ne bodo del prispevkov v Wordu, ampak naj bodo oddane kot samostojne priponke – ne v Wordu (jpg idr.). Fotografije morajo biti kakovostne, ker jih sicer ne bomo mogli objaviti. Prosimo, da so fotografije opremljene s podnapisom (vsebuje naj kraj, čas dogodka in imena oseb, če jih ni več kot sedem) in imenom avtorja. Podnapis naj bo sestavni del prispevka v Wordu.

Odmevi

Odmevi na prispele članke oziroma prispevke za rubriko Prejeli smo so lahko dolgi največ 1500 znakov. Če so daljši in jih ne krajša avtor, jih krajša odgovorna urednica. Ne objavljamo odmevov z žaljivimi in neresničnimi vsebinami. Objavljamo samo odmeve članic in članov Zbornice – Zveze.

Izobraževanja

Napovedi izobraževanj objavimo v obrazcu, ki je na voljo na spletni strani. Na spletni strani Zbornice – Zveze pa objavimo celoten program izobraževanja. Brezplačno objavimo samo izobraževanja, ki jih organizira ali soorganizira Zbornica – Zveza (strokovne sekcije, strokovna društva, Center za strokovni, karierni in osebnostni razvoj, delovne skupine Zbornice – Zveze...).

Vsa izobraževanja praviloma objavimo samo v obliki obrazca (izjema je kongres Zbornice – Zveze ali mednarodni kongresi), celoten program pa na spletni strani Zbornice – Zveze. Plačane oglase objavimo v obliki, kot jo zahteva plačnik. Izjemoma so možne kompenzacije – objava oglasa v zameno za kotizacije.

Napovedi interesnih dejavnosti strokovnih društev

objavimo v obrazcih, ki so na voljo na spletni strani Zbornice – Zveze, ali pa na običajen način, vendar je obseg omejen na 1/3 strani v Utripu.

Prosimo za čim manj kasnejših popravkov poslanih besedil in programov izobraževanj.

Mnenja o uredniški politiki Utripa, predloge za nove rubrike idr. sprejemamo po elektronski pošti utrip@zbornica-zveza.si.

Visoka šola za zdravstveno nego Jesenice v sodelovanju z
 - Zdravstveno fakulteto Univerze v Ljubljani,
 - Fakulteto za zdravstvene vede Univerze v Mariboru,
 - Fakulteto za vede o zdravju Univerze na Primorskem in
 - Zbornico zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zvezo strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Vabi na
 7. posvet z mednarodno udeležbo
 MOJA KARIERA - QUO VADIS:

Kazalniki kakovosti in ravni odgovornosti za kakovostno visokošolsko izobraževanje v zdravstveni negi

Posvet z okroglo mizo bo potekal v četrtek, 27. 3. 2014

v Hotelu Mons, Ljubljana, s pričetkom ob 9. uri.

Posvet je namenjen menedžerjem in vodjem v visokošolskih in zdravstvenih zavodih, odgovornim v zdravstveni in visokošolski politiki, odgovornim v združenjih na področju zdravstvene nege, diplomiranim medicinskim sestram, visokošolskim učiteljem in strokovnim sodelavcem na področju zdravstvene nege, študentom magistrskega študija zdravstvene nege, idr.

Program posveta:

- 08.30 – 09.00 Registracija udeležencev
 09.00 – 09.15 Uvodni pozdravi organizatorjev posveta
Moderatorici: mag. Jožica Ramšak Pajk, viš. pred., mag. Mateja Lorber, viš. predav.
 09.15 – 09.35 Standardi kakovosti izobraževanja v zdravstveni negi: mednarodna praksa, stanje v Sloveniji, izr. prof. dr. Brigita Skela Savič, VŠZNJ
 09.35 – 10.05 Education of nurses in Portugal after acceptance directive "Directive 2013/55/EU" and quality indicator for education, Dr. Maria Arminda Costa, Past FINE president
 10.05 – 10.35 Education of nurses in UK after acceptance directive "Directive 2013/55/EU" and quality indicator for education, Dr. Carol Hall, Vice President FINE, School of Health Sciences, The University of Nottingham
 10.35 – 10.55 Merila za akreditacijo NAKVIS in študijski programi zdravstvene nege, mag. Marta Kavšek, strokovnjakinja NAKVIS, prof. dr. Marinka Drobnič Košorok, strokovnjakinja NAKVIS
 10.55 – 11.15 Razprava
 11.15 – 11.45 Odmor
Moderatorja: dr. Andreja Kvas, viš. pred., mag. Branko Bregar, viš. pred.
 11.45 – 12.05 Izbrana pravna vprašanja izvajanja kliničnega usposabljanja, doc. dr. Blaž Ivanc, FZ
 12.05 – 12.25 Kompetence diplomanta druge stopnje, izr. prof. dr. Majda Pajnikihar, prof. dr. Sonja Šostar Turk, mag. Vida Gönc, viš. predav., mag. Mateja Lorber, viš. predav., Barbara Donik, predav., FZV
 12.25 – 12.45 Prerast dodiplomskega študija na univerzitetni nivo; vzroki in posledice za zdravstveno stroko - primer nadgradnje izobraževanja babištva, doc. dr. Polona Mivšek, ZF
 12.45 – 13.05 Razvoj doktorskih študija sestristvu u Hrvatskoj, doc. dr. Sonja Kalauz, Zdravstveno veleučilište
 13.05 – 13.20 Razprava
 13.20 – 13.45 Odmor
Moderatorici: izr. prof. dr. Nadja Plazar, mag. Vesna Čuk, viš. pred.
 13.45 – 15.45 OKROGLA MIZA: Kazalniki kakovosti in ravni odgovornosti za kakovostno visokošolsko izobraževanje v zdravstveni negi
 - Količina in kakovost izobraževanja v zdravstveni negi
 - Razumevanje sprememb Direktive 2013/55/EU v Sloveniji
 - Strokovna, organizacijska in ekonomska problematika izvajanja študija v zdravstveni negi
 - Prehod na univerzitetni študij v zdravstveni negi
 - Kompetence diplomanta druge stopnje in umestitev v klinično delo
 - Doktorski študij: realnost in iniciative
 Člani okrogle mize: doc. dr. Marija Zaletel, prof. dr. Darja Barlič Maganja, izr. prof. dr. Brigita Skela Savič, prof. dr. Sonja Šostar Turk, prof. dr. Marinka Drobnič Košorok, doc. dr. Danica Železnik, Darinka Klemenc, Zdenka Kramar, Alenka Terbovc.
 15.45 – 16.00 ZAKLJUČKI POSVETA

Kotizacije ni, število mest je omejenih, prijava je obvezna. Na posvet se prijavite s prijavnico, ki je objavljena na spletni strani VŠZNJ, www.vsznj-je.si v rubriki Center / Izobraževanja v 2014. Klasično prijavnico pošljite na sedež VŠZNJ, Spodnji Plavž 3, 4270 Jesenice ali po faksu na št.: +386 4 5869 363. Prijave sprejemamo do 24. 3. 2013 oz. do zasedbe prostih mest. Dodatne informacije dobite v Centru na št.: +386 4 5869 360 ali po e-pošti: center@vsznj-je.si. Organizator si pridružuje pravico do manjših sprememb programa posveta. Projekt je financiran s sredstvi javnega razpisa:

Visoka šola
za zdravstveno nego
Jesenice

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Nalozba v vašo prihodnost
EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA REGIONALNI RAZVOJ

Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, razvojne prioritete: 3. Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja; prednostne usmeritve 3.3.: Kakovost, konkurenčnost in odzivnost visokega šolstva.

Vljudno vabljeni!

izr. prof. dr. Brigita Skela Savič, dekanja

TEMA SREČANJA	TEMA SREČANJA	TEMA SREČANJA
OBVEZNE IN PRIPOROČENE VSEBINE: TEMELJNI POSTOPKI OŽIVLJANJA Z VKLUČENIM AED	BOLNIŠNIČNA HIGIENA, OBENEM BOMO IZVEDLI REDNI LETNI OBČNI ZBOR DMSBZT NOVO MESTO	REDNI LETNI OBČNI ZBOR DMSBZT MARIBOR IN STROKOVNI KLINIČNI VEČER: SODOBNI PRISTOPI V REVMA TOLOGIJI
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija	Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija	Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
<p>Petek, 14. februar (prva skupina) in sobota, 15. februar 2014 (druga skupina), ob 8. uri, v prostorih društva, Ulica heroja Jevtiča 5, 2000 Maribor, (poteka elektronski način registracije, zato imejte s seboj člansko izkaznico).</p>	<p>20. februar 2014, na Šolskem centru Novo mesto; začetek ob 16. uri; registracija od 15.30 do 16. ure</p>	<p>Četrtek, 20. 2. 2014, ob 16. uri, v veliki predavalnici stolpnice Klinike za kirurgijo UKC Maribor (16. nadstropje), Ljubljanska ulica 5, 2000 Maribor</p>
Program izobraževanja	Program izobraževanja	Program izobraževanja
<p>Enodnevno strokovno izpopolnjevanje z učnimi delavnicami je namenjeno zaposlenim v zdravstveni in babiški negi. Število udeležencev je omejeno na 35. Več o programu preberite na spletni strani društva: www.dmsbzt-mb.si</p>	<p>Program je objavljen na spletni strani DMSBZT Novo mesto ; www.dmszt-nm.si</p>	<p>Pristopi pri sodobnih bioloških zdravih doc. dr. Iztok Holc, dr. med. spec. internist Biološka zdravila in kakovost življenja revmatoloških bolnikov pred. mag. Mojca Dobnik, dipl. m. s., univ. dipl. org.</p>
Organizator 	Organizator 	Organizator
<p>Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor (DMSBZT Maribor) v sodelovanju s Sekcijo reševalcev v zdravstvu pri Zbornici – Zvezi.</p>	<p>DMSBZT Novo mesto</p>	<p>Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor (DMSBZT Maribor)</p>
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev	Kotizacija, nakazilo, število udeležencev	Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
<p>Višina kotizacije za strokovno izpopolnjevanje z učnimi delavnicami znaša 80 EUR za člane Zbornice – Zveze, 160 EUR za nečlane Zbornice – Zveze, v ceno je vključen DDV.</p>	<p>Kotizacijo za člane društva in študente, ki so člani, krije DMSBZT Novo mesto, za nečlane znaša 30 EUR, za študente - nečlane 5 EUR.</p>	<p>Strokovno izpopolnjevanje je za člane DMSBZT Maribor brezplačno, za člane drugih regijskih strokovnih društev znaša kotizacija 25 EUR, za nečlane Zbornice – Zveze 50 EUR (DDV je vključen v ceno). V ceno je vključena organizacija kliničnega strokovnega večera in potrnilo o udeležbi.</p>
Licenčne točke	Licenčne točke	Licenčne točke
<p>Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi in je usklajen z obveznimi in priporočenimi vsebinami, ki jih mora vsebovati strokovno izpopolnjevanje za izpolnjen pogoj obveznih vsebin s področja »TPO« v licenčnem obdobju.</p>	<p>Seminar je v postopku pridobivanja licenčnih točk</p>	<p>Strokovno izobraževanje je v postopku vpisa v register strokovnih izpopolnjevanj Zbornice – Zveze Slovenije za leto 2014 in v postopku pridobivanja licenčnih točk.</p>
Dodatne informacije in prijava	Dodatne informacije in prijava	Dodatne informacije in prijava
<p>Kotizacijo nakažete na TR DMSBZT Maribor, številka 0451 5000 0111 670, sklic 00 90 pri Nova KBM d.d. Prijave na strokovno izpopolnjevanje potekajo izključno na spletni strani društva, www.dmsbzt-mb.si pod: PRIJAVA NA IZOBRAŽEVANJE.</p>	<p>Prijave zbira ga. Ružica Čoralič na tel. 07 39 16 539 17. in 18. 2. 2014 od 13. do 14. ure, odjave 19. 2. 2014 od 13. do 14. ure na tel. 07 39 16 527 ali prek spletne prijavnice društva, informacije lahko dobite na e mailu karmen.janezic@sb-nm.si</p>	<p>Kotizacijo nakažete na TR DMSBZT Maribor, številka 0451 5000 0111 670, sklic 0010 pri Nova KBM d.d. Prijavo na strokovni klinični večer opravite na spletni strani društva www.dmsbzt-mb.si pod: PRIJAVA NA STROKOVNI KLINIČNI VEČER Vljudno vabljeni.</p>

TEMA SREČANJA	TEMA SREČANJA	TEMA SREČANJA
HOSPIC IN PALIATIVNA OSKRBA OB KONCU ŽIVLJENJA.	OBVEZNE IN PRIPOROČENE VSEBINE: ETIČNE IN MORALNE DIMENZIJE V ZDRAVSTVENI IN BABIŠKI NEGI	REDNI LETNI OBČNI ZBOR IN STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE ZA MEDICINSKE SESTRE, BABICE IN ZDRAVSTVENE TEHNIKE, NA TEMO ORGANIZACIJSKA KULTURA .
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija	Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija	Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Ob sredah: 26. februar, 19. marec, 9. april 2014; MARIBOR, Hospic OO Maribor, Partizanska 12 Ob četrtnih: 27. februar, 13. marec, 17. april 2014; KOPER, Središče Rotunda, Destadijev trg 11 Registracija poteka od 8. 30 naprej. Pričetek ob 9. uri.	Sreda, 5. marec 2014, ob 8. uri, v prostorih društva, Ulica heroja Jevtiča 5, 2000 Maribor, (poteka elektronski način registracije, zato imejte s seboj člansko izkaznico).	Četek, 6. marec, Bled, Hotel Astorija, registracija med 8.30 in 9. uro, začetek ob 9. uri
Program izobraževanja	Program izobraževanja	Program izobraževanja
Cikel treh delavnic na dveh lokacijah: 26. 2.(MB), 27.2.(KP): Razumeti svojce hudo bolnih 19. 3.(MB), 13.3.(KP): Podpreti bližnjega v času žalovanja 9. 4.(MB), 17.4.(KP): Dotakniti se skrivnosti življenja	Predavanja in učne delavnice, kjer udeleženci v manjših skupinah analizirajo etične probleme v praksi, preučijo dejavnike, ki vplivajo na kakovost odnosov v procesu obravnave pacientov. Program je v celoti objavljen na spletni strani društva: www.dmsbzt-mb.si	Program strokovnega izobraževanja je na spletni strani Zbornice – Zveze in spletni strani društva www.dmsbzt-gorenske.si
 Organizator	 Organizator	 Organizator
Slovensko društvo hospic	Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov (DMSBZT) Maribor	DMSBZT Gorenjske
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev	Kotizacija, nakazilo, število udeležencev	Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija za eno delavnico znaša 100 eur + ddd, za udeležbo na treh delavnicah je 20 % popusta. Število udeležencev je omejeno na 20. Kotizacijo nakažite na TR 0510047155 sklic 7062, Abanka d.d..	Celodnevno izobraževanje znaša 60 EUR za člane Zbornice – Zveze, ter 120 EUR za nečlane Zbornice – Zveze, v ceno je vključen DDV. Kotizacijo nakažete na TR društva DMSBZT Maribor, številka 0451 5000 0111 670, sklic 00 92, pri Nova KBM d.d. Število udeležencev je omejeno.	Strokovno izobraževanje je za članice/člane brez kotizacije, za člane drugih regijskih društev je kotizacija 80 eur, za nečlane Zbornice – Zveze 160 eur. Predvideno število udeležencev 100-120
Licenčne točke	Licenčne točke	Licenčne točke
V postopku za pridobitve licenčnih točk	Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter je usklajen z obveznimi in priporočenimi vsebinami, ki jih mora vsebovati strokovno izpopolnjevanje za izpolnjen pogoj obveznih vsebin s področja »Poklicna etika« v licenčnem obdobju.	V postopku vrednotenja za pridobitev licenčnih točk
Dodatne informacije in prijava	Dodatne informacije in prijava	Dodatne informacije in prijava
Prijavnico najdete na www.drustvo-hospic.si . pod IZOBRAŽEVANJE. Prijave sprejemamo do zapolnitve mest. Prijave na: Slovensko društvo hospic, Partizanska c. 12, 2000 Maribor ali hospic.mb@siol.net	Dodatne informacije in prijave na strokovno srečanje z učno delavnico potekajo na spletni strani društva www.dmsbzt-mb.si , PRIJAVA NA IZOBRAŽEVANJE. Vljudno vabljeni.	Na izobraževanje se prijavite do 25. 2. 2014 preko prijavnice s spletne strani društva DMSBZT Gorenjske www.dmsbzt-gorenske.si ali alena.bijol@sb-je.si

TEMA SREČANJA	TEMA SREČANJA	TEMA SREČANJA
<p>PREPOZNAVA ŽIVLJENJSKO OGROŽENEGA PACIENTA IN REANIMACIJA</p>	<p>POSEBNOSTI OBRAVNAVE OSEB ODVISNIH OD PREPOVEDANIH DROG</p>	<p>POKLICNA ETIKA V PRAKSI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE</p>
<p>Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija</p>	<p>Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija</p>	<p>Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija</p>
<p>7. 3. 2014 Izola, Hotel Delfin, Tomažičeva ulica 10 Registracija 8.00 - 9.00</p>	<p>Ponedeljek, 10. 3. 2014, Ljubljana DMBZT Ljubljana, Poljanska 14 Začetek ob 16. uri Registracija udeležencev med 15.45 do 16.00</p>	<p>Četrtek, 13. 3. 2014 DMBZT Ljubljana, Poljanska 14 Pričetek ob 8.30 uri Registracija udeležencev od 8. do 8.30 ure</p>
<p>Program izobraževanja</p>	<p>Program izobraževanja</p>	<p>Program izobraževanja</p>
<p>Temeljni postopki oživljanja odraslih in otrok, uporaba AED, dihalna stiska, srčni monitoring in prepoznavna ritmov, defibrilacija in elektrokonverzija, etične dileme, komunikacija. Program bo v obliki predavanj, učnih delavnic s preverjanjem znanja in bo v celoti objavljen na spletni strani Z – Z.</p>	<p>Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si</p>	<p>Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si</p>
<p>Organizator</p> 	<p>Organizator</p> 	<p>Organizator</p>
<p>Zbornica – Zveza Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v urgenci Organizator bo poskrbel tudi za gradivo predavanj, osvežitve med odmorom in kosilo.</p>	<p>DMSBZT Ljubljana</p>	<p>DMSBZT Ljubljana</p>
<p>Kotizacija, nakazilo, število udeležencev</p>	<p>Kotizacija, nakazilo, število udeležencev</p>	<p>Kotizacija, nakazilo, število udeležencev</p>
<p>Kotizacija z DDV znaša za člane 95 € za nečlane 190 €. Kotizacijo nakažite na TR – NLB, posl. Tavčarjeva 7, Ljubljana, Zbornica – Zveza, št.: 02015 – 0258761480 sklic na stroškovno mesto 00 0224 - 07032014 Število udeležencev je omejeno.</p>	<p>Kotizacije ni. Število udeležencev je omejeno do 35.</p>	<p>Kotizacija z DDV za člane znaša 60 €, za nečlane 120 € in se plača po izstavljenem računu. Število udeležencev je omejeno do 30.</p>
<p>Licenčne točke</p>	<p>Licenčne točke</p>	<p>Licenčne točke</p>
<p>Vsebina predavanj in izvedba delavnic je usklajena z zahtevami Zbornice – Zveze za obvezne vsebine licenčnega obdobja iz temeljnih postopkov oživljanja. Oddana je vloga za vrednotenje izobraževanja.</p>	<p>Program izobraževanja je v postopku za pridobitev licenčnih točk.</p>	<p>Oddana vloga za licenčno vrednotenje izobraževanja. Izobraževanje bo licenčno vrednotilo Ministrstvo za zdravje RS.</p>
<p>Dodatne informacije in prijava</p>	<p>Dodatne informacije in prijava</p>	<p>Dodatne informacije in prijava</p>
<p>Prijave preko E-prijavnice, ki se nahaja na spletni strani Zbornice – Zveze. Dodatne informacije piše Bracko na telefon 041 909 328 ali na E-naslov: vida.bracko@gmail.com</p>	<p>Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustvo-med-sester-lj.si (plačnik/zavod, davčna številka, številka članske izkaznice, številka licence) do 5. 3. 2014, oziroma do zasedenosti mest. Dodatne informacije: Irma Kiprijanovič (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com</p>	<p>Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustvo-med-sester-lj.si (plačnik/zavod, davčna številka, številka članske izkaznice, številka licence) do 6. 3. 2014, oziroma do zasedenosti mest. Dodatne informacije: Irma Kiprijanovič (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com</p>

TEMA SREČANJA	TEMA SREČANJA	TEMA SREČANJA
ENODNEVNI SEMINAR Z DELAVNICAMI: PREDSTAVITEV DOBRIH PRAKS V KIRURŠKI ZN IN KIRURŠKE DELAVNICE	STROKOVNI KLINIČNI VEČER: PATRONAŽNO VARSTVO ZDRAVSTVENI DOM DR. ADOLFA DROLCA MARIBOR IN SIMULACIJA OSKRBE DIHALNE POTI	VARNOST NI NAKLJUČJE
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija	Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija	Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
petek, 14. marec 2014, Laško Kongresni center, Thermana Laško, modra dvorana Registracija ob 7.30 – 8.30 pričetek seminarja ob 8.30 Ob registraciji potrebujete člansko izkaznico in potrdilo o plačani kotizaciji.	Četrtek, 20. 3. 2014, ob 17. uri, v veliki predavalnici stolpnice Klinike za kirurgijo UKC Maribor (16. nadstropje), Ljubljanska ulica 5, 2000 Maribor	Četrtek in petek, 20. in 21. marec 2014 Terme Zreče
Program izobraževanja	Program izobraževanja	Program izobraževanja
Program strokovnega seminarja je objavljen na spletni strani Zbornice – Zveze www.zbornica-zveza.si .	Predstavitve Patronažnega varstva Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca Maribor, Danica Sirk, viš. med. ses., univ. dipl. org. Patronažna zdravstvena socialna obravnava posameznika in družine, Aleksandra Jančič, dipl. m. s., spec. Patronažna zdravstvena nega nosečnice, otročnice in novorojenčka, Romana Likar, dipl. m. s., IBCLC Patronažna zdravstvena nega pacienta na domu, Bojana Fištravec, dipl. m. s., spec. patr. zdr. nege Simulacija oskrbe dihalne poti, pred. Anton Koželj, univ. dipl. org., Darko Cander, dipl. zn.	Program izobraževanja bo objavljen na spletni strani Zbornice – Zveze.
Organizator 	Organizator 	Organizator
ZBORNICA ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE SLOVENIJE – ZVEZA STROKOVNIH DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENIJE Sekcija medicinski sester in zdravstvenih tehnikov v kirurgiji.	Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor (DMSBZT Maribor)	Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v sterilizaciji
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev	Kotizacija, nakazilo, število udeležencev	Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija z DDV znaša 190 EUR (članom, ki imajo poravnane članske obveznosti, se prizna 50 % popust). Kotizacijo nakažete na transakcijski račun TTR ZZBNS–ZDMSBZT št. 02015-0258761480, sklic na št.00 0212-14032014, s pripisom za Sekcijo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v kirurgiji.	Strokovno izpopolnjevanje je za člane DMSBZT Maribor brezplačno, za člane drugih regijskih strokovnih društev znaša kotizacija 25 EUR, za nečlane Zbornice – Zveze 50 EUR (DDV je vključen v ceno). V ceno je vključena organizacija kliničnega strokovnega večera in potrdilo o udeležbi.	Dvodnevna kotizacija za člane 160 EUR, za nečlane 320 EUR; enodnevna kotizacija za člane 95 EUR, za nečlane 190 EUR. Nakazati na TR - NLB, Tavčarjeva 7, LJ - ZBNS – ZDMSBZTS št. 020015-0258761480 sklic na 000222 - 20032014 s prip. Sekcija MS in ZT v sterilizaciji.
Licenčne točke	Licenčne točke	Licenčne točke
Seminar je v postopku vrednotenja licenčnih točk.	Strokovno izobraževanje je v postopku vpisa v register strokovnih izpopolnjevanj Zbornice – Zveze Slovenije za leto 2014 in v postopku pridobivanja licenčnih točk.	Program bo oddan v postopek pridobitve licenčnih točk.
Dodatne informacije in prijava	Dodatne informacije in prijava	Dodatne informacije in prijava
E-prijave na prijavnici objavljeni na spletni strani ZB – ZV sprejemamo do 10. 03. 2014. Ob prijavi obvezno napišite podatke o plačniku, številko licence, čl. izkaznice. Morebitne dodatne informacije prejmete pri predsednici sekcije na fosnari@t-1.si	Kotizacijo nakažete na TR DMSBZT Maribor, številka 0451 5000 0111 670, sklic 0010 pri Nova KBM d. d. Prijavo na strokovni klinični večer opravite na spletni strani društva www.dmsbzt-mb.si pod: PRIJAVA NA STROKOVNI KLINIČNI VEČER V MARCU Vljudno vabljeni.	Pisne prijave na prijavnici objavljeni na vabilu, na internetni strani Zbornice – Zveze pošljite: Nataša Piletič, SB Novo mesto (Centralna sterilizacija), Šmihelska cesta 1, 8000 Novo mesto, tel.:07/39 16 486, e-mail: natasa.piletic@sb-nm.si .

TEMA SREČANJA	TEMA SREČANJA	TEMA SREČANJA
VEČKRATNO ODPORNE BAKTERIJE - AKTUALNI PROBLEMI IN NOVOSTI	TIMSKI PRISTOP K OBRAVNAVI PULMOLOŠKEGA PACIENTA	NUJNA STANJA V OFTALMOLOGIJI IN ZDRAVSTVENA NEGA.
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija	Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija	Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Petek, 21. 3. 2014, Rogaška Slatina. Registracija od 8.30 do 9.	Petek 28. in sobota 29. marec 2014, v Pomurju - BIOTERME Mala Nedelja. Pričetek ob 9. uri. Registracija udeležencev od 8. do 9. ure	4. 4. 2014 Verovškova 57, Ljubljana 1526, LEK d. d. - poslovna stavba. Registracija: od 8. do 8.45.
Program izobraževanja	Program izobraževanja	Program izobraževanja
Program izobraževanja je objavljen na spletni strani Zbornice–Zveze www.zbornica.-zveza.si	Program izobraževanja bo objavljen na spletni strani Zbornice – Zveze: www.zbornica-zveza.si	Program izobraževanja je objavljen na spletni strani: www.zbornica-zveza.si in dosegljiv na e-naslovu: bernarda.mrzelj@gmail.com .
Organizator 	Organizator 	Organizator
Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije - Zveza društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, Sekcija MS in ZT na internistično infektološkem področju	Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pulmologiji	Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije Sekcija MS in ZT v oftalmologiji
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev	Kotizacija, nakazilo, število udeležencev	Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija z DDV za člane ZZBNS znaša 95 EUR, za nečlane pa 190 EUR. Kotizacijo nakažite na transakcijski račun ZDMSZTS, št. 02015-0258761480, sklic na št. 00 02256-21032014 s pripisom za Sekcijo MS in ZT na internistično-infektološkem področju.	Dvodnevna kotizacija z všetim DDV je 320 €, enodnevna pa 190 € (za člane Z – Z se prizna 50 % popust in znaša dvodnevna 160 €, enodnevna 95 €) Kotizacijo nakažite na transakcijski račun Zbornice – Zveze 02015-0258761480, sklic na številko 00 0208–28032014 ali jo poravnate po izstavljenem računu.	Kotizacija z DDV znaša 190 € (članom ZZBNS, ki imajo poravnane članske obveznosti, se prizna 50 % popust). Kotizacijo nakažite na TRR 02015 - 1258761480, sklic na številko 00 0211-04042014. Podjetja in zavodi lahko znesek poravnajo tudi po izstavitvi računa. Število udeležencev je omejeno na 100.
Licenčne točke	Licenčne točke	Licenčne točke
Izobraževanje se vodi v evidenci strokovnih izpopolnjevanj in izobraževanj pri Zbornici–Zvezi in je v postopku licenčnega vrednotenja.	Program strokovnega srečanja je v postopku licenčnega vrednotenja.	Oddana je vloga za vrednotenje izobraževanja. Vrednotilo ga bo Ministrstvo za zdravje RS.
Dodatne informacije in prijava	Dodatne informacije in prijava	Dodatne informacije in prijava
Prijavite se lahko preko e-prijavnice na strani Zbornice – Zveze ali jo pošljete na e-naslov veronika.jagodica@gmail.com ali na naslov Veronika Jagodic Bašič, Klinika za infekcijske bolezni in vročinska stanja, Japljeva 2, 1000 Ljubljana.	Na seminar se prijavite po e-pošti lojzka.prestor@klinika-golnik.si ali preko e-prijavnice. Dodatne informacije so možne tudi na tel: 041 821 189	Prijava je možna z e-prijavo preko spletne strani Z – Z. Prijave sprejemamo do 28. 3. 2014, oz. do zasedbe prostih mest. Ostale informacije dobite na tel. 031741599 ali 041351406.

TEMA SREČANJA	TEMA SREČANJA	TEMA SREČANJA
<p>40. OBLETNICA DELOVANJA ODDELKA ZA DIALIZO UKC MARIBOR IN RAZVOJ ZDRAVSTVENE NEGE.</p>	<p>ETIKA V PRAKSI ZDRAVSTVENE NEGE</p>	<p>XXIV. SREČANJE PEDIATROV IN XI. SREČANJE MEDICINSKIH SESTER V PEDIATRIJI</p>
<p>Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija</p>	<p>Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija</p>	<p>Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija</p>
<p>4. in 5. april, 2014, UKC Maribor.</p>	<p>Četrtek, 10. 4. 2014, Ljubljana DMBZT Ljubljana, Poljanska 14 Začetek ob 8.30 uri Registracija udeležencev med 8. do 8.30</p>	<p>Petek, 11. in sobota 12. april 2014, Kongresni center Habakuk, Pohorska ulica 59, Maribor.</p>
<p>Program izobraževanja</p>	<p>Program izobraževanja</p>	<p>Program izobraževanja</p>
<p>Program strokovnega srečanja bo objavljen na spletni strani Zbornice – Zveze in spletni stani nefrološke sekcije www.nefroloska-sekcija.com</p>	<p>Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si</p>	<p>Program dvodnevne strokovnega srečanja je objavljen na spletni strani UKC Maribor www.ukc-mb.si</p>
<p>Organizator</p> <p>Univerzitetni klinični center Maribor</p>	<p>Organizator</p> 	<p>Organizator</p> <p>Univerzitetni klinični center Maribor</p>
<p>UKC Maribor, Klinika za interno medicino, Oddelek za dializo, Zbornica – Zveza, Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov na področju nefrologije, dialize in transplantacije</p>	<p>DMSBZT Ljubljana</p>	<p>UNIVERZITETNI KLINIČNI CENTER MARIBOR, Klinika za pediatrijo, ZDRAVSTVENI DOM dr. ADOLFA DROLCA MARIBOR, Dispanzer za otroke in Dispanzer za šolske otroke in mladino, MEDICINSKA FAKULTETA UNIVERZE V MARIBORU, KATEDRA ZA PEDIATRIJO</p>
<p>Kotizacija, nakazilo, število udeležencev</p>	<p>Kotizacija, nakazilo, število udeležencev</p>	<p>Kotizacija, nakazilo, število udeležencev</p>
<p>Kotizacije ni.</p>	<p>Kotizacija z DDV za člane znaša 60 €, za nečlane 120 € in se plača po izstavljenem računu. Število udeležencev je omejeno do 30.</p>	<p>Za en dan: do 15. 3. 2014 200 € po 15. 3. 2014 230 € Študentje in upokojenci: brez kotizacije.</p>
<p>Licenčne točke</p>	<p>Licenčne točke</p>	<p>Licenčne točke</p>
<p>Oddana vloga za vpis v evidenco strokovnih izobraževanj in izpopolnjevanj pri Zbornici – Zvezi</p>	<p>Oddana vloga za vpis v evienco strokovnih izpopolnjevanj in izobraževanj pri Zbornici – Zvezi. Izobraževanje bo vrednotilo Ministrstvo za zdravje RS.</p>	<p>Program je v postopku vpisa v register strokovnih izpopolnjevanj pri Zbornici – Zvezi in licenčnega vrednotenja na MZ.</p>
<p>Dodatne informacije in prijava</p>	<p>Dodatne informacije in prijava</p>	<p>Dodatne informacije in prijava</p>
<p>Prijava udeležbe na info@nefroloska-sekcija.com ali preko elektronske prijavnice, ki jo dobite na spletni strani Zbornice – Zveze S sabo imejte člansko izkaznico. Dodatne informacije dobite na 031 228 384, Rep Mirjana ali + 386 2 321 28 43, Betka Špalir Kujavec.</p>	<p>Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustvo-med-sester-lj.si (plačnik/zavod, davčna številka, številka članske izkaznice, številka licence) do 3. 4. 2014, oziroma do zasedenosti mest. Dodatne informacije: Irma Kiprijanovič (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com</p>	<p>Na izobraževanje se prijavite na: http://www.ukc-mb.si/strokovna-srecanja/napovednik/ Informacije: Tel. 02 321 29 40 e-mail: peditrija@ukc-mb.si</p>

TEMA SREČANJA	TEMA SREČANJA	TEMA SREČANJA
ZDRAVSTVENA NEGA PRI OSNOVNI ŽIVLJENJSKI AKTIVNOSTI - DIHANJU	KAKOVOSTNA ZDRAVSTVENA NEGA V ZOBOZDRAVSTVU	TEMELJNI POSTOPKI OŽIVLJANJA Z VKLJUČENIM AED
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija	Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija	Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
<p>11. april 2014, Murska Sobota. Registracija udeležencev: med 8.30 in 9.30 uro.</p>	<p>Petek, 11. in sobota, 12. aprila 2014, Cerkno Hotel Cerkno, Sedejev trg 8 Začetek ob 10. uri Registracija udeležencev med 9. in 10. uro Potekal bo elektronski način registracije, zato imajte s seboj člansko izkaznico</p>	<p>Četrtek, 17. 4. 2014 v Ljubljani DMSBZT Ljubljana, Poljanska cesta 14 Začetek ob 8.30. uri Registracija udeležencev med 8. in 8.30 uro</p>
Program izobraževanja	Program izobraževanja	Program izobraževanja
<p>Program izobraževanja je objavljen na spletni strani Zbornice – Zveze: www.zbornica-zveza.si</p>	<p>Program strokovnega izobraževanja bo objavljen na spletni strani Zbornice – Zveze, www.zbornica-zveza.si</p>	<p>Teoretična znanja, praktične veščine, preverjanje znanja in veščin za izvajanje temeljnih postopkov oživljanja. Program je v celoti objavljen na spletni strani DMSBZT Ljubljana www.drustvo-med-sester-lj.si</p>
Organizator 	Organizator 	Organizator
<p>Zbornica – Zveza, Sekcija medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju.</p>	<p>Zbornica – Zveza, Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu</p>	<p>Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana v sodelovanju s Sekcijo reševalcev v zdravstvu.</p>
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev	Kotizacija, nakazilo, število udeležencev	Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
<p>Kotizacija znaša: za nečlane 190 €, za člane Zbornice – Zveze 95 €. Kotizacijo poravnate na transakcijski račun: ZBNS – ZDMSBZTS št. 02015 - 0258761484 in sklicno številko 00 0203 - 25012014 s pripisom za Sekcijo medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju.</p>	<p>Dvodnevna kotizacija z DDV znaša 160 € za člane Zbornice – Zveze, za nečlane Zbornice – Zveze 320 €. Kotizacijo nakažite na; NLB TRR ZDMSZTS: št. 02015 - 0258761480, sklic na 00 0220 11042014 s pripisom za Sekcijo v zobozdravstvu</p>	<p>Kotizacija z DDV za člane znaša 80 €, za nečlane 160 € in se plača po izstavljenem računu. Število udeležencev je omejeno do 32 udeležencev.</p>
Licenčne točke	Licenčne točke	Licenčne točke
<p>Program bo vložen za licenčno vrednotenje in vpis v evidenco strokovnih izpopolnjevanj in izobraževanj.</p>	<p>Program bo vložen za licenčno vrednotenje in vpis v evidenco strokovnih izobraževanj</p>	<p>Oddana je vloga za vrednotnje izobraževanja. Vrednotilo ga bo Ministrstvo za zdravje RS.</p>
Dodatne informacije in prijava	Dodatne informacije in prijava	Dodatne informacije in prijava
<p>Prijava preko e-prijavnice na spletni strani Zbornice – Zveze ali jo pošljete na e-naslov irena.sumak@gmail.com. Dodatne informacije: Irena Šumak, 031 535 841</p>	<p>Dodatne informacije: Marina Čok, e-pošta; cok.marina@gmail.com ali tel. 051 396 296 Prijava preko e-prijavnice, ki se nahaja na spletni strani Zbornice – Zveze. Rezervacija je možna do 4. 4. 2014. Rezervacija prenočišč: Hotel Cerkno Tel.: 05/ 374 34 00</p>	<p>Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustvo-med-sester-lj.si (plačnik/zavod, davčna številka, številka članske izkaznice, številka licence) do 10. 4. 2014, oziroma do zasedenosti. Dodatne informacije: Irma Kiprijanovič (041 754 695) oz. irma.kiprijanovic@gmail.com</p>

								UTRIP OBSTANJE, BIVANJE BANKOVEC ZA PETDESET EVROV IZRAZITO OZVEZDJE OB NEBESNEM EKVATORJU HLADNO OROŽJE S TETIVO EMILE ZOLA NIZOZEM. MESTO V PROVINCI GELDERLAND PIVALKA KLINAR						
								15					8	
											EMIL JANNINGS UTRGANJE			
								14			URŠULA (KRAJŠE) LJUBITELJICA			
												NEM. MESTO V DEŽELI BADEN-WÜRTTEMBERG	NOETOVA BARKA	
										ONEMOGLA ŽIVAL ZA NATRU				
AVTOR: MARKO DREŠČEK	VEČ TRSTIK, TRSTIKE	VESOLJSKO LETALO	TURŠKO MESTO OB REKI SEYHAN	NAJVEČJI PTIČ TEKAČ	SOGLASNICA V SOVI	MOČEN, NENADEN SUNEK TEKOČNE	NAJSTNIK BOJAZEN, DA BI IZGUBILI LJUBEZEN							
PRESADEK ORGANA ALI TKIVA										3		IVANA KOBILCA PISATELJICA FATUR		
ROJSTNO MESTO ANTONA TOMAŽA LINHARTA			10				12		PEVKA VILER				16	
UMETNO USNJE				HEROJ ROMAN FR. PISATELJA ANATOLA FRANCEA				5	JEZERO NA IRSKEM UNIVERZA V LOS ANGELESU				NIZEK ŽENSKI PEVSKI GLAS	
BARVA KOŽE, POLT	4			EMBALAŽA ZA ZOBNO PASTO			9	PRVI RIMSKI ZALOŽNIK	TRIK, PREVARA NAZNA-NILO					
NAŠA NEKD. IGRALKA RINA				SAMOGLASNIŠKI STIK								GOJMR LEŠNJAK AMER. SMRDUH		
KAREL OŠTIR			POTJUJOČI GRŠKI PEVEC IN PEVEC	MATEMAT. NEZNANKA GLAVNO MESTO GANE			6	PARCELA (NAREČNO) AMER. PEVKA (JOAN)				VILIČASTA RIBJA KOŠČICA RIM. HIŠNI BOG		
NEKD. NORVEŠKI SMUČARSKI SKAKALEC (VEGARD)						ŽENSKA, KI UMORI ČLOVEKA OSEBNI ZAIEMEK							11	DALJŠE ČASOVNO OBDOBJE
PREPIH V DIMNIKU	1				PRELIV ZA TESTENINE ADAM MALYSZ				DEPARTMA IN REKA V FRANCIJI EDVARD ŠLAJMER					
PREMIKANJE LADJE S POMOČJO SILE VETRA								DANSKI JEZIKO-SLOVEC (KARL)						2
EMIL NOLDE			FRANC. ALPSKI SMUČAR (SEBASTIEN)					7	"SREDNJI DEL" KAŠE		13	ORIENT. BARVILLO ZA LAŠE IN NOHTE		

OZNAČENE ČRKE RAZPOREDITE V LIK	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	12	13	14	15	2	14	16	4	11	4	5

Vrtnarska torba Vrteks Tosamina blagovna znamka Vrteks je prepoznavna predvsem po termo kopreni, s katero vrtnarji in vrtničkarji zaščitijo rastline pred zunanjimi vplivi. Set za vrtnarjenje je novost v ponudbi. Priročna torba s sedmimi vrtnarskimi orodji je idealna za urbano vrtnarjenje, urejanje cvetličnih ali začimbnih nasadov na balkonih ali okenskih policah, za urejanje okolice doma ali počitniške hiše. V setu najdete par rokavic, razpršilnik, vrtno žico (50 m), koničaste škarje, lopatico, motiko in grabljice. Na voljo v Tosaminih Belih štancnah, v trgovinah OBI, Spar ter na poštah.

Pet nagrajencev nagradne križanke Sava Turizem d. d. iz januarske številke Utripa bo po pošti prejelo lepe nagrade:

1. Marinka Krašovic, 3000 Celje; 2. Majda Slabina, 1420 Trbovlje; 3. Alenka Drvarič, 9250 Gornja Radgona; 4. Marjanca Prešern, 8000 Novo mesto; 5. Tomaž Pajnhart, 9000 Murska Sobota

Pravilne rešitve - geslo nagradne križanke nam posredujte do 20. marca na naslov Zbornica – Zveza, Ob železnici 30 A, 1000 Ljubljana ali po e-pošti na naslov clanarina@zbornica-zveza.si in izžrebali bomo 3 nagrajence.

Med pravilnimi rešitvami bomo izžrebali 5 nagrad, ki jih prispeva Tosama d. d. Vrednost dveh prvih nagrad predstavlja storitev ali izdelek v okvirni vrednosti 30,00 evrov za posamezno nagrado, vrednost dveh drugih nagrad predstavlja storitev ali izdelek v okvirni vrednosti 20,00 evrov za posamezno nagrado, vrednost tretje nagrade pa predstavlja storitev ali izdelek v okvirni vrednosti 10,00 evrov.

Poživite svoje telo

Piling za telo rožmarin

čisti in tonificira kožo.

Kopalna sol rožmarin

groba morska sol čisti in mehča kožo,
rožmarin pospešuje njeno prekrvavitev.

Olje za masažo rožmarin

mandljevo olje daje koži prožnost in mehčobo,
rožmarin pa pospešuje prekrvavitev kože.

Prvi slovenski certificirani naravni kozmetični proizvodi, proizvedeni iz naravnih sestavin, brez sintetičnih arom, dišav in eteričnih olj, brez parabenov, brez gensko spremenjenih organizmov, z omejeno uporabo konzervansov in barvil, izdelki niso preizkušeni na živalih. Certificirano s strani IKC-Inštitut za kontrolo in certifikacijo Univerze v Mariboru.

www.trebnik.com

Izdelke Dvorca Trebnik najdete v spletni trgovini www.trebnik.com, v Zeliščni galeriji, Grajska c. 4, Slovenske Konjice in v večjih prodajalnah Mercator po Sloveniji. Telefon: 03 757 48 32, dobimo se na: www.facebook.com/DvorecTrebnik